SACHER - MASOCH • Venus îmbrăcată în blănuri

3

Erotism Roman

virtual-project.eu

SACHER-MASOCH

VENUS ÎNVEȘMÂNTATĂ ÎN BLĂNURI

3

TREI

Leopold von SACHER-MASOCH

VENUS ÎNVEŞMÂNTATĂ ÎN BLĂNURI

Traducere din limba germană de
DANIELA ŞTEFĂNESCU

Prefaţă de
ION VIANU

Editura Trei
2005

Ilustrată cu schiţe de
HORAŢIU MĂLĂELE

virtual-project.eu

EDITORI
Silviu Dragomir, Vasile Dem. Zamfirescu

COPERTA
Faber Studio (Silvia Olteanu şi Dinu Dumbrăvician)

FOTOGRAFIA COPERTEI Răzvan-Voiculescu

TEHNOREDACTAREA COMPUTERIZATĂ
Cristian Claudiu Coban

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
SACHER-MASOCH, LEOPOLD von
Venus înveşmântată în blănuri / Leopold von Sacher-Masoch: trad. Daniela Ştefănescu: pref. Ion Vianu. – Bucureşti: Editura Trei, 2005
ISBN 973-707-050-X

I. Ştefănescu, Daniela (trad.)
II. Vianu. Ion (pref.)

821.112.2(436)-31=135.1

Această ediție a fost tradusă după Leopold von Sacher-Masoch, VENUS IM PELZ
ISBN: 973-707-050-X

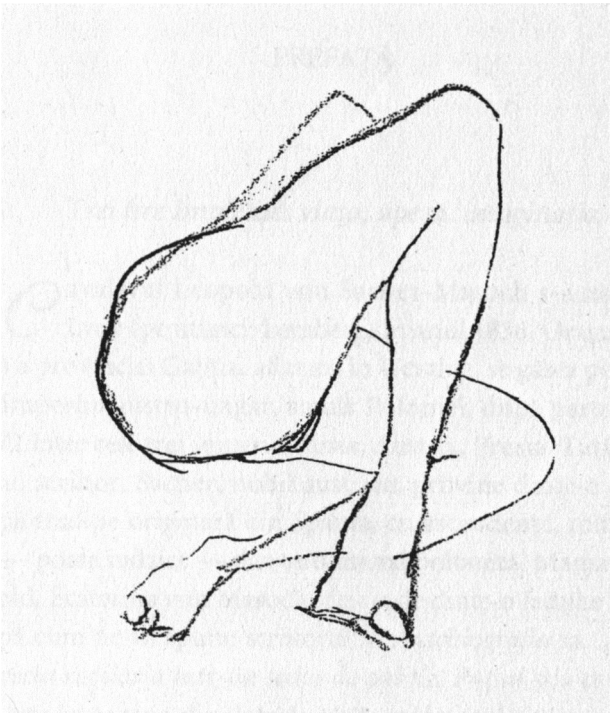

PREFAŢĂ

Trei fire împletite: viața, opera, imaginația

Cavalerul Leopold von Sacher-Masoch s-a născut la Lvov (pe atunci: Lemberg) în anul 1836. Oraşul, capitală a provinciei Galiția, aflat azi în Ucraina, se găsea pe atunci în Imperiul austro-ungar, smuls Poloniei, după partajul din 1772 între cele trei imperii: Rusia, Austria, Prusia. Tatăl viitorului scriitor, Sacher, nobil austriac, provine dintr-o

familie după tradiție originară din Spania, cu ascendențe, mitic, arabe – poate iudaice – dar cu o mamă poloneză. Mama lui Leopold, Ecaterina von Masoch, descinde dintr-o familie „slavă" după cum ne va spune scriitorul în *Autobiografia* sa. *„Mi-am petrecut copilăria într-un sediu de poliție. Puțini ştiu ce însemna asta în Austria dinainte de 1848: soldați polițişti care capturau vagabonzi şi delincvenți pe care-i înlănțuiau, funcționari cu fețele sumbre, cenzori slăbănogi şi târâtori, spioni care nu îndrăzneau să privească drept în față pe nimeni, săli de pedepse corporale, ferestre cu zăbrele prin care zăreai prostituate râzând, fardate şi zâmbitoare, alături de conjurați polonezi melancolici şi palizi. Dumnezeu mi-e martor, nu era un mediu agreabil*." Lemberg e capitala Galiției, provincie pe care, în acelaşi text scriitorul o descrie cu dragoste, ca pe un loc cu peisaje încântătoare, populat de etnii diferite, galițieni, polonezi, ruşi, ruteni, evrei... trăind în armonie. Pe cât pare să fie de reținut scriitorul în exprimarea sentimentelor față de tatăl său, care îi inspiră totuşi interesul pentru natură şi pasiunea pentru vânătoare, pe atât o laudă pe mama sa, „dulce şi inteligentă". Alături de mama o influență, „încă mai mare, poate" o exercită doica, o țărancă ruteană. „*Era o femeie mare şi puternică... ani mai târziu, am redescoperit dulcea ei față la Florența, în nobila Madonna della Sedia, pictată de Rafael*". Doica e o povestitoare care face să trăiască în imaginația copiilor poveşti slave: „...*pe hoțul Dobosch, pe frumoasa Estarka, acea Pompadour evreică a Poloniei, pe nenorocita Barbara Radziwill, pe Bogdan Hmelnițchi care, în fruntea cazacilor, a pus, de atîtea ori, pe fugă aristocrația polonezã pe câmpurile de luptă; îmi povestea istoria Voivodului Potoțchi care îi izgonise pe polonezi şi apoi înnebunise într-o noapte auzind de la balconul castelului său din Ucraina un cântec popular care-l slăvea pe veci...* (*doica*) *îmi cânta toate aceste frumoase cântece melancolice, cele pe*

care le cântă țăranul Micii Rusii şi care nu au un echivalent ca putere, poezie, pentru melodia ce-ți cuprinde inima".

Aceste rânduri au nu numai farmecul evocării; ele pun în evidență o trăsătură definitorie pentru opera şi personalitatea lui Sacher-Masoch: valorile sale sunt, în primul rând, cele „disidente". Crescut în cultura oficială germană, fiu al unui funcționar austriac, este atras cu precădere de valorile populare, slave, care-l farmecă, incarnate de figura doicii. Nici măcar polonezii, fosta națiune dominantă, acum asuprită dar nobilă prin definiție, nu constituie idealul lui, ci mai cu seamă rutenii şi „micii ruşi", populații minoritare, fără stat. *„Din această perioadă încă*, notează Sacher-Masoch, *țăranii galițieni erau oamenii pe care-i preferam. Îmi plăcea să fiu alături de ei şi luam parte febril la povestirile lor, când îmi vorbeau de vremea cazacilor, de masacrele aristocrației poloneze, de viața hoților din Carpați*". Totuşi tatăl veghează asupra lui, îl duce la vânătoare, aşa că este chiar de pe atunci, şi în ciuda iubirii veleitare pentru țărani, „*un mic soldat perfect*".

Care sunt cărțile preferate ale copilului? – *Don Quijote, Gulliver, Aventurile lui Telemah, Paul şi Virginia, Povestirile* lui Andersen. Printre lecturile copilăriei, nici una germană.

Adolescența şi-o petrece la Praga, capitala Boemiei, unde tatăl său asumă aceleaşi funcții marțiale, de director al Poliției. Viitorul scriitor este un mare cititor, îl descoperă pe Goethe, pe Shakespeare... pe clasicii greci şi romani; ca filosofi, alege pe Schopenhauer, pe Hegel; printre muzicieni îl preferă pe Beethoven, printre pictori pe Tițian.

Tânărul face studii universitare, vocația literară neîntârziind să se manifeste. Este numit la Universitatea din Graz; dar mediul germanic îi rămâne îndepărtat, străin. O dovedeşte povestirea întoarcerii sale de o vară în regiunea natală: „...*era în vara lui 1857, am vărsat lacrimi când am zărit primul țăran galițian, dar numai când am intrat în*

Lemberg... şi am recunoscut casa, străzile, copacii de pe promenadă am început să plâng ca un copil. Bunica mea era încă în viaţă, iar casa familiei aşa cum o lăsasem cu zece ani înainte. Era ca o povestire după un somn de o mie de ani."

Începe o carieră bogată de scriitor. Romanele-i sunt publicate, citite. După debutul cu *O poveste galiţiană,* urmează *Emisarul* a cărui acţiune se desfăşoară tot în Galiţia. Scrie romane istorice: *Kaunitz, Contele Donski.* Dar abia cu *Don Juan de Kolomeea* începe tânărul autor să fie mulţumit de sine. Constată faptul că operei lui i se atribuie influenţe schopenhaueriene. Este doar o comunitate de spirit, precizează el. De altfel, ţăranul galiţian este un schopenhauerian spontan! Iar Schopenhauer este un pesimist, în timp ce el, ne-o afirmă, e totdeauna doritor să găsească soluţia pozitivă.

Romanele continuă să apară într-un ritm susţinut. *Moştenirea lui Cain* (*Das Vermächtnis Kains*) *„era o operă de mari proporţii care îşi propunea să trateze în şase părţi despre amor, proprietate, război, stat, muncă şi moarte*".

Care este „moştenirea lui Cain"? – faptul că omul „*de la Cain la Cristos este fără iubire sexuală, fără proprietate, fără patrie, fără muncă... şi moare consimţitor, personificând ideea de umanitate*". Numai primele două părţi sunt realizate. *Venus înveşmântată în blănuri, „Venus im Pelz*" (apărută în 1870), face parte din primul volum, consacrat dragostei.

Critica literară germană, ne spune scriitorul în *Autobiografia* citată, a purtat asupra *Moştenirii lui Cain* judecăţi amestecate. Cedând unui anumit sentiment de persecuţie, Sacher-Masoch pune accentul pe reacţia *„fariseilor noului Reich",* a deţinătorilor autoproclamaţi ai cenzurii morale, a *„temerii de Dumnezeu şi a moravurilor curate".* Libertatea cu care erau tratate chestiunile sexuale nu convenea. Din ceata detractorilor fac parte şi aceia pe care-i numeşte *„patrioţii germani orbi, nu rari, căci deosebit*

de bine plătiți” care cred să discearnă în scrierile austriacului o inspirație franceză ce nu putea decât să le stârnească ura. Opera lui este calificată drept *„iudeo-franceză”,* o calificare, în ochii acestor critici, cât se poate de negativă. Dar scriitorul nu ezită să recunoască el însuşi apropierea sa de literaturile slave, de cea rusă îndeosebi, referindu-se mai ales la Gogol. „Moştenirea” apare simultan în mai multe limbi europene, iar traducerea franceză din 1874 este cea mai apreciată de autor. Urmează gloria, dacă e să judecăm după voiajele la Paris şi mai pretutindeni în Europa. Reputația lui are deja un miros de pucioasă şi este paralelă cu o contestație din cele mai violente care-i lasă adesea un gust amar şi pare a-i fi acrit caracterul.

Moare în 1895, înainte de-a fi împlinit şaizeci de ani. Opera lui este deja demodată, aproape uitată.

Iată destinul omului public. Dar în cazul lui Sacher-Masoch experiențele intime sunt vizibil şi strâns legate de caracterul operei. De aici şi interesul lor. Mai trebuie spus că între datele biografice atestate şi fantasme nu există, în cazul lui, o frontieră precisă, aşa încât nu credem că vom trăda precizia cerută relatându-le împreună.

O evocare din copilărie pare fundamentală: a mătuşii, contesa Zenovia. Portretul ei fizic şi moral, anumite întâmplări legate de viața ei amoroasă, par să-l fi influențat atât de tare pe scriitor încât putem spune că şi intrigile şi concepția despre dragoste sunt variante ale evocării acestei femei. Ea este prototipul „femeii sarmate”, aşa cum o numeşte într-un text publicat în traducere în *Revue bleue* din 1888 (reluată, în apendice, în cartea lui Gilles Deleuze). Într-o altă amintire e descrisă drept *„contrariul mamei, copilul teribil al familiei... cea mai frumoasă fată din Galiția, o adevărată polonează, cu toate farmecele şi defectele neamului său, plină de spirit şi temperament*”, suverana şi curtezana realizau în ea în cea mai reuşită sinteză, de vreme ce unea

în aceeaşi fiinţă *„demnitatea Ecaterinei a II-a a Rusiei şi farmecul, graţia lui Manon*”[1]. Copilul care o cunoaşte o percepe ca pe „o *figură extrem de primejdioasă, un demon seducător... enigma copilăriei mele*”. Să fie opera lui Masoch încercarea de-a găsi o soluţie acestei enigme?

Băiatul are prilejul şi privilegiul de a o ajuta pe contesă să-şi scoată greaua blană pe care o purta pentru a se îmbrăca cu o bundiţă de casă. Ascuns, asistă la o întâlnire amoroasă a tumultuoasei mătuşi cu un frumos tânăr. Cuplul este surprins de soţul ultragiat care intră pe neaşteptate, însoţit de martori. Surprinzător, soţul este întâmpinat de nevasta necredincioasă cu o lovitură în obraz, atât de puternică încât îi dă sângele. Soţul se retrage, ca şi prietenii. Băiatul se ascunsese pentru a asista la neobişnuita scenă: este prins şi biciuit, ceea ce-l face să simtă o stranie plăcere. Soţul revine, este şi el biciuit. *„Această întâmplare,* scrie Masoch, *mi s-a întipărit în suflet ca un fier încins. Nu pricepeam femeia, înveşmântată-n voluptuoasele blănuri, care-şi trăda soţul, maltratându-l mai apoi, dar uram şi iubeam în acelaşi timp această creatură care, prin forţa şi frumuseţea ei, brutale, părea născută pentru a călca, insolent, cu piciorul pe grumazul omenirii*”.

Amintire sau fantasmă infantilă? – Răspunsul nu poate fi dat, memoria însăşi fiind o reconstrucţie. Sigur e că povestea Zenoviei devine un soi de matrice nu numai a operei lui Masoch ci şi a vieţii sale. Va repeta ritualul masochist cu iubita sa, Anna von Kottowitz, cu prima soţie, Aurora Rümelin, care în romane apare sub numele de Wanda. Aceasta îl înşală cu un anume Armand Rosenthal, tânăr insolent şi arivist, într-un anumit fel reproducerea vie a amantului mătuşii Zenovia. Se va căsători a doua oară, în

---

[1] Eroină a romanului *Abatele Prévost,* iubită de cavalerul des Grieux, şi el dispus să adore metresa altui bărbat.

1887, cu guvernanta copiilor, viitoarea sa văduvă, Hilda von Sacher-Masoch.

„Venus înveşmântată în blănuri", un roman masochist

Toate preocupările masochiene despre iubire şi ritualurile ei se regăsesc în povestirea, publicată în 1874, *Venus înveşmântată în blănuri.* Povestitorul are un prieten, pe Severin, care *„dresează femeile cu cnutul".* Acelaşi Severin are însă o poveste de spus, *Venus înveşmântată în blănuri,* povestea relației lui cu o frumoasă femeie slavă întâlnită la băi, Wanda de Dunaiev. Pe atât de pătrunzătoare psihologic pe cât este de atrăgătoare, Wanda nu întârzie să descopere în iubitul ei un bărbat care se teme de femei, simțindu-se în acelaşi timp atras de ele. Wanda nu e adepta acestui fel de-a iubi, care i se pare „modern". Împărtăşeşte senzualitatea senină a grecilor, se califică pe ea însăşi drept o „păgână"; în timp ce senzualitatea doloristă a lui Severin este mai aproape, spune Wanda, de idealul creştin, care leagă, prin istoria Patimilor, a Răstignirii, iubirea de suferință, iubirea prin suferință. Dar Severin stăpâneşte arta de-a convinge şi, încetul cu încetul ajunge să o aducă pe Wanda la ideea „contractului". Ajungem aici la un punct esențial al masochismului. Severin acceptă o relație de dragoste cu frumoasa Wanda numai dacă încheie un angajament reciproc: contractul. Este vorba de un document în două părți. Cea dintâi face din amant un sclav, care va trebui să-şi schimbe până şi numele; reciproc, iubita se obligă să poarte blănuri, mai ales atunci când se poartă crud cu sclavul ei. Al doilea document incorporat în contract este o

scrisoare de sinucidere a amantului, cu data în alb, care permite, deci, uciderea lui în condiții de impunitate[2].

Iubirea dintre Severin şi Wanda năzuieşte să fie „supra-senzuală". Aspectul sexual nu este ascuns sau înlăturat, ca în intrigile romaneşti de factură idealistă; mai degrabă este depăşit şi sublimat. Nu este vorba de un amor „platonic", lucru demn de menționat, deoarece, aşa cum vom arăta, această noțiune joacă un alt rol în opera lui Sacher-Masoch. Ce înseamnă „supra-senzual" nu ni se spune cu limpezime, dar trebuie să înțelegem, probabil, că plăcerea genitală este înlocuită prin suferință, o suferință totodată morală şi fizică. Umilirea iubitului, reducerea lui la starea abjectă de sclav este de natură a-i produce plăcerea. O plăcere care nu este, aşa cum arată paralela dintre iubirea păgână şi cea creştină, străină de suferința Mântuirii.

Wanda a rezistat câtva timp nebuneştii propuneri a curtezanului ei, aceea a contractului. Ea, adepta iubirii „păgâne", senine, senzuale, am putea spune „venerice", face o concesie ciudatelor gusturi ale lui Severin. Dar, o dată contractul semnat, se comportă într-adevăr ca o metresă arbitrară şi crudă. Urmează o serie de umilințe, precum cele care implică participarea slujnicelor. Numai că în acest joc feroce, dorit de Severin, Wanda, care la un moment dat ar voi cu adevărat să iubească fără alte condiționări, îşi pierde sufletul. „*Te-am iubit atât de arzător, atât de pasional, atât de adânc cât pot iubi dar acum,* declară Wanda, *nu mai pot nici eu. Inima mi-e golită, moartă, asta mă face melancolică... nici tu, în curând, nu mă vei mai iubi... să-mi spui când vei*

---

[2] În roman, Wanda este cea care redactează contractul, aşa că se ajunge la o anumită complicaţie narativă: Severin este cel ce sugerează termenii, iar Wanda cea care îi formulează, în aşa fel încât ea, „păgâna" în dragoste, va fi cea care îşi va da semnalul deplinului ei consimţământ la exigenţele crude ale amantului.

ajunge acolo, îți voi înapoia libertatea". Scenariul cel mai rău s-a produs, din punctul de vedere al lui Severin: jucând prea bine jocul propus chiar de el, Wanda a pierdut dragostea. O dragoste, de fapt, imposibilă.

Nu mai rămâne decât o treaptă a umilinței, dar ea nu face parte din contract: iubirea „în trei". După o legătură trecătoare cu un pictor german care face portretul Venerei în blană, urmează întâlnirea (suntem la Florența) cu „Grecul". Acest tânăr atrage nu numai pe Wanda dar şi pe Severin: *„Înțeleg acum erotismul care emană din acest bărbat şi îl admir pe Socrate care a rămas virtuos în fața unui Alcibiade atât de seducător*".

Aventura nu este încă ajunsă la capătul ei. Ca în toate ficțiunile romaneşti – ca în viața reală – în relația celor doi amanți există mai multe urcuşuri şi coborâşuri. Dragostea Wandei pare să revină – numai pentru a dispărea. Scena în care „Grecul" îl biciuieşte pe Severin e un moment culminant al plăcerii masochiste, dar şi o dezlegare definitivă. — *Care este morala povestirii*? îl întreabă povestitorul pe Severin. — *Dacă măcar aş fi biciuit-o*!, răspunde eroul. Iată-l vindecat de ciudatul lui viciu, dar cu ce preț? Brutei care a devenit, Severin nu-i mai rămâne decât să biciuiască slujnicele de la moşie!

În fond, Severin pierde în momentul când intervine un al treilea personaj. Atunci regula jocului îi scapă. Este biciuit, dar nu aşa cum îşi doreşte; ci conform unei reguli pe care, de-acum încolo, nu o mai dictează el, ci adversarul. Wanda devine stăpâna *reală,* nu stăpâna aflată indirect sub controlul celui care a impus termenii contractului. Este eşecul lui Severin, care-l va face în cele din urmă să abandoneze jocul.

Ultima lui înțelepciune va fi aceea pe care o formulase deja Goethe: „În viață trebuie să fii sau ciocan sau nicovală".

De la Krafft-Ebing la Gilles Deleuze

Venus înveşmântată în blănuri a atras foarte curând atenția cercetătorilor vieții sexuale. Cel mai celebru dintre sexologii de la pragul secolelor 19 şi 20, Krafft-Ebing, a şi denumit pasiunea masculină pentru flagelarea de către femei „masochism", după numele scriitorului austriac. În felul acesta i-a întărit reputația, în declin antum, dar, în acelaşi timp, a contribuit la marginalizarea lui ca scriitor, fixându-l în rândul autorilor „ciudați", la limita cazului clinic. Freud, care merge pe urmele lui Krafft-Ebing în ceea ce priveşte clasificările (dar oferind o viziune „dinamică") menține termenul. Pentru Freud, masochismul este numai un comportament în cadrul unei sinteze perverse mai cuprinzătoare care include şi comportamentul sadic. De unde sintagma: „sado-masochism".

Două concepții se succed în opera freudiană în ce priveşte sado-masochismul.

În perioada primei topici, cu partiția conştient/inconştient, sado-masochismul este văzut ca o perversiune care face să domine pulsiunile agresive asupra celor de autoconservare. Această concepție este ilustrată în *Trei eseuri asupra teoriei sexualității* ca şi în *Pulsiuni şi destinul pulsiunilor.* Masochismul nu are o existență autonomă. Este numai un sadism „întors pe dos". Dar aici apare o dificultate, sesizată şi de Gilles Deleuze în eseul *Présentation de Sacher-Masoch.* Masochismul nu provine din simpla culpabilitate, cum ar trebui să fie dacă ar fi doar un sadism întors pe dos. El este chiar o dorință de-a fi pedepsit. După cum scrie Deleuze, *„pedeapsa rezolvă culpabilitatea şi angoasa ce-i corespunde, deschizând posibilitatea unei plăceri sexuale*". În consecință, *„masochismul se defineşte mai puțin prin întoarcere pe dos* (*retournement*) *cât prin sexualizarea a ceea ce a fost întors*".

Reflecția asupra dificultății de-a interpreta sado-masochismul a fost unul din motivele cardinale ale elaborării celei de-a doua topici freudiene. Elaborarea antagonismului: instincte ale vieții/instincte ale morții, Eros versus Thanatos, a impus noua topică. Textul fundamental este *Dincolo de principiul plăcerii.* Concepția masochismului revizuită prin această optică apare şi în *Problema economică a masochismului.* Trimițând la texte, fără să reluăm analizele lui Freud, vom spune numai că sado-masochismul apare ca expresie a instinctelor morții, expresie disimulată, deturnată, întrucât – o lege care nu suferă excepții – Thanatos, instinctul morții, nu acționează decât pe ascuns, utilizând măşti înşelătoare. Sexualizarea sado-masochismului este tocmai transfigurarea în plăcere, aparențele de Eros ale lui Thanatos.

Acestei viziuni moniste a sado-masochismului, Deleuze îi opune una dualistă: sadismul şi masochismul sunt entități perverse fenomenologic distincte, în bună măsură opuse, corespund unor structuri psihologice divergente. La prima vedere, sadicul este o ființă la care supraeul este absent, în timp ce masochistul are un supraeu hipertrofic. E un fel de-a spune că sadicul nu are alt principiu moral decât acela că nu există frâne morale în pornirile lui către plăcere, în timp ce, aparent, masochistul, creându-şi suferința, preamărind-o, anulează însăşi noțiunea de plăcere sau, mai bine zis, o trăieşte pe căi întotdeauna deturnate. În ceea ce priveşte eul, remarcă Deleuze, cel masochist nu este mic, zdrobit, decât în aparență. În fața iubitei, masochistul nu se preface într-o ființă „mică" decât pentru a o supune, a o aduce la codurile propuse chiar de el. Masochistul manifestă o voință gigantică şi are, îşi oferă, mijloacele spre a o pune în practică, pentru a supune pe cea al cărei sclav devine, numai aparent.

Ar fi greşit să postulăm că sadicul se satisface doar făcând pe celălalt să sufere. Cine îşi aduce aminte de scenele de scatofagie din *Cele o sută douăzeci de zile ale Sodomei* ale lui Sade nu poate decât să constate că sadicul îşi aplică sie însuşi rigoarea atroce pe care o impune şi victimelor. Supraeul triumfă pe toată linia când e vorba de sine dar tot aşa şi când e vorba de celălalt. De călău ca şi de victimă. Există totuşi un punct în care sadicul se opreşte: acela că nu-şi va da moartea (ceea ce nu şovăie s-o facă atunci când e vorba de victimă). Dimpotrivă, satisfacția masochistului e asimetrică: suferința proprie e preamărită. Plăcerea e atinsă pe căi întortocheate, cu parfum clandestin, într-o comedie mereu reluată, a ruşinii şi neruşinării. Pe de altă parte, masochistul este legat prin ceea ce el numeşte un „contract" adică o regulă care, odată adoptată, creează obligații ambilor parteneri. În timp ce sadicul promulgă o lege care nu obligă pe victimă, singura obligație fiind cea impusă de forța brută a stăpânului.

Dar este oare alternativa contract/lege totalitară absolută? – avem motive să ne îndoim. Pe de o parte, contractul nu este etern, ireversibil. În *Venus înveşmântată în blănuri,* iubita are dreptul să-l elibereze pe amantul-victimă de rigorile lui. Contractul nu este *ad vitam.* Pe de altă parte, termenii contractului au fost impuşi de acesta din urmă. Cât despre sadic, el este cel care, după cum rezultă din *Cele o sută douăzeci de zile ale Sodomei,* îşi va impune regula în modul cel mai arbitrar. Ceea ce nu înseamnă că el ascultă de un soi de contract implicit, interior, de vreme ce se supune singur abjecției pe care o constituie scatofagia.

Antigerman şi bisexual

Să vedem acum dacă o cunoaştere mai aprofundată a operei lui Sacher-Masoch poate contribui la clarificarea problemei masochismului.

Am arătat mai înainte că scriitorul adoptă o poziție ambiguă fața de cultura germană, căreia îi aparținea. Că sursele lui sunt în mare parte germane nu ne putem îndoi. El se referă adesea la Goethe şi la Hegel. Schopenhauer pare să-l fi influențat profund. Dar referințele lui sunt universale, europene, ar trebui spus mai corect: Shakespeare, Boccaccio, şi, mai puțin cunoscuți pe atunci în Vest, scriitorii ruşi, Gogol cel dintâi, dar şi Puşkin, sau Turgheniev. Pe de o parte, cultura tatălui, niciodată renegat fățiş dar desigur suspect, dacă e să judecăm după felul sinistru în care descrie meseria de şef de poliție (a se vedea mai sus); pe de alta a mamei, a strămoşilor slavi şi a ambianței galițiene-cosmopolite locale. Totul se petrece pentru scriitor ca şi cum s-ar strădui să administreze culturii germane o lecție de cosmopolitism şi de slavism pe care aceasta refuză să o asimileze, rămânând în îngustul conformism naționalist germanic. Există în critica germanității la Sacher-Masoch accente nietzscheene. Ca şi la Nietzsche, cel de după „Originea tragediei", discernem o anumită exasperare față de pozițiile închistate ale germanității, sentimentul unei anumite înapoieri a conştiinței germanice în raport cu cea europeană. Apetența pentru cultura franceză este explicabilă prin contrast. Izbitor, de pe cu totul alte poziții, acest ecou se percepe şi în corespondența dintre Marx şi Engels. Că spirite aflate pe poziții atât de diferite pot spune acelaşi lucru ne face să credem că există o anumită validitate a afirmațiilor lor.

Poate că psihanaliza ar putea să spună dacă un individ dat aderă mai curând la cultura maternă decât la cea

paternă. În ce priveşte pe autorul nostru, el pare mereu să dea o lecție de cosmopolitism culturii paterne, cu mijloace materne. Faptul că fusese acceptat în Franța – cultura franceză îi pare ca un soi de aliat ideologic – îi dă sentimentul că a avut dreptate.

Însă accentul pe influența mamei capătă un ton mai straniu – şi aici par să joace un anumit rol tendințele perverse – când descoperim cultul pe care Sacher-Masoch îl are pentru împărăteasa Ecaterina a II-a, „Cea Mare" a Rusiei, teribila autocrată a secolului al XVIII-lea. Idealul politic, niciodată exprimat direct, se converteşte într-unul erotic, fapt atestat de numeroase pasaje ale operei. Femeia cu blană este în primul rând împărăteasa, o femeie mare, puternică, violentă, capabilă să ofere desfătarea, dar şi pedeapsa, dispunând de viața şi de moartea bărbaților care o înconjură. Împărăteasa nu mai e o reprezentantă a puterii ci un fel de arhetip feminin suprem. În filigran, împăratul (al Austriei, al Germaniei) e o figură slabă, anodină. Imperialism rusesc contra imperialism germanic? – Trebuie să ne întrebăm ce fel de femeie este Ecaterina a II-a pentru Sacher-Masoch. Am spune că este *o femeie falică*. Biciul joacă rolul unui organ viril, înzestrat mai ales cu virtuți pedepsitoare (trăsături ce rezultă cel mai bine din povestirea *Diderot la Sankt-Petersburg*). În această perspectivă, contractul masochist nu joacă alt rol decât al unui sărman compromis. Deoarece împărăteasa nu are nevoie de contract pentru a biciui! Numai femeilor fără o adevărată vocație de cruzime, ca Wanda, trebuie să li se impună acest subterfugiu şi, în ciuda subterfugiului, eşecul relației masochiste este programat.

Politicul e, la scriitorul nostru, o alegorie a eroticului.

Relația lui Sacher-Masoch cu bisexualitatea trebuie precizată. Două sunt documentele care ne promit o explicație în această privință. Cel dintâi este o povestire

intitulată *Dragostea lui Platon.* Micul roman este conceput ca un şir de epistole pe care eroul, un tânăr ofițer numit Henryk, le adresează, din garnizoană, mamei sale. A întrezărit o dată, trecând în goana unei sănii, o femeie de o nemaipomenită frumusețe. Nu o va atinge, fiindcă o femeie frumoasă este precum o operă de artă, nu poate fi atinsă dacă nu vrei ca farmecul să i se stingă. Idealismul extrem în materie de dragoste al lui Henryk se datorează unei inimi – nu bolnave, pur şi simplu moarte. Mama lui nu este străină de această stare morbidă. A fost nefericită în căsnicie şi dacă *ea* a fost nefericită cum se mai poate concepe dreptul la fericire? Mai târziu, tânărul locotenent o întâlneşte pe frumoasa întrezărită în fuga saniei. Este contesa Adela Potocka. Atât de minunată, cu dinți de care te-ai dori muşcat! De altfel, mărturiseşte tânărul mamei sale, îi este frică de femei, simte în ele ceva ostil, o natură străină. Contesa nu ar fi de necucerit, dar este respinsă de reacția sălbatică şi timidă a lui Henryk. Curând, o altă femeie apare: contesa Nadejda, o femeie de douăzeci şi doi de ani, bogată, acoperită de vulpi albastre, plină de diamante, stăpână a mii de şerbi. Imperiala făptură îi face avansuri, dar la ce bun? – Henryk le respinge. Poate, între ei, o dragoste spirituală ar fi posibilă, sugerează Nadejda. Numai între bărbați poate să fie aşa ceva, răspunde tânărul. Apare Anatol, fratele Nadejdei cu care se leagă curând o relație pasională, o mai-mult-ca-prietenie. Întâlnirile au loc într-un salon obscur unde silueta este vag percepută, iar vocea, şoptită, e greu de identificat. Şi într-o zi se face lumină: Anatol poartă cizme înalte, o bluză neagră cu pliuri, rusească. Părul îi e blond. Apariția îi aminteşte de zeul Apollo. Se ating, mâna e mică şi arde ca focul. E un bărbat, o femeie sau amândouă? – Henryk începe să se îndoiască. Dar idila continuă, momente fierbinți au loc – ce se va petrece, exact, va rămâne obscur – până când dovada e

făcută: „fratele” este chiar Nadejda – travestită, ca într-o comedie shakespeariană. Iubirea este încă şi mai imposibilă când Henryk descoperă adevăratul sex al lui „Anatol”. În epilog, cei doi amanți se regăsesc, ani mai târziu, se căsătoresc chiar, dar căsnicia e un eşec. Henryk se retrage în Ungaria împreună cu un camarad de arme, cumintele Schuster.

A doua anecdotă este, ca şi amintirea despre mătuşa Zenovia, la limita dintre fantasmă şi amintire. Nu este povestită de scriitor, ci de prima lui soție, Wanda[3] von Sacher-Masoch, în autobiografia sa. În 1877, scriitorul primeşte o scrisoare de la un anonim care-i cere o întâlnire. A citit, spune misteriosul corespondent, *Dragostea lui Platon,* şi este şi el în căutarea aceleiaşi iubiri pure. Anatol, cel pe care-l zugrăveşti sunt chiar eu, afirmă admiratorul anonim, care doreşte să păstreze o discreție absolută, fiindcă este cineva important. Scrisorile continuă să sosească, puse la poştă din toate colțurile Europei. Leopold speră ca ființa să fie o femeie dar îi spune soției, pentru a-i potoli gelozia, că este vorba de un bărbat. Întâlnirea va avea loc, în cele din urmă, într-un hotel din Bruck. Scriitorul este legat la ochi. Un bărbat, recunoscut după voce (ca în *Dragostea lui Platon*) intră. Îi mărturiseşte că este tânăr, puternic dar n-a cunoscut femeia. O da, eşti frumos, murmură scriitorul, simt după vocea ta că eşti frumos. Misteriosul personaj se retrage, după ce, cu buzele fierbinți, i-a sărutat mâna. Corespondența continuă, până la o scrisoare de ruptură: Leopold, spune misteriosul corespondent, aparține soției sale... „*În această lume de trupuri nu există iubire spirituală*”. Până la urmă, relația se întrerupe cu totul. Printr-un concurs de împrejurări, soții

[3] „Wanda”, e un prenume de împrumut, cel al personajului Wanda din *Venus înveşmântată în blănuri,* de ea inspirat, într-o anumită măsură.

Masoch află că misteriosul personaj nu este altul decât Ludovic al II-lea, regele Bavariei, inițiatorul acelor arhitecturi fantastice care sunt castelele lui, protectorul şi Mecena lui Richard Wagner, prototipul homosexualului idealist. Ne aducem aminte de remarca lui O. Wilde: *„Natura începe să semene cu tablourile domnului Whistler”.* Nuvela *Dragostea lui Platon* şi-a generat propria ei realitate, ceea ce, s-o recunoaştem, trebuie că este dorința secretă a oricărui scriitor.

Relația care guvernează masochismul lui Sacher-Masoch apare destul de evidentă. Femeia falică, „împărăteasa”, este un compromis între atracția homoerotică, inacceptabilă, şi iubirea heterosexuală, imposibilă. Plăcerea este înlocuită cu suferință aşa încât, printr-o manevră psihologică subtilă, culpabilitatea (bărbatului, de-a fi atras de bărbați) este rezolvată, suferința convertindu-se în plăcere, o plăcere care te face să suferi.

Durere fizică, brutalitate – pe de o parte. Idealism, preamărire a iubirii pure – pe de alta. Totul se petrece ca şi cum masochistul şi-ar lua un exces de măsuri de siguranță, pentru a rezolva contradicția în care-l închide iubirea incestuoasă pentru mamă, imposibil de lichidat, dar pentru care se dezvoltă strategii de substituție. Construcția masochistă se dovedeşte de o mare complexitate.

Ursul şi Marsyas

Mai rămâne de înțeles complexul blănurilor. Trebuie să ne întoarcem la povestirea *Diderot la Sankt-Petersburg.* Enciclopedistul, invitat de Ecaterina cea Mare în capitala Rusiei imperiale, se îndrăgosteşte de ea sau – o ipoteză mai probabilă – o curtează, din arivism feroce. În drumul către

inima imperială se izbeşte de un rival, taxidermistul[4] Lagecinikov, un ins care are şi pretenţia nejustificată de a fi savant naturalist. Diderot a făcut la o şedinţă a Academiei, în prezenţa împărătesei, afirmaţia că există în Madagascar maimuţe înzestrate cu darul vorbirii. Somat – chiar şi de împărătească – să facă dovada afirmaţiei, Diderot se vede nevoit să se îmbrace în blana unei maimuţe, sperând să joace în faţa Maiestăţii Sale rolul jivinei vorbitoare. Dar Lagecinikov veghează, pune mâna pe el, cu intenţia să-l ucidă şi să-l împăieze. Începe prin a-l biciui, el însuşi fiind îmbrăcat într-o somptuoasă blană. Faptul ajunge la urechile Ecaterinei, pe care hazlia posibilitate a împăierii filosofului o amuză nebuneşte. Îl graţiază totuşi, iar Diderot părăseşte, în grabă şi furios, Rusia.

Al doilea element semnificativ se găseşte într-un pasaj din *Venus înveşmântată în blănuri.* „Grecul", amantul norocos al Wandei, este – aşa cum am mai văzut – comparat cu zeul Apollo. Nu numai cu Apollo – tânărul cel mai frumos ce poate fi închipuit, dar în special cu Zeul într-o ipostază particulară a mitului, pregătindu-se să jupoaie pe satirul Marsyas, ca pedeapsă pentru că îndrăznise să-l înfrunte într-un concurs muzical, şi chiar să câştige, juriul fiind compus din cele nouă Muze. „Grecul" este comparat cu Apollo; Severin îşi imaginează a fi în Marsyas, iar Wanda, psiholoagă neîntrecută, ghiceşte fantasma iubitului ei: *„Îţi închipuiai,* îi spune ea lui Severin, *că acest om era amantul meu, că te biciuia, iar pentru tine era o voluptate să fii biciuit de el*...

Avem de-a face cu două obiecte, blana şi biciul. În economia mitului masochist, blana este un obiect magic, ambivalent: pe de o parte ascunde sexul real al purtătorului,

[4] Un taxidermist e un specialist în împăierea animalelor.

pe de alta îl pune în evidenţă. Este simbolul însuşi al ambivalenţei sexuale, ascunde sexul şi face prin urmare posibile dorinţele cele mai nelegitime. Pe de altă parte, blana este un fel de piele suprapusă peste pielea adevărată, care poate fi jupuită. Diderot, ameninţat de rivalul său că va fi jupuit pentru a fi împăiat, este o figură asemănătoare cu Marsyas, rivalul lui Apollo. Figurile feminine impunătoare, precum Muzele, trebuie să aleagă. Marsyas era o figură mitică apreciată în Roma antică, ca unul care a sfidat pe zei, un simbol şi un martir al adevăratei *autonomii*. În ce priveşte biciul, nu numai că pedepseşte, dar şi jupoaie. De vreme ce „Grecul" este comparat cu Apollo iar Severin cu Marsyas, trebuie să presupunem că biciul poate să ia pielea de pe trupul celui lovit. El devine astfel un *ecorşeu viu*, o fiinţă care suferă peste orice măsură, o imagine a lipsei de apărare. Diderot, cel din povestire, silit să recunoască impostura, apare ca un antierou, o caricatură a viteazului satir Marsyas.

Perversiuni statice şi perversiuni dinamice

Argumentaţia lui Deleuze, conform căreia sadismul şi masochismul constituie entităţi psihanalitic diferite este convingătoare. Comparaţia cu marchizul de Sade trebuie să meargă şi mai departe: romanele lui Sade pun în scenă situaţii de o remarcabilă monotonie. Catalogul plăcerilor sadiene, pe care şi le oferă stăpânii şi al suferinţelor sclavilor, este extraordinar de variat. Cu toate acestea, oricât de larg ar fi spectrul situaţiilor erotice, el este limitat de imaginaţia scriitorului. Ceea ce surprinde pe cititorul modern este faptul că, de la început la sfârşit, eroii povestirilor sadiene nu evoluează. Psihologia lor s-a format înainte de începutul peripeţiilor descrise şi nimic nu-i va face să se schimbe. S-ar putea obiecta că este vorba de o

anumită stare a literaturii, arhaică, ce nu a înregistrat încă transformarea personajului ca procedeu epic. Fără să intrăm în amănuntele discuției vom observa că eroii voltairieni, Candide de pildă, sunt evolutivi. Sade este contemporan cu Goethe, autor al *Bildungsromanului „Wilhelm Meister*". Perversitatea unui Merteuil este imobilă, definitivă; ea oferă, în ciuda variatelor sale fantezii, acelaşi chip. Nici eroinele Iustine sau Juliette nu se schimbă prea mult: una din ele e supusă suferinței pentru că, de la un capăt la altul al existenței, nu acceptă viciul, cealaltă face o strălucită carieră în prostituție fiindcă de la bun început consimte. Există un desen al lui Man Ray, care-l închipuie pe Sade construit din aceleaşi cărămizi ca şi fortăreața Bastiliei unde a fost întemnițat. Esența lui Sade, se poate spune, este imobilitatea, pietrificarea. O imobilitate fierbinte, după cum remarcă pe bună dreptate Deleuze. Interesul scrierilor lui Sade nu vine din calitățile romaneşti, ci din interesul ideologic pe care-l provoacă. Este o încercare de-a descrie un rău fără limite, de-a imagina o lume fără „frica lui Dumnezeu", în care plăcerea este un pretext pentru a semnifica lipsa oricărei interdicții.

Literatura masochiană se opune aproape diametral celei a „divinului marchiz". În primul rând, nu e o literatură pornografică. Scenele erotice sunt descrise în aşa fel încât ele nu devin inaccesibile „persoanelor sensibile". Este o literatură care acordă un loc important sentimentelor frumoase, idealurilor nobile. Dar mai mult decât orice, ceea ce o desparte de Sade este capacitatea personajelor de-a suferi transformări, de-a evolua sub presiunea evenimentelor. Severin, eroul din *Venus înveşmântată în blănuri,* trăieşte „masochismul" ca pe o experiență în mărime naturală, care îi demonstrează că dorința lui e imposibilă: pe de o parte, îşi distruge iubita, inima acesteia devine moartă, rece. Pe de altă parte, el trăieşte chinul

suprem al geloziei, al unei relații în trei, pe care, poate, ar fi dispus s-o accepte, suferind. Dar acest lucru nu este cu putință din cauza rivalului, care nu e legat prin nici un fel de contract. În fond, experimentul dă rezultate negative pentru că nu rezistă la proba realității, pune în scenă situații instabile, nedurabile. Personajele nu mai sunt la sfârşit ce erau la început. Wanda se întoarce la amorul „păgân", Severin devine un „macho" brutal. Intrăm în zonele fără surprize ale normalității. În acelaşi fel, lui Henryk, din *Amorul lui Platon,* dragostea, adică acel amestec „impur" al trupului şi sufletului, i se pare imposibilă. După cum imposibil este şi amorul ideal, platonic, cu o femeie. Travestirea Nadejdei în „Anatol" este atât de neverosimilă încât trebuie să acceptăm că este vorba de căutarea unei variante homosexuale. Dar această iubire nu este cu putință (fiindcă nu e acceptabilă social? Fiindcă eroul nu e pulsional apt pentru homosexualitate?). Rămâne convertirea la o dragoste matrimonială, încercarea acelui *mixtum compositum* psiho-fizic pe care-l propune instituția căsătoriei. Care se dovedeşte şi ea un eşec. Soluția este relația incompletă, homosocială, mai mult decât homosexuală, cu amicul Schuster.

Caracterul episodic şi experimental al pasiunilor masochiene mi se pare trăsătura lor cea mai semnificativă.

La ce bun masochismul?

Demersul psihanalitic este un vast proces de intenții. Nici nu poate fi altfel, de vreme ce-şi propune analiza unui substrat mintal – nu direct, a actelor umane. Aşa cum presupune Sartre în „Ființa şi Neantul", *homo psychanalyticus* suferă de o „rea-credință patologică". Relei-credințe i se potriveşte procesul de intenție.

Obligând ființa iubită să-l facă să sufere, amantul exercită o cumplită voință de putere; comparația cu gelozia „banală” mi se pare binevenită; amantul gelos vrea să domine ființa iubită, direct, printr-un control minuțios al fiecărui minut din viața ei (aşa procedează eroul lui Proust, din *În căutarea timpului pierdut*). Metodă care se dovedeşte falimentară, pentru că iubita găseşte mereu noi mijloace de-a înşela vigilența celui ce o iubeşte, inclusiv recursul la amorul sàfic. Amantul masochian a inventat însă contractul. Aşa cum e conceput, el comportă, din partea celui ce-l propune, o exigență în aparență minoră: portul blănii; şi una majoră: să abuzeze generos de dreptul de-a face să sufere. În schimb, amantul ar deveni sclav şi ar pierde orice libertate. În fapt, lucrurile se petrec invers, iubita fiind de fapt obligată să respecte termenii unui contract pe care nu ea l-a formulat. Iar amantul face dovadă de o forță dublă, dominând nu numai pe cea care-l domină ci, printr-un efort de voință, acceptând suferința lui proprie.

Se pune în evidență un alt raport de forțe decât cel al posesiunii pure, al geloziei, caracteristice pentru relația amoroasă. Totodată, dominarea celuilalt prin suferință, prin capacitatea de-a suporta este un raport nu rareori prezent în relațiile omeneşti în general şi în cele de dragoste, în special.

În cel puțin un pasaj al lui *Venus înveşmântată în blănuri* se face aluzie la caracterul „modern” al „masochismului” în comparație cu „păgânismul” antic al pornirilor Wandei. Trebuie să ne întrebăm dacă masochismul are într-adevăr ceva de-a face cu mesajul creştin. Este adevărat că Cel ce a spus: dacă ți se dă o palmă, întoarce şi obrazul celălalt, a făcut să se înțeleagă pentru totdeauna puterea celui ce suferă, în fața celui ce face să sufere. Dar aceasta este numai unul dintre aspectele situației. Ideea că Mântuitorul ar fi resimțit plăcerea de a

suferi în momentul biciuirii sale este o speculație lipsită de orice sens. În schimb, nu suntem siguri că atâția şi atâția flagelanți, atâția practicanți ai mortificării, de purtători de ciliciu nu au fost adepții-precursori ai scriitorului. Memoria lor va rămâne ascunsă între zidurile lăcaşelor care au putut să adăpostească astfel de contracte, scrise sau nescrise.

Ion Vianu

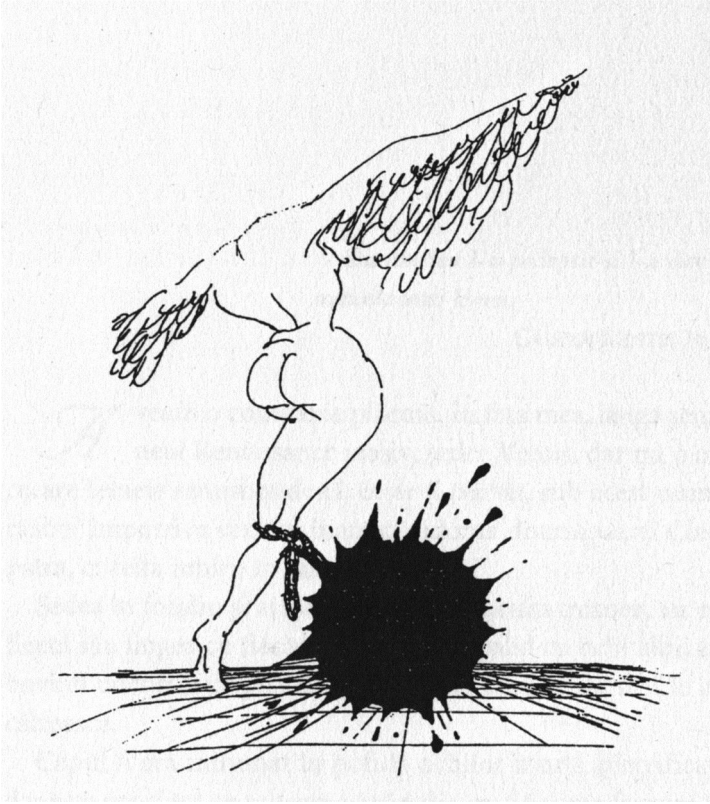

Dumnezeu l-a pedepsit şi l-a dat pe mâinile unei femei.

CARTEA IUDITEI 16, 5

Aveam o companie plăcută. În faţa mea, lângă şemineul Renaissance masiv, şedea Venus, dar nu o oarecare femeie semimondenă, ce ar fi purtat, sub acest nume, război împotriva sexului inamic, aidoma domnişoarei Cleopatra, ci zeiţa iubirii în carne şi oase.

Şedea în fotoliu şi aţâţase un foc care acum trosnea, iar reflexul său lingea cu flăcări roşii chipu-i palid cu ochi albi, zăbovind uneori şi pe picioarele ei, atunci când căuta să şi le încălzească.

Capul îi era minunat în pofida ochilor morţi, pietrificaţi, dar ăsta era şi tot ce puteam să văd din ea. Sublima făptură îşi înfăşurase trupul de marmură într-o blană mare şi se ghemuise ca o pisică, tremurând.

— Nu înţeleg, stimată doamnă!, am exclamat. Chiar nu e frig deloc, de două săptămâni încoace avem parte de o primăvară splendidă. În mod evident, de vină este starea dumneavoastră nervoasă.

— Vă mulţumesc pentru primăvara dumneavoastră, a rostit cu o voce profundă, cu rezonanţe de piatră, după care a strănutat divin, şi anume de două ori la rând fără pauză; chiar că nu pot să rezist, şi încep să înţeleg...

— Ce anume, draga mea?

— Încep să cred incredibilul, să înţeleg incomprehensibilul. Înţeleg dintr-o dată virtutea feminină germanică şi filosofia germană şi nici nu mă mai surprinde că voi, cei din nord, nu puteţi să iubiţi, ba nici măcar nu aveţi habar ce este iubirea.

— Fie-mi îngăduit, doamna mea, am replicat spumegând de furie, efectiv nu v-am dat nici un motiv...

— Ei bine, dumneavoastră..., şi divina creatură strănută pentru a treia oară şi ridică din umeri cu o graţie imposibil

de imitat. De aceea am şi fost mereu îngăduitoare cu dumneavoastră şi chiar vă vizitez din când în când, deşi răcesc de fiecare dată în ciuda blănurilor mele. Vă mai aduceţi aminte cum ne-am întâlnit prima dată?

— Cum aş putea să uit, am spus, aveaţi pe-atunci bucle castanii bogate, ochi căprui şi gura roşie, dar v-am recunoscut imediat după trăsăturile feţei şi după această paloare de marmură – purtaţi întotdeauna o haină de catifea albastră ca vioreaua, tivită cu blană de veveriţă cenuşie.

— Da. Eraţi de-a dreptul îndrăgostit de această toaletă. Şi ce capacitate aveaţi de a învăţa...

— M-aţi învăţat ce este iubirea; voiosul dumneavoastră serviciu divin m-a făcut să dau uitării două milenii.

— Şi cât de nespus de fidelă v-am fost!

— Ei, în ceea ce priveşte fidelitatea...

— Ingrat ce sunteţi!

— Nu vreau să vă aduc reproşuri. Sunteţi, e-adevărat, o femeie divină, dar rămâneţi femeie totuşi, şi în dragoste sunteţi crudă ca orice femeie.

— Numiţi cruzime, replică energic zeiţa iubirii, chiar senzualitatea, dragostea înseninată, natura femeii de a se dărui atunci când iubeşte şi de a iubi tot ce îi place.

— Există oare pentru cel care iubeşte o mai mare cruzime decât infidelitatea iubitei?

— Ah! veni replica ei, noi suntem credincioase atâta timp cât iubim, dar voi cereţi de la femeie fidelitate fără dragoste şi dăruire fără desfătare... cine dă atunci dovadă de cruzime, femeia sau bărbatul? Voi, cei din nord, luaţi în general iubirea prea în serios şi îi acordaţi prea multă importanţă. Amintiţi de îndatoriri acolo unde ar trebui să fie vorba numai de plăcere.

— Da, doamnă, chiar avem în acest sens simţăminte foarte respectabile şi virtuoase, şi relaţii durabile.

— Şi totuşi, acel dor fierbinte, acea nostalgie veşnic nesătulă după păgânismul pur, rosti doamna... Dar acea dragoste, care este bucuria supremă, seninătatea divină însăşi, nu valorează nimic pentru dumneavoastră, cei moderni, copii ai reflecţiei! Vă aduce numai necazuri. *De îndată ce vreţi să fiţi naturali, deveniţi grosolani*. În ochii voştri natura este o inamică, voi aţi făcut din noi, zeii zâmbitori ai Greciei, nişte demoni, din mine o diavoliţă. Ştiţi doar să aruncaţi anatema asupra mea şi să mă blestemaţi sau să vă înjunghiaţi în frenezie bacantică, oferindu-vă ca jertfe în faţa altarului meu. Iar dacă unul dintre voi a avut o dată cutezanţa să-mi sărute gura roşie, atunci el merge în pelerinaj, desculţ şi în cămaşă de pocăinţă, la Roma şi aşteaptă să apară flori pe lemnul uscat, în timp ce sub picioarele mele răsar clipă de clipă trandafiri, viorele şi mirt. Numai că mireasma lor nu vă este destinată. Rămâneţi aşa, în ceaţa voastră nordică şi în tămâia creştină; lăsaţi-ne pe noi, păgânii, să zacem sub dărâmături, sub lavă, nu ne dezgropaţi, pentru voi Pompeiul nu a fost edificat, pentru voi vilele, băile, templele noastre nu au fost construite. Nu aveţi nevoie de zei! Noi îngheţăm în lumea voastră!

Frumoasa doamnă de marmură tuşi, iar apoi îşi trase şi mai strâns blana sumbră de zibelină în jurul umerilor.

— Mulţumim pentru lecţia de clasicism, am replicat, dar nu puteţi să tăgăduiţi că bărbatul şi femeia sunt, de fapt, în lumea dumneavoastră însorită şi veselă, la fel ca şi în lumea noastră învăluită în pâclă, duşmani, că dragostea îi uneşte pentru scurt timp într-o singură fiinţă capabilă de un singur gând, de o singură simţire, de o singură vrere, pentru ca după aceea să-i dezbine şi mai mult şi – o ştiţi mai bine ca mine – cine nu poate apoi să subjuge va simţi foarte rapid piciorul celuilalt în ceafa sa...

— Adică de obicei bărbatul va fi cel care va simți piciorul femeii, exclamă doamna Venus cu o ironie arogantă, ceea ce tot dumneavoastră ştiți mai bine decât mine.

— Bineînțeles, şi tocmai de aceea nu-mi fac nici un fel de iluzii.

— Ceea ce vrea să însemne că dumneavoastră sunteți acum sclavul meu lipsit de iluzii, iar eu vă voi călca în picioare fără îndurare!

— Doamna mea!

— Nu mă cunoaşteți încă? Ei da, sunt *crudă* – asta pentru că tot găsiți atâta satisfacție în acest cuvânt –, dar nu am oare dreptate să fiu aşa? Bărbatul este cel care doreşte, femeia este obiectul dorinței, acesta este singurul avantaj al femeii, dar avantajul ei decisiv; natura a lăsat bărbatul pradă femeii grație patimii lui, iar femeia care nu ştie cum să facă din el supusul ei, sclavul ei, ba chiar jucăria ei pentru ca la urmă să-l trădeze râzând, femeia aceea nu este isteață şi pricepută.

— Principiile dumneavoastră, draga mea..., am protestat eu revoltat.

— ...se bazează pe o experiență milenară, replică batjocoritor doamna, în timp ce degetele-i albe se jucau cu blana întunecată la culoare. Cu cât femeia se arată mai devotată, cu atât bărbatul va deveni mai lucid şi mai stăpân pe situație; cu cât este ea mai crudă însă şi mai necredincioasă, cu cât îl maltratează mai mult, cu cât se joacă mai păcătos de uşuratic cu el, cu cât arată mai puțină îndurare, cu atât mai tare va stârni voluptatea bărbatului, va fi mai iubită şi mai divinizată. Aşa a fost din toate timpurile, de la Elena şi Dalila, până la Ecaterina a II-a şi la Lola Montez.

— Nu pot să neg, am spus. Nu există nimic mai incitant pentru bărbat decât imaginea unei frumoase femei-despot

voluptuoase şi crude, care îşi schimbă favoriţii cu insolenţă şi lipsă de scrupule în funcţie de capriciile ei...

— Şi care mai poartă şi o blană, strigă zeiţa.

— Ce vă veni să spuneţi asta?

— Doar vă cunosc preferinţele.

— Dar ştiţi, am zis, că aţi devenit tare cochetă de când nu ne-am mai văzut!

— În ce privinţă, dacă îmi permiteţi întrebarea?

— În privinţa în care nu ar putea exista o nebunie mai splendidă pentru albeaţa trupului dumneavoastră decât această blană închisă la culoare şi vă...

Zeiţa râse.

— Visaţi, exclamă, treziţi-vă! şi mă prinse de braţ cu mâna ei de marmură, haideţi, treziţi-vă! răsună vocea ei încă o dată cu tonul gutural cel mai profund. Am deschis anevoie ochii. Am văzut mâna care mă zgâlţâia, dar această mână era deodată cafenie ca bronzul, iar vocea guturală era glasul răguşit de băutor înrăit al cazacului meu, care stătea în faţa mea, etalându-şi întreaga-i lungime de aproape şase picioare.

— Sculaţi-vă, continuă bravul de el, este o adevărată ruşine.

— Şi mă rog de ce este o ruşine?

— Este o ruşine să adormiţi îmbrăcat şi, pe deasupra, pe o carte. Curăţă ceara picurată din lumânările arse şi ridică de pe jos volumul care alunecase din mâna mea: o carte de – se uită pe copertă – Hegel, plus că este timpul să plecăm la domnul Severin, care ne aşteaptă la ceai.

— Un vis straniu, a rostit Severin, după ce am ajuns cu povestitul la capăt, şi-a rezemat braţele pe genunchi, chipul pe mâinile fine, străbătute de vene delicate, şi s-a cufundat în gânduri.

Ştiam că nu se va mişca timp îndelungat, ba chiar că de-abia va respira, şi chiar aşa s-a întâmplat. Dar pentru mine atitudinea lui nu avea nimic frapant, fiindcă eram de aproape trei ani prieteni buni şi mă obişnuisem cu toate ciudăţeniile lui. Căci era un tip ciudat, asta nu se putea tăgădui, chiar dacă nici pe departe nebunul periculos aşa cum îl considerau nu numai cei din vecinătatea lui, ci şi întregul cerc din Colomeea. Felul său de a fi nu mi se părea doar interesant, ci şi – de aceea treceam şi eu în ochii multora drept niţeluş nebun – foarte simpatic. Pentru un nobil şi moşier din Galiţia vădea la vârsta lui – de abia împlinise treizeci de ani – o luciditate izbitoare, o anumită seriozitate, chiar pedanterie. Trăia după un sistem controlat cu minuţiozitate, pe jumătate filosofic, pe jumătate practic, ca după ceasornic, şi nu numai aşa, ci în acelaşi timp şi după termometru, barometru, aerometru, hidrometru, Hipocrate, Hufeland, Platon, Kant, Knigge şi Lord Chesterfield; şi totuşi, din când în când era cuprins de crize violente de pasionalitate, în timpul cărora era pe punctul de a trece cu capul prin perete, iar lumea aflată prin preajmă nu mai ştia cum să-l evite.

Aşadar, în timp ce el rămăsese mut, focul din cămin cânta, şi cântau şi marele samovar respectabil, şi scaunul strămoşesc, în care, balansându-mă, îmi fumam ţigara de foi, şi greierul dintre zidurile vechi cânta deopotrivă. Iar eu mi-am lăsat privirea să rătăcească asupra obiectelor bizare, schelete de animale, păsări împăiate, globuri, forme turnate în gips, care erau îngrămădite în camera sa, până ce a rămas întâmplător fixată pe un tablou pe care îl văzusem de atâtea ori, dar care mi-a făcut tocmai astăzi o impresie indescriptibilă, luminat fiind de reflexiile roşii ale focului din cămin.

Era un tablou mare în ulei executat în maniera viguroasă şi bogată în culori a şcolii flamande, cu un subiect

destul de straniu. O femeie frumoasă, cu un râs însorit pe chipul delicat, cu un păr bogat prins într-un coc antic, pe care pudra albă lucea ca nişte bobiţe de rouă, se odihnea, sprijinită pe braţul stâng, goală, într-o blană neagră, pe un divan. Mâna ei dreaptă se juca cu un bici, în timp ce piciorul gol se rezema neglijent pe bărbatul care şedea în faţa ei ca un sclav, ca un câine, iar acest bărbat, cu trăsături pregnante, dar bine armonizate, pe care se puteau citi o melancolie meditativă şi o pasiune devotată, care privea la ea în sus cu fanaticii ochi arzători ai unui martir, acest bărbat, care forma un taburet pentru picioarele ei, era Severin, numai că fără barbă, părând cu vreo zece ani mai tânăr.

— *Venus învesmântată în blănuri*! am exclamat, arătând înspre tablou. Aşa am văzut-o în vis...

— Şi eu, spuse Severin, numai că eu mi-am trăit visul cu ochii deschişi.

— Cum?

— Ah! E o poveste stupidă.

— Este evident că tabloul tău mi-a prilejuit visul, am continuat, dar spune-mi odată ce e cu el; că a jucat un rol în viaţa ta, şi poate chiar unul foarte decisiv, îmi pot imagina, dar restul îl aştept de la tine.

— Priveşte la replica din faţa lui, spuse straniul meu prieten, fără să acorde atenţie întrebării mele.

Era o copie remarcabilă a cunoscutei *Venus cu oglinda* de Tizian de la galeria din Dresda.

— Ei, şi ce vrei să zici cu asta?

Severin se ridică şi îmi arătă cu degetul blana cu care îşi înveşmântase Tizian zeiţa iubirii.

— Şi aici este o „*Venus înveşmântată în blănuri*”, spuse râzând uşor, dar nu cred că bătrânul veneţian a făcut-o intenţionat. El a pictat pur şi simplu portretul vreunei mesaline distinse şi a avut amabilitatea să lase ca oglinda în

care-şi examinează şarmul maiestuos cu o plăcere rece să fie ţinută de către Amor, căruia treaba pe care o are de făcut i se pare cam grea. Tabloul este o măgulire pictată. Mai târziu, vreun oarecare „cunoscător” al epocii Rococoului a botezat acest personaj cu numele de Venus, iar blana despoticei femei, în care frumosul model al lui Tizian s-a înfăşurat desigur mai degrabă de teama guturaiului decât din pudicitate, a devenit simbolul tiraniei şi al cruzimii care zac în femeie şi frumuseţea ei. Dar ce contează: aşa cum este acum, tabloul ne apare ca fiind satira cea mai picantă la adresa iubirii noastre. Venus, care trebuie să se înfăşoare într-o blană mare şi grea, în nordul abstract, în lumea creştină glacială, pentru a nu răci.

Severin râse şi îşi aprinse o nouă ţigară.

Deodată se deschise uşa şi o blondă drăguţă, cu forme pline, ochi inteligenţi şi prietenoşi, îmbrăcată într-o rochie de seară neagră de mătase, intră şi ne aduse carne rece şi ouă la ceai. Severin luă un ou şi îl tăie în două cu ajutorul cuţitului.

— Nu ţi-am spus că le vreau moi? strigă el cu o violenţă care o făcu pe tânără să tremure.

— Dar, dragă Sevciu..., articulă ea cu teamă.

— Nici un Sevciu, ţipă el, să asculţi, să asculţi, înţelegi!

Şi smulse din cui cnutul care atârna lângă armele lui.

Femeia drăguţă fugi din încăpere iute ca o căprioară speriată.

— Lasă că te prind eu, strigă în urma ei.

— Dar, Severin, i-am spus, punându-mi mâna pe braţul lui, cum poţi să tratezi în aşa fel această femeiuşcă drăguţă!

— Uită-te puţin la ea, replică el, făcând amuzat cu ochiul, dacă aş fi flatat-o, mi-ar fi pus laţul de gât, pe când aşa, pentru că o educ cu cnutul, mă adoră.

— Ei, taci!

— Ba tu să taci. Aşa trebuie dresate muierile.

— Nu ai decât să trăieşti ca un paşă în haremul tău, dar nu-mi veni mie cu teorii...

— Şi de ce nu? exclamă energic, nicăieri nu se potriveşte vorba lui Goethe „trebuie să fii ciocan sau nicovală" mai bine decât aplicată relației dintre bărbat şi femeie. Este ceea ce ți-a recunoscut printre altele şi doamna Venus în vis. În pasiunea bărbatului rezidă forța femeii, şi aceasta înțelege să facă uz de ea dacă bărbatul nu este precaut. El are de ales numai între a fi tiranul sau sclavul femeii. De îndată ce se dăruieşte, şi-a şi băgat capul în jug şi va simți biciul pe pielea sa.

— Ciudate maxime!

— Nu-s maxime, e experiență, replică el dând din cap. *Am fost biciuit cu adevărat* şi m-am vindecat. Vrei să citeşti cum?

S-a ridicat şi a adus din biroul său masiv un mic manuscris, pe care l-a pus în fața mea pe masă.

— Ai întrebat mai devreme de acel tablou. Îți datorez de mult o explicație. Poftim... citeşte!

Severin se aşează lângă şemineu, cu spatele la mine, şi păru că visează cu ochii deschişi. Iarăşi se aşternu liniştea şi iarăşi cântă focul în cămin, şi cântă şi samovarul, şi cântă greierul deopotrivă dintre zidurile vechi, iar eu am deschis manuscrisul şi am citit:

CONFESIUNILE UNUI SUPRASENZUAL

Pe marginea manuscrisului stăteau ca motiv cunoscutele versuri din *Faust,* adaptate:

„Tu, pretendent senzual suprasenzual,
O femeie te duce de nas!"[5]

[5] Versurile din *Faust,* partea I, „Grădina Martei":

Am întors pagina de titlu şi am citit: „Am extras cele ce urmează din jurnalul pe care-l ţineam atunci, pentru că nu putem să ne prezentăm niciodată trecutul obiectiv, aşa însă totul are culorile sale proaspete, culorile prezentului.”

Gogol, Molière-ul rus, spune – unde?... ei, pe undeva – „muza autentică a comediei este cea căreia i se preling lacrimile sub masca surâzătoare”. Minunate cuvinte!

Mă simt într-o stare ciudată când aştern aceste rânduri pe hârtie. Aerul îmi pare umplut cu o mireasmă de flori excitantă ce mă ameţeşte şi îmi produce dureri de cap, fumul din şemineu face rotocoale şi plăsmuieşte tot soiul de făpturi, nişte spiriduşi mici cu bărbi cenuşii, care arată batjocoritor cu degetul spre mine, iar amoraşi cu obraji bucălaţi călăresc pe spătarul scaunului meu şi pe genunchii mei. Îmi vine să râd fără să vreau, chiar să izbucnesc tare în râs, în timp ce-mi consemnez aventurile, şi totuşi eu nu scriu cu cerneală obişnuită, ci cu sângele roşu care picură din inima mea, căci toate rănile sale demult cicatrizate s-au redeschis şi ea palpită şi doare, iar din când în când câte o lacrimă cade pe hârtie.

Zilele se târăsc inerte în mica localitate balneară din Carpaţi. Nu vezi pe nimeni şi nimeni nu te vede. Este atât de plictisitor, încât îţi vine să scrii idile. Aş avea aici tihna necesară să umplu o galerie de tablouri, să furnizez unui

---

„Du übersinnlicher sinnlicher Freier,
Ein Mägdelein nasführet dich.”

Autorul modifică „Mägdelein” cu „Weib” (femeie).

Traducerea lui Ştefan Aug. Doinaş, Editura Univers, Bucureşti, 1983:

„Tu, mire senzual, ce metafizic te bălăcări!
Fetiţa te-a cam dus de nas cu măiestrie!” (*N.t.*)

teatru piese noi pentru un întreg sezon, să ofer unei duzini de virtuoşi concerte, triouri şi duete, dar – ce tot îndrug eu aici –, la urma urmei nu fac mult mai mult decât să întind pânza, să netezesc foile, să liniez portativele, căci eu nu sunt... vai, vai! fără falsă pudoare, prietene Severin, minţi pe alţii dacă vrei! Pe tine dar nu prea mai reuşeşti să te minţi... deci eu nu sunt nimic altceva decât un diletant; un amator în ale picturii, în ale poeziei, în ale muzicii şi în câteva alte arte dintre acelea despre care se zice că nu sunt suficiente pentru câştigarea pâinii, dar care le asigură în ziua de azi maeştrilor lor venitul unui ministru, chiar al unui mic potentat, şi mai cu seamă sunt un amator în ale vieţii.

Până acum am trăit aşa cum am pictat şi am scris, adică nu am ajuns niciodată mult dincolo de primul strat de vopsea, de plan, de primul act, de prima strofă. Pur şi simplu există oameni care încep totul şi nu ajung niciodată să încheie ceva, şi un atare om sunt eu. Dar ce tot sporovăiesc atât? La fapte!

Stau la fereastra mea şi găsesc în fond infinit de poetic cuibul în care îmi consum disperarea: ce privelişte asupra peretelui înalt şi vânăt al muntelui, încununat de negura aurie a soarelui; pâraie repezi se unduie aidoma unor panglici argintii; ce limpede şi albastru este cerul, cu vârfurile înzăpezite care-l domină; cât de verzi şi de proaspete sunt văile împădurite, păşunile pe care pasc turme mici şi care ajung până la valurile aurii ale cerealelor în care secerătorii se tot apleacă şi apoi se ridică din nou.

Casa în care locuiesc se află într-un fel de parc, sau pădure, sau sălbăticiune, cum om vrea s-o numim, şi este foarte izolată. Nu locuieşte nimeni în ea în afara mea, a unei văduve din Liov, a stăpânei casei, Madame Tartakowska, o femeie măruntă şi bătrână, care devine pe zi ce trece mai măruntă şi mai bătrână, a unui câine bătrân care şchioapătă târându-şi o lăbuţă şi a unei pisici tinere care se

joacă tot mereu cu un ghem de aţă, iar ghemul de aţă îi aparţine, cred, frumoasei văduve.

Se pare că este realmente frumoasă acea văduvă, încă foarte tânără, cel mult douăzeci şi patru, şi foarte bogată. Ea locuieşte la etajul întâi, iar eu la parter. Ţine tot timpul jaluzelele verzi trase şi are un balcon complet acoperit cu plante căţărătoare verzi; eu în schimb am jos pridvorul meu drag, intim, cu o boltă de verdeaţă, unde citesc şi scriu şi pictez şi cânt, ca o pasăre pe ramuri. Pot să privesc sus spre balcon. Uneori chiar privesc sus şi atunci se poate întâmpla să sclipească un veşmânt alb prin încrengătura deasă, verde.

De fapt frumoasa femeie de acolo de sus mă interesează foarte puţin, căci eu sunt îndrăgostit de o alta, şi anume îndrăgostit fără speranţă, mult mai nefericit decât cavalerul Toggenburg[6] şi cel din *Manon Lescaut,* căci cea pe care o iubesc eu este de piatră.

În grădină, în mica sălbăticiune, se află o poieniţă graţioasă, pe care pasc liniştite câteva căprioare blânde. În această poieniţă este amplasată o statuie din piatră a lui Venus, originalul fiind, cred, la Florenţa; această Venus este cea mai frumoasă femeie pe care am văzut-o în viaţa mea. Asta nu spune multe, desigur, întrucât eu am văzut puţine femei frumoase, ba chiar în general puţine femei, şi sunt în iubire numai un amator, care nu a trecut niciodată dincolo de primul strat de vopsea, dincolo de primul act. De ce să vorbim la superlativ, ca şi cum ceva frumos ar putea să mai fie depăşit! Este suficient că această Venus e frumoasă şi că eu o iubesc, atât de pasional, cu o fervoare atât de bolnăvicioasă, atât de nebuneşte, cum nu poţi iubi decât o

---

[6] Friedrich Schiller evocă dragostea nefericită a cavalerului Toggenburg în balada sa *Ritter Toggenburg.* (*N.t.*)

femeie care răspunde la dragostea ta cu un surâs pietrificat, mereu acelaşi, mereu calm. Da, o divinizez pur şi simplu.

Adesea stau, când soarele poposeşte prin crâng, sub bolta unui fag tânăr şi citesc, adesea îmi vizitez iubita rece, crudă şi în vreme de noapte, şi atunci mă plec în faţa ei în genunchi, cu obrazul lipit de pietrele reci, pe care stau picioarele ei, şi mă rog la ea.

Este un spectacol de nedescris când se ridică apoi luna – acum în creştere – şi înoată printre copaci, cufundând poiana într-o strălucire argintie; zeiţa, ca transfigurată, pare a se scălda în lumina-i dulce.

O dată când, după aceste momente de reculegere, mă întorceam pe una dintre aleile care duc spre casă, am văzut brusc, despărţită de mine numai prin galeria verde, o siluetă feminină, albă ca piatra, luminată de razele lunii; atunci mi s-a părut că frumoasa femeie de marmură s-ar fi îndurat de mine şi ar fi prins viaţă şi m-ar fi urmat – pe mine însă m-a cuprins o frică indicibilă, inima ameninţa să-mi sară din piept, şi în loc...

Ei bine, doar sunt un simplu amator. Am rămas, ca întotdeauna, poticnit la al doilea vers, nu, dimpotrivă, nu am rămas poticnit, ci am fugit, am fugit cât am putut de tare.

Ce coincidenţă! Un evreu care face comerţ cu fotografii îmi pune o copie a idealului meu în mâini; este o foaie mică de hârtie, *Venus cu oglinda* de Tizian. Ce femeie! Vreau să fac o poezie. Nu! Iau foaia şi scriu pe ea: *„Venus înveşmântată în blănuri*. Îngheţi în timp ce tu însăţi stârneşti flăcări. Înfăşoară-te în blana ta de despot, cui i se cuvine dacă nu ţie, crudă zeiţă a frumuseţii şi a dragostei!”

Şi după o clipă adaug câteva versuri de Goethe, pe care le-am găsit de curând în „Paralipomena” la *Faust.*

An Amor!

„Aripile-i sunt amăgitoare,
Săgeţile sunt nişte gheare,
Cununa ascunde cornițele,
Este, fără îndoială,
Precum ai Greciei zei,
Un diavol deghizat, ca şi ei.”

Apoi am pus fotografia în fața mea pe masă, am rezemat-o de o carte şi am privit-o.

Cochetăria rece cu care îşi drapează această femeie splendidă şarmul său cu blana sumbră de zibelină, severitatea, duritatea împlântate în figura de marmură mă încântă şi îmi provoacă în acelaşi timp groază.

Iau încă o dată pana; urmează acum aceste rânduri:

„A iubi, a fi iubit, ce fericire! Şi totuşi, cum păleşte strălucirea sa în fața beatitudinii chinuitoare de a diviniza o femeie care face din noi jucăria ei, de a fi sclavul unei frumoase tiranice care ne calcă nemilos în picioare. Şi Samson, eroul, uriaşul, s-a dat încă o dată pe mâna Dalilei, care îl trădase, şi ea l-a trădat încă o dată şi filistenii l-au legat în fața ei şi i-au scos ochii pe care el îi fixă până în ultima clipă plin de furie şi de dragoste pe frumoasa trădătoare.”

Am luat micul dejun pe pridvorul meu şi am citit din *Cartea Iuditei* şi l-am invidiat pe violentul păgân Holofern pentru făptura regească ce i-a tăiat capul şi pentru frumosul său sfârşit sângeros.

„Dumnezeu l-a pedepsit şi l-a dat pe mâinile unei femei.”[7] Fraza m-a frapat. Cât de negalanți sunt aceşti evrei, m-am gândit, iar în ceea ce-l priveşte pe Dumnezeul lor, ar

[7] Citatul, care apare şi ca moto al cărţii, este din *Cartea Iuditei,* 16, 5. În traducerile româneşti ale Bibliei, l-am întâlnit însă de obicei sub forma: „Domnul cel Atotputernic prin mâna unei femei l-a nimicit” (*N.t.*)

putea să aleagă şi expresii mai cumsecade când vorbeşte despre sexul frumos.

Dumnezeu l-a pedepsit şi l-a dat pe mâinile unei femei, am repetat pentru mine. Ei bine, ce ar trebui să fac ca să mă pedepsească Dumnezeu?"

Cerule! Iat-o pe proprietăreasa noastră sosind; iar a devenit peste noapte mai micuţă. Şi acolo sus, între plantele agăţătoare verzi înlănţuite, din nou veşmântul alb. Este Venus sau văduva?

De astă-dată este văduva, căci Madame Tartakowska face o reverenţă şi mă roagă în numele ei să-i dau ceva de citit. Mă precipit la mine în cameră şi adun în pripă câteva cărţi.

Prea târziu îmi amintesc că fotografia lui Venus se află într-una dintre ele. Acum femeia cea albă o are acolo sus, împreună cu efuziunile mele. Ce o să zică oare?

O aud râzând. O fi râzând de mine?

Lună plină! Iat-o cum priveşte deja pe deasupra vârfurilor brazilor scunzi care împresoară parcul; o ceaţă argintie învăluie terasa, pâlcurile de copaci şi arbuştii, întregul peisaj cât cuprinde ochiul, estompându-se apoi lin în depărtări, asemenea unor ape tremurânde.

Nu pot să rezist, ceva mă îmboldeşte şi mă cheamă atât de straniu, încât mă îmbrac din nou şi păşesc în grădină. Mă atrage înspre poiană, la ea, zeiţa mea, iubita mea.

Noaptea este răcoroasă. Tremur. Aerul încărcat de miros de flori şi de pădure este îmbătător. Ce sărbătoare! Ce muzică de jur-împrejur! O privighetoare suspină. Stelele sclipesc uşor în luciul lăptos. Poiana pare netedă ca o oglindă, ca suprafaţa de gheaţă a unui eleşteu. Statuia lui Venus domină maiestuoasă şi strălucitoare.

Dar... ce-i asta? De pe umerii de marmură ai zeiţei cade până la călcâiele ei o blană mare neagră; rămân încremenit

şi o privesc uimit şi iarăşi mă cuprinde panica aceea de nedescris şi o iau la fugă.

Accelerez ritmul paşilor; realizez atunci că am greşit aleea şi, cum vreau să cotesc luând-o pe unul dintre culoarele de verdeaţă laterale, o zăresc pe Venus, frumoasa femeie de piatră, nu, zeiţa iubirii în persoană, stând, cu sânge cald şi vene pulsânde, în faţa mea pe banca de piatră. Da, s-a însufleţit pentru mine, aidoma acelei statui care a început să respire pentru creatorul ei; e-adevărat că minunea s-a produs doar pe jumătate. Părul ei alb pare să fie încă de piatră şi veşmântul ei de nea luceşte ca lumina lunii, sau este satin? Iar de pe umerii ei se revarsă blana neagră – dar buzele ei sunt roşii deja şi obrajii ei prind culoare şi din ochii ei ţâşnesc şi mă sfredelesc două raze verzi diabolice. Şi începe să râdă.

Râsul ei este atât de ciudat, atât de... ah!, este de nedescris, îmi taie răsuflarea. Alerg mai departe şi sunt nevoit să-mi tot recapăt suflul la câţiva paşi o dată, iar acest râs batjocoritor mă urmăreşte de-a lungul culoarelor de verdeaţă întunecate, peste gazoanele luminoase, până în desişul prin care pătrund numai câteva raze izolate ale lunii; nu mai găsesc drumul, rătăcesc de colo-colo, picături reci se adună în perle pe fruntea mea.

În sfârşit mă opresc şi ţin un scurt monolog. El sună... ei bine, faţă de noi înşine suntem întotdeauna fie foarte amabili, fie foarte grosolani. Îmi spun deci: „Măgarule!”

Acest cuvânt exercită un efect grandios, asemenea unei formule magice care mă eliberează şi mă face să-mi regăsesc minţile. Pe loc mă calmez. Încântat, repet: „Măgarule!”

Văd din nou totul clar şi distinct, uite ici fântâna arteziană, colea aleea de arbuşti şi dincolo casa spre care mă îndrept acum încet.

Dar iată cum brusc, în spatele peretelui verde, luminat sub clarul de lună, brodat parcă în fire de argint, apare din

nou făptura albă, frumoasa femeie de piatră, pe care o divinizez, de care mă tem, de care fug. Din câteva salturi ajung în casă, respir adânc şi încep să mă gândesc.

Ei, ce sunt de fapt acum, un mic amator sau un mare măgar?

O dimineaţă înăbuşitoare, aerul este fără strălucire, dar foarte puternic înmiresmat, excitant. Şed iarăşi în pridvorul meu şi citesc în *Odiseea* despre vrăjitoarea fermecătoare ce-şi transformă adoratorii în bestii. Imagine savuroasă a iubirii anticilor.

În crengile copacilor şi în firele de iarbă se percepe un foşnet uşor, foile cărţii mele foşnesc şi se aude şi pe terasă cum foşneşte. Veşmântul unei femei...

Aşa cum stă în picioare, îmbrăcată într-un dezabie alb, lejer şi mă priveşte, făptura ei delicată pare poetică şi graţioasă deopotrivă; nu este înaltă, dar nici micuţă, iar capul este mai degrabă şarmant, picant – în sensul epocii franţuzeşti dominată de marchizi şi marchize –, decât frumos în înţelesul strict al cuvântului, şi totuşi are un farmec particular; ce moliciune, dar şi ce neastâmpăr plin de graţie înconjoară această gură cărnoasă, nu prea mică; pielea este infinit de delicată, aşa încât pretutindeni transpar venele albastre, chiar şi prin muselina care-i acoperă braţele şi pieptul; cât de bogat se încolăceşte în bucle păru-i roşu – da, este roşu, nu blond sau auriu; cât de demonic şi totuşi drăgălaş se joacă în jurul cefei ei; iar ochii ei mă ating acum ca nişte fulgere verzi – da, sunt verzi aceşti ochi a căror dulce forţă este indescriptibilă, verzi, dar aşa cum sunt pietrele preţioase, cum sunt lacurile de munte adânci, insondabile. Îmi remarcă tulburarea, care mă face chiar să fiu nepoliticos, căci am rămas aşezat şi cu căciula pe cap. Zâmbeşte maliţios.

În sfârşit, mă ridic şi o salut. Se apropie şi izbucneşte într-un râs zgomotos, aş putea zice chiar copilăresc. Mă bâlbâi aşa cum într-un asemenea moment nu se poate bâlbâi decât un mic amator sau un mare măgar. În acest fel facem cunoştinţă.

Zeiţa mă întreabă cum mă cheamă şi îmi rosteşte numele ei. O cheamă Wanda von Dunajew. Şi este într-adevăr Venus a mea.

— Dar, doamnă, cum v-a venit ideea?

— Datorită fotografiei mici care se afla într-una dintre cărţile dumneavoastră...

— Am uitat-o acolo.

— Remarcile ciudate de pe verso...

— De ce ciudate?

M-a privit.

— Mi-am dorit dintotdeauna să cunosc un fantast autentic – de dragul schimbării –, ei bine, după toate astea îmi păreţi a fi unul dintre cei mai trăsniţi.

— Stimata mea doamnă, de fapt..., şi iarăşi acea bâlbâială fatală, de măgar, apoi mai şi roşesc, aşa cum i s-ar potrivi desigur unui tânăr de şaisprezece ani, dar nu mie, care sunt cu aproape zece ani mai în vârstă...

— V-a fost teamă azi-noapte de mine.

— De fapt... desigur... dar nu vreţi să luaţi loc?

Luă loc şi se delectă de frica mea... căci acum, în plină zi, mă temeam şi mai mult de ea; o ironie fermecătoare îi zvâcni pe buza superioară.

— Dumneavoastră vedeţi în iubire şi mai ales în femeie, începu ea, ceva ostil, ceva de care vă feriţi, chiar dacă în van, ceva a cărui forţă o resimţiţi însă ca pe un dulce chin, o incitantă cruzime; o viziune asupra lucrurilor autentic modernă.

— Pe care dumneavoastră nu o împărtăşiţi.

— Eu nu o împărtăşesc, vorbi ea repede şi hotărât şi clătină din cap, aşa încât buclele ei se agitară ca nişte flăcări roşii. Pentru mine senzualitatea senină a elenilor este bucurie fără durere – un ideal pe care năzuiesc să-l realizez în viaţa mea. Căci eu nu cred în acea iubire pe care o predică creştinismul, modernii, cavalerii spiritului. Da, uitaţi-vă bine la mine, eu sunt mai mult decât o eretică, sunt păgână.

„Crezi că zeiţa iubirii îndelung a reflectat bunăoară
Când, în codrul ideic, Anchise i-a plăcut odinioară?"

Aceste versuri din *Elegiile romane* ale lui Goethe m-au încântat întotdeauna în mod deosebit. În natură rezidă numai acea iubire din timpurile eroice, „când zeii şi zeiţele iubeau". Pe atunci „dorinţa urma privirea, plăcerea urma dorinţa". Tot restul este fabricat, afectat, născocit. Abia prin creştinism, a cărui emblemă crudă, crucea, are pentru mine ceva cumplit, a fost introdus ceva străin, ceva ostil în natură şi în instinctele ei inocente. Lupta spiritului cu lumea senzorială este Evanghelia oamenilor moderni. Nu vreau să particip la ea.

— Da, locul dumneavoastră ar fi în Olimp, doamnă, am replicat, dar noi, modernii, nu suportăm seninătatea antică, mai cu seamă în dragoste; ideea de a împărţi cu alţii o femeie, fie ea şi o Aspasia, ne indignează, suntem geloşi ca şi Dumnezeul nostru. Astfel, numele minunatei Phryne a ajuns la noi o vorbă de ocară. Noi preferăm o fecioară sărăcăcioasă, palidă, holbeiniană – care ne aparţine numai nouă – unei Venus antice, oricât de divin de frumoasă ar fi ea, dar care astăzi îl iubeşte pe Anchise, mâine pe Paris, poimâine pe Adonis; şi dacă natura triumfa în noi, dacă ne abandonăm cu patimă arzătoare unei atare femei, pofta ei

senină de viață ne apare ca o demonie, o cruzime şi vedem în beatitudinea noastră un păcat pe care trebuie să-l ispăşim.

— Aşadar, şi dumneavoastră sunteți entuziasmat de femeia modernă, de acele sărmane muieruşte isterice care nu ştiu să aprecieze bărbatul cel mai bun din cauza goanei somnambulice după idealul masculin visat şi îşi încalcă zilnic, în lacrimi şi crize, îndatoririle lor creştine, înşelând şi înşelate fiind; care caută şi aleg şi resping tot mereu, nu sunt niciodată fericite, nu fac niciodată pe cineva fericit şi acuză destinul, în loc să admită liniştite „eu vreau să iubesc şi să trăiesc aşa cum au trăit Elena şi Aspasia". Natura nu cunoaşte durata în relația dintre bărbat şi femeie.

— Doamna mea...

— Lăsați-mă să termin. Este numai egoismul bărbatului care vrea să îngroape femeia ca pe o comoară. Au eşuat toate încercările de a impune, prin ceremonii sacre, jurăminte şi contracte, durată în ceea ce este mai schimbător în sânul existenței omeneşti schimbătoare: iubirea. Puteți tăgădui că lumea noastră creştină a intrat în descompunere?

— Dar...

— Dar individul care se revoltă împotriva reglementărilor societății este repudiat, înfierat, lapidat vreți să spuneți. Ei bine, fie, îmi asum acest risc: principiile mele sunt de-a dreptul păgâne, eu vreau să-mi trăiesc viața din plin. Renunț la respectul dumneavoastră fățarnic, prefer să fiu fericită. Inventatorii căsătoriei creştine au făcut bine să inventeze în acelaşi timp şi nemurirea. Eu însă nu mă gândesc să trăiesc veşnic, şi când, o dată cu ultima suflare, totul aici este sfârşit pentru mine, Wanda von Dunajew, ce am de câştigat de pe urma faptului că spiritul meu pur cântă şi el în corul îngerilor sau că țărâna mea formează o nouă ființă? Din moment însă ce eu, aşa cum sunt, nu mai

continuu să trăiesc, ce considerente m-ar putea face să renunț? Să aparțin unui bărbat pe care nu-l iubesc, numai din cauză că l-am iubit cândva? Nu, eu nu renunț, eu îl iubesc pe acela care îmi place şi îl fac fericit pe acela care mă iubeşte. Este urât? Nu, este în orice caz mult mai frumos decât dacă mă bucur cu cruzime de chinurile pe care le produc farmecele mele şi mă îndepărtez virtuoasă de sărmanul care se mistuie pentru mine. Sunt tânără, bogată şi frumoasă şi, aşa cum sunt, îmi trăiesc senină şi voioasă bucuria, plăcerea.

În timp ce vorbea iar ochii îi scânteiau maliții os prinsesem de mâini fără să ştiu prea bine ce voiam să fac cu ele, dar acum, ca un autentic amator, le-am dat drumul repede.

— Sinceritatea dumneavoastră, am spus, mă încântă, şi nu numai ea...

Iarăşi blestematul de diletantism care îmi paralizează gâtlejul.

— Ce voiați să spuneți?

— Ce voiam să spun... da, voiam... iertați-mă, stimată doamnă... v-am întrerupt.

— Cum?

O pauză lungă. Ea ține, desigur, un monolog care, tradus în limba mea, se poate rezuma la un singur cuvânt: „măgar”.

— Dacă-mi permiteți, doamnă, am rostit în cele din urmă, cum ați ajuns la aceste... la aceste idei?

— Foarte simplu. Tatăl meu era un om înțelept. Am fost înconjurată încă din leagăn de reproduceri după sculpturi antice, am citit la zece ani *Gil Blas,* la doisprezece *La Pucelle.* Aşa cum făceau alții în copilăria lor cu *Tom Degețel, Barbă Albastră, Cenuşăreasa,* eu îi numeam pe Venus şi Apollo, pe Hercule şi Laocoon prietenii mei. Soțul meu era o fire senină, însorită; nici măcar suferința incurabilă care s-a

abătut asupra lui la scurt timp după cununia noastră nu i-a putut umbri vreodată fruntea. În noaptea dinaintea morții lui m-a luat la el în pat chiar, iar în timpul numeroaselor luni în care a zăcut muribund în scaunul său rulant, îmi zicea adesea glumind: „Spune, ai deja un adorator?" Roşeam de ruşine. „Nu mă minți", adăugă el odată, „asta mi s-ar părea urât, însă alege-ți un bărbat drăguț sau iubeşte mai mulți. Eşti o femeie cuminte, dar eşti încă pe jumătate copil, ai nevoie de o jucărie." Desigur nu este necesar să vă spun că, atât timp cât a fost în viață, nu am avut un adorator, dar a fost suficient că m-a educat să fiu ceea ce sunt: o grecoaică.

— O zeiță, am intervenit.

Ea a zâmbit.

— Care anume?

— O Venus.

M-a amenințat cu degetul şi s-a încruntat, adunându-şi sprâncenele.

— Ba chiar o *Venus înveşmântată în blănuri*, aşteptați puțin... am o blană mare, mare, cu care vă pot acoperi complet, vreau să vă prind în ea ca într-o plasă.

— Credeți, am spus repede, căci îmi venise ceva în minte ce mi se părea a fi – aşa plat şi insipid cum suna – o idee foarte bună, credeți că ideile dumneavoastră se pot pune în practică în timpurile noastre, ca Venus să-şi expună nepedepsită frumusețea şi seninătatea ei neînvăluită, preumblându-se printre trenuri şi stâlpi de telegraf?

— *Neînvăluită* desigur nu, dar în blană, da! exclamă râzând. Vreți bunăoară să o vedeți pe a mea?

— Şi apoi...

— Apoi ce?

— Oameni frumoşi, liberi, senini şi fericiți, cum au fost grecii, este posibil să existe numai atunci când dispun de

sclavi, care execută pentru ei treburile lipsite de poezie ale vieții cotidiene şi mai cu seamă robotesc pentru ei.

— Fireşte, replică ea şiret, mai cu seamă însă o zeiță olimpiană, aşa ca mine, are nevoie de o întreagă armată de sclavi. Feriți-vă deci de mine.

— De ce?

M-am speriat singur de îndrăzneala cu care emisesem acest „de ce"; ea, în schimb, nu s-a speriat câtuşi de puțin, şi-a retras puțin buzele, aşa încât să devină vizibili dinții ei mici şi albi, şi a rostit apoi în treacăt, ca şi cum ar fi fost vorba de ceva ce nu este demn de a fi menționat:

— Vreți să fiți sclavul meu?

— În dragoste nu există poziții egale, am răspuns solemn, cu gravitate, dacă am însă alegerea de a domina sau de a fi subjugat, mi se pare mult mai incitant să fiu sclavul unei femei frumoase. Dar unde găsesc femeia care nu încearcă să obțină influență cu un spirit certăreț meschin, ci ştie să stăpânească liniştită şi conştientă de sine, ba chiar cu severitate?

— Ei bine, la urma urmei asta nu ar fi atât de greu.

— Credeți...

— Eu, de exemplu, râse ea şi se cambră, eu am talent despotic... dețin şi blănurile necesare... dar v-ați temut noaptea asta cât se poate de serios de mine!

— Cât se poate de serios.

— Şi acum?

— Acum... abia acum mă tem cu adevărat de dumneavoastră!

Suntem zilnic împreună – eu şi... Venus; mult împreună; luăm micul dejun pe pridvorul meu şi ceaiul în salonaşul ei şi am ocazia să-mi etalez toate micile,

minusculele mele talente. La ce mi-ar fi folosit să mă instruiesc în toate ştiinţele, să încerc toate artele, dacă nici măcar o femeie mică şi drăguţă nu aş fi în stare să... Numai că această femeie nu e nici pe departe atât de mică şi îmi cere mult.

Azi am desenat-o, şi abia atunci am simţit pentru prima oară limpede cât de puţin se potriveşte toaleta noastră modernă cu acest profil de camee. Ea are puţine elemente romane, în schimb multe greceşti în alcătuirea trăsăturilor ei. Ba îmi vine s-o pictez ca Psyche, ba ca Astarte, în funcţie de expresia ochilor ei, care este ba visătoare şi exaltată, ba semilanguroasă, semiarzătoare, voluptuos de epuizată; dar ea doreşte să-i fac pur şi simplu un portret.

Ei bine, o să-i dau o blană. Ah! cum am putut să mă îndoiesc oare, cui i-ar putea aparţine o blană princiară, dacă nu ei?

Am fost ieri la ea şi i-am citit *Elegiile romane.* Apoi am lăsat cartea deoparte şi i-am vorbit câte ceva din capul meu. Părea mulţumită, ba mai mult, era pur şi simplu suspendată de buzele mele şi pieptul ei tresălta.

Sau m-am înşelat?

Apoi m-am aşezat la picioarele ei şi i-am citit o poezioară pe care o scrisesem pentru ea.

VENUS ÎNVEŞMÂNTATĂ ÎN BLĂNURI
Pune-ţi piciorul pe-al tău sclav
Femeie mitică, diabolic de dulce,
Cu trup de marmură ce zace
Întins printre mirţi şi agave.

Ei, şi acum mai departe! De data aceasta chiar că am trecut de prima strofă, dar în seara aceea i-am dat poezia la porunca ei şi nu am nici o copie, iar astăzi când o scriu în jurnalul meu intim, mai pot reconstitui din memorie doar prima strofă.

Este o senzație ciudată cea pe care o am. Nu cred că sunt îndrăgostit de Wanda, cel puțin la prima noastră întâlnire nu am simțit nimic din acea înflăcărare electrizantă a pasiunii. Dar simt cum frumusețea ei extraordinară, cu adevărat divină, întinde treptat curse magice în jurul meu. Nu este o înclinație a sentimentului care creşte în mine, este o supunere fizică, lentă, dar cu atât mai desăvârşită.

Sufăr pe zi ce trece mai mult, iar ea... ea nu face decât să surâdă.

Astăzi mi-a zis deodată, fără nici un motiv: „Mă interesați. Cei mai mulți bărbați sunt atât de comuni, fără avânt, fără poezie; în dumneavoastră există o anumită profunzime şi un anumit entuziasm, mai ales o seriozitate care îmi fac bine. Aş putea să vă îndrăgesc."

După o vijelie scurtă dar puternică, mergem împreună în poiană şi la statuia lui Venus. Pământul fumegă de jur-împrejur, ceața se ridică asemenea unor aburi de sacrificiu către cer, un curcubeu fărâmițat pluteşte în aer, copacii încă mai picură, dar vrăbiuțele şi pițigoii sar deja din ramură în ramură şi ciripesc cu veselie, ca şi cum s-ar bucura foarte mult de ceva. Totul este pătruns de un miros plăcut şi proaspăt. Nu putem să traversăm poiana, căci deocamdată este complet udă şi, luminată de soare, ne apare ca un mic eleşteu din a cărui oglindă unduitoare răsare zeița iubirii; în jurul capului ei dansează un roi de țânțari care, în bătaia soarelui, par ca o aureolă.

Wanda se bucură de priveliştea încântătoare şi, întrucât pe băncile aleii apa ploii încă nu s-a uscat, se sprijină, pentru a se odihni nițel, pe brațul meu; o dulce toropeală i-a

cuprins întreaga ființă, ochii îi ține închiși pe jumătate, respirația ei îmi atinge obrazul.

Îi apuc mâna și – chiar nu știu cum am reușit – o întreb:

— M-ați putea iubi?

— De ce nu, răspunde și își lasă privirea calmă, însorită să zăbovească pe mine, dar nu îndelung.

În clipa următoare îngenunchez în fața ei și îmi adâncesc chipul înflăcărat în muselina parfumată a rochiei ei.

— Dar, Severin, asta nu se cade! exclamă.

Eu îi prind însă piciorul mic și îmi apăs buzele pe el.

— Deveniți tot mai necuviincios! îmi strigă, se desprinde de mine și fuge cu pași mari spre casă, în timp ce papucul ei adorabil rămâne în mâna mea.

Să fie ăsta un semn?

N-am cutezat toată ziua să-i stau în apropiere. Spre seară, în timp ce mă aflam pe pridvor, căpșorul ei roșu și nostim privi deodată printre ghirlandele verzi ale balconului.

— Dar de ce nu veniți? strigă ea nerăbdătoare în jos.

Am urcat treptele într-o fugă, sus mi-am pierdut din nou curajul și am bătut ușurel de tot. Nu mi-a zis să intru, ci mi-a deschis și a rămas în prag.

— Unde este papucul meu?

— Este... am... o să..., am bâiguit eu.

— Aduceți-l și haidem să luăm împreună ceaiul și să stăm de vorbă.

Când m-am întors, se îndeletnicea cu prepararea ceaiului. Am pus solemn papucul pe masă și am rămas într-un colț, ca un copil care-și așteaptă pedeapsa.

Am observat că fruntea ei era puțin încruntată și că în jurul gurii ei plutea o expresie severă, dominatoare, care m-a încântat. Deodată izbucni în râs.

— Aşadar... sunteţi realmente îndrăgostit... de mine?

— Da, şi sufăr mai mult decât credeţi.

— Suferiţi? râse din nou.

Eram revoltat, ruşinat, distrus, dar degeaba...

— De ce? continuă, doar sunt bună cu dumneavoastră, din toată inima.

Mi-a întins mâna şi m-a privit deosebit de amical.

— Şi vreţi să fiţi soţia mea?

Wanda mă privi – ei da, cum mă privi? – cred că înainte de toate mirată şi apoi puţin ironic.

— De unde aţi prins deodată atâta curaj? întrebă.

— Curaj?

— Da, curajul de a lua o soţie în general şi pe mine în special? Ridică papucul în aer. V-aţi împrietenit atât de repede cu ăsta? Dar să lăsăm gluma deoparte. Chiar vreţi să vă căsătoriţi cu mine?

— Da.

— Ei bine, Severin, asta este o treabă serioasă. Cred că vă sunt dragă şi mie îmi sunteţi drag şi, ceea ce este mai bine, manifestăm interes unul pentru celălalt, nu există pericolul să ne plictisim atât de curând, dar ştiţi, eu sunt o femeie uşuratică şi tocmai de aceea iau foarte în serios căsătoria, şi dacă îmi asum îndatoriri, vreau să le şi pot îndeplini. Mă tem însă... nu... asta o să vă doară.

— Vă rog, fiţi sinceră cu mine, i-am replicat.

— Deci, sincer vorbind. Nu cred că pot să iubesc un bărbat mai mult de..., îşi lăsă capul cu graţie într-o parte şi începu să reflecteze.

— Un an.

— Ce vă închipuiţi? Poate o lună.

— Nici pe mine?

— Pe dumneavoastră, ei... poate două.

— Două luni! am sărit în sus.

— Două luni, asta este un timp foarte îndelungat.

— Doamnă, asta este o viziune mai mult decât antică.

— Vedeți, nu suportați adevărul.

Wanda începu să păşească prin cameră, se rezemă apoi cu spatele de şemineu şi mă privi, odihnindu-se cu brațul de cornişă.

— Ce să fac cu dumneavoastră? începu din nou.

— Ce vreți, am răspuns resemnat, ce vă face plăcere.

— Câtă inconsecvență! strigă. Mai întâi vreți să mă luați de soție şi apoi vă oferiți ca jucărie.

— Wanda... vă iubesc.

— Atunci ajungem iar în punctul de unde am pornit. Mă iubiți şi mă vreți de soție, eu nu vreau să închei însă o nouă căsătorie, pentru că mă îndoiesc de durata sentimentelor mele şi ale dumneavoastră.

— Dar dacă eu vreau să cutez cu dumneavoastră? am replicat.

— Atunci se mai pune problema dacă vreau şi eu să cutez, vorbi ea calm. Îmi pot imagina foarte bine să aparțin pe viață unui bărbat, dar acesta ar trebui să fie un bărbat în toată puterea cuvântului, un bărbat care îmi impune, care mă subjugă prin forța ființei sale, înțelegeți? Şi orice bărbat – ştiu eu asta – devine, de îndată ce se îndrăgosteşte, slab, influențabil şi ridicol, el se va da pe mâna femeii, va sta în fața ei în genunchi, în timp ce eu aş putea iubi constant doar pe cel în fața căruia aş îngenunchea eu. Însă mi-ați devenit atât de drag încât vreau să fac încercarea cu dumneavoastră.

M-am aruncat la picioarele ei.

— Dumnezeule! iată-vă deja îngenuncheat, spuse ea batjocoritor. Începeți bine, şi după ce m-am ridicat, continuă: Vă dau un an răgaz să mă câştigați, să mă convingeți că ne potrivim, că putem trăi împreună. Dacă reuşiți asta, atunci voi fi soția dumneavoastră, o femeie, Severin, care îşi va îndeplini obligațiile cu strictețe şi

conştiinciozitate. În decursul acestui an vom trăi ca şi cum am fi căsătoriţi...

Mi s-a urcat sângele la cap.

Şi ochii ei se înflăcărară subit.

— O să locuim împreună, continuă, vom împărtăşi toate obiceiurile noastre, ca să vedem dacă ne putem regăsi unul în celălalt. *Vă acord toate drepturile unui soţ, unui adorator, unui prieten.* Sunteţi mulţumit aşa?

— Trebuie să fiu.

— Nu trebuie.

— Deci vreau...

— Excelent. Aşa vorbeşte un bărbat. Iată mâna mea.

De zece zile nu am fost nici o oră fără ea, cu excepţia nopţilor. Aveam voie să o privesc continuu în ochi, să-i ţin mâinile, să-i sorb vorbele, să o însoţesc pretutindeni. Dragostea mea mi se pare ca o prăpastie adâncă, fără fund, în care mă scufund tot mai mult, din care deja de pe-acum nu mă mai poate salva nimic.

În această după-amiază ne-am aşezat pe poiană la picioarele statuii lui Venus, îi culegeam flori şi i le aruncam în poale, iar ea le împletea în coroniţe cu care ne împodobeam zeiţa. Deodată Wanda mă privi într-un mod atât de special, tulburându-mi judecata şi simţurile, încât pasiunea mea mă cuprinse asemenea unor văpăi, învăluindu-mă. Nemaifiind stăpân pe mine, mi-am încolăcit braţele în jurul ei şi i-am sărutat buzele iar ea... ea m-a strâns la pieptul ei ce palpita.

— V-aţi supărat? am întrebat-o după aceea.

— Nu mă supăr niciodată pe ceea ce este natural, răspunse, mi-e doar teamă că suferiţi.

— O, sufăr îngrozitor.

— Sărmane prieten, şi îmi dădu peste cap părul ciufulit căzut pe frunte. Sper însă că nu din vina mea.

— Nu, i-am răspuns, şi totuşi dragostea mea pentru dumneavoastră a devenit un soi de nebunie. Gândul că vă pot pierde, ba că se poate chiar să vă pierd cu adevărat, mă chinuie zi şi noapte.

— Dar nici nu mă posedaţi încă, spuse Wanda şi îmi aruncă din nou acea privire vibrândă, umedă, mistuitoare, care mă înnebunise deja o dată, după care se ridică şi puse cu mâinile ei mici şi transparente o coroniţă de anemone albastre pe capul alb şi buclat al lui Venus. Aproape involuntar mi-am strecurat braţul în jurul taliei ei.

— Nu mai pot exista fără tine, frumoasă femeie, i-am spus, crede-mă, măcar de data aceasta crede-mă, nu este o frază goală, nu este o fantezie, simt profund în interiorul meu cum viaţa mea este legată de a ta; dacă te desparţi de mine, voi înceta să trăiesc, voi pieri.

— Dar nu va fi nevoie de asta, căci te iubesc, bărbate, mă apucă de bărbie: prostuţule!

— Dar tu vrei să fii a mea doar în anumite condiţii, în timp ce eu îţi aparţin necondiţionat...

— Asta nu-i bine, Severin, răspunse ea aproape speriată. Oare încă nu mă cunoaşteţi, nu vreţi să mă cunoaşteţi cu adevărat? Sunt bună dacă sunt tratată serios şi rezonabil, dar dacă cineva îmi este prea devotat, mi se abandonează prea mult, devin trufaşă...

— Fii, fii trufaşă, fii despotică! i-am strigat în deplină exaltare, numai fii a mea, fii a mea pentru totdeauna!

Şedeam la picioarele ei şi îi cuprinsesem genunchii.

— Asta nu se va sfârşi bine, prietene, rosti grav, fără să se clintească.

— O! tocmai că nu trebuie să se sfârşească niciodată, am strigat agitat, chiar violent, numai moartea să ne despartă. Dacă nu poţi fi a mea, complet a mea şi pentru totdeauna, atunci *vreau să fiu sclavul tău,* să-ţi slujesc, să

îndur totul de la tine, numai să nu mă respingi din apropierea ta.

— Reveniți-vă, spuse, se aplecă spre mine şi mă sărută pe frunte. Sunt bună cu dumneavoastră din toată inima, dar nu aceasta e calea de a mă cuceri, de a mă reține.

— Vreau să fac tot, tot ce vreți, numai să nu vă pierd vreodată, am exclamat, numai asta nu, acest gând nu-l pot suporta.

— Ridicați-vă.

M-am supus.

— Sunteți efectiv un om ciudat, continuă Wanda. Vreți deci să mă posedați cu orice preț.

— Da, cu orice preț.

— Dar ce valoare ar avea de exemplu posesia mea pentru dumneavoastră..., reflectă, ochii ei pândindu-mă de o manieră neliniştitoare, dacă nu v-aş mai iubi, dacă aş aparține altuia?

Era prea mult pentru mine. Am privit-o: şedea aşa nemişcată şi foarte conştientă de sine în fața mea, iar ochii ei emanau un luciu glacial.

— Vedeți, continuă, vă sperie gândul.

Un zâmbet drăgălaş îi luminã deodată chipul.

— Da, mă îngrozesc când îmi imaginez că o femeie pe care o iubesc şi care a răspuns iubirii mele se dăruieşte altuia fără îndurare pentru mine; dar mai am o altă alegere? Dacă iubesc această femeie, dacă o iubesc nebuneşte, să-i întorc orgolios spatele şi să pier din cauza forței fanfaronadei mele? Să-mi trag un glonte în cap? Am două idealuri de femeie. Dacă nu mi-l pot găsi pe cel nobil, însorit, o femeie care să-mi împărtăşească fidelă şi binevoitoare destinul, atunci nu vreau jumătăți de măsură şi lucruri călduțe! Atunci vreau să mă dăruiesc mai degrabă unei femei fără virtute, fără fidelitate, fără milă. O astfel de femeie este şi ea un ideal în măreția ei egoistă. Dacă nu pot

savura din plin şi complet fericirea iubirii, atunci vreau să sorb până la fund cupa durerii, a chinului; vreau să fiu maltratat de femeia pe care o iubesc, trădat de ea. Cu cât mai cumplit, cu atât mai bine! Este şi asta o voluptate!

— Sunteţi în toate minţile? strigă Wanda.

— Vă iubesc din tot sufletul, am continuat, cu toate simţurile mele, aşa încât apropierea dumneavoastră, atmosfera dumneavoastră îmi sunt indispensabile, dacă e să mai trăiesc. Alegeţi deci dintre idealurile mele. Faceţi din mine ce vreţi, soţul sau sclavul dumneavoastră.

— Ei bine, vorbi Wanda, încruntându-şi sprâncenele mici dar energic arcuite, mi se pare foarte amuzant să am pe deplin între mâinile mele un bărbat care mă interesează, care mă iubeşte; măcar nu voi duce lipsă de divertisment. Aţi fost atât de imprudent să-mi lăsaţi mie alegerea. Aleg deci: vreau să fiţi sclavul meu, voi face din dumneavoastră jucăria mea.

— O! faceţi asta, am exclamat pe jumătate înfiorat, pe jumătate încântat. Dacă o căsnicie se poate întemeia numai pe egalitate, pe înţelegere reciprocă, atunci, în schimb, cele mai mari pasiuni iau naştere din contraste. Noi suntem astfel de contraste, care se opun aproape ostil unul altuia, iată de unde această dragoste a mea, care este parţial ură, parţial teamă. Într-o atare relaţie însă numai unul poate fi ciocanul, iar celălalt nicovala. Vreau să fiu eu nicovala. Nu pot să fiu fericit dacă privesc de sus spre iubita mea. Vreau să pot diviniza o femeie, şi asta nu pot decât atunci când este crudă faţă de mine.

— Dar, Severin, replică Wanda aproape cu furie, mă credeţi oare capabilă să maltratez un bărbat care mă iubeşte aşa ca dumneavoastră şi pe care îl iubesc?

— De ce nu, dacă pentru asta vă ador şi mai mult. *Putem să iubim cu adevărat numai ceea ce stă deasupra noastră,* o femeie care ne subjugă prin frumuseţea,

temperamentul, spiritul, forța voinței ei, care devine despotul nostru.

— Aşadar, ceea ce altora le repugnă pe dumneavoastră vă atrage?

— Aşa e. Este pur şi simplu ciudățenia mea.

— Da, la urma urmei în toate pasiunile dumneavoastră nu este nimic atât de aparte şi de bizar, căci oricui îi place o blană frumoasă şi oricine ştie şi simte cât de înrudite sunt voluptatea cu cruzimea.

— La mine însă totul este dus la extrem, am replicat.

— Adică rațiunea nu are putere asupra dumneavoastră şi sunteți o natură senzuală, slabă şi dăruită.

— Erau şi martirii naturi senzuale slabe?

— Martirii?

— Dimpotrivă, erau oameni *suprasenzuali,* care găseau în suferință o plăcere, care căutau chinurile cele mai cumplite, ba chiar moartea, aşa cum caută alții bucuria, şi un astfel de *suprasenzual* sunt eu, doamnă.

— Aveți numai grijă să nu deveniți şi martirul dragostei, *martirul unei femei.*

Stăm pe micul balcon al Wandei în noaptea de vară călduță, puternic parfumată, cu un acoperiş dublu deasupra noastră, mai întâi plafonul verde al plantelor cățărătoare, apoi bolta cerească, presărată cu un număr infinit de stele. Din parc răsună mieunatul ademenitor, slab, plângăcios al unei pisici îndrăgostite, iar eu şed pe un taburet la picioarele zeiței mele şi îi povestesc din copilăria mea.

— Şi încă de pe-atunci erau evidente la dumneavoastră toate aceste bizarerii? întreabă Wanda.

— Sigur că da, nu-mi amintesc de nici o perioadă a vieţii în care să nu le fi avut, ba chiar în leagăn, aşa mi-a povestit mama mea mai târziu, eram *suprasenzual,* disprețuiam pieptul sănătos al doicii şi a trebuit să fiu hrănit cu lapte de capră. Băiat mic fiind, manifestam o timiditate misterioasă față de femei, în care se exprima de fapt doar un interes nelinişţitor pentru ele. Bolta cenuşie, semiobscuritatea unei biserici mă înfricoşau, iar în fața altarelor strălucitoare şi a icoanelor pur şi simplu mă cuprindea angoasa. În schimb mă furişam în taină, ca spre o bucurie interzisă, la o Venus din gips, care trona în mica încăpere a bibliotecii tatălui meu, îngenuncheam în fața ei şi îi înălțăm rugăciuni pe care fusesem pus să le învăț, Tatăl nostru, Bucură-te, Marie şi Crezul.

O dată mi-am părăsit noaptea patul, pentru a o vizita. Secera lunii răspândea o lucoare slabă şi zeița mea părea scăldată într-o lumină rece de un bleu pal. M-am aruncat pe jos în fața ei, i-am sărutat picioarele reci, aşa cum văzusem la compatrioții noştri că sărutau picioarele Mântuitorului mort. Mă cuprinse un dor de nepotolit. M-am ridicat şi am îmbrățişat frumosul trup rece şi am sărutat buzele reci; un fior adânc mă invadă şi am luat-o la fugă, iar în vis mi s-a părut că zeița stătea în fața patului meu şi mă amenința cu brațul înălțat.

Am fost trimis de timpuriu la şcoală, aşa că am ajuns devreme în liceu. Tratam cu pasiune tot ce promitea să îmi dezvăluie lumea antică. Am fost curând mai familiarizat cu zeii Greciei decât cu religia lui Isus, i-am dat lui Venus, împreună cu Paris, mărul fatal al discordiei, am văzut Troia în flăcări şi l-am urmat pe Ulise, rătăcind în călătoriile sale aventuroase. Imaginile primordiale a tot ce e frumos au pătruns adânc în sufletul meu, iar la vârsta când alți băieți se poartă brutal şi grosolan, eu vădeam o repulsie de neînvins față de tot ce era josnic, trivial, urât. Ceva deosebit

de josnic şi de urât i se părea însă tânărului aflat la vârsta pubertăţii iubirea faţă de femeie, aşa cum i se arată ea mai întâi în toată banalitatea ei. Evitam atingerea cu sexul frumos, pe scurt, eram suprasenzual până la demenţă.

Mama mea a angajat – aveam pe atunci vreo paisprezece ani – o cameristă încântătoare: tânără, drăgălaşă, cu forme rotunde. Într-o dimineaţă, în timp ce îl studiam pe Tacit şi mă entuziasmam de virtuţile vechilor germani, micuţa veni să mătură la mine în cameră; deodată se opri, se înclină spre mine, cu mătura în mână, şi două buze proaspete şi delicioase le atinseră pe ale mele. Sărutul pisicuţei îndrăgostite mă umplu de fiori, dar eu am ridicat „Germania" mea ca un scut în faţa celei ce voia să mă seducă şi am părăsit indignat camera.

Wanda izbucni în râs.

— Sunteţi într-adevăr un bărbat fără pereche. Continuaţi!

— O altă scenă din acea vreme îmi rămâne neştearsă în amintire, am povestit mai departe. Contesa Sobol, o mătuşă îndepărtată a mea, o femeie de o frumuseţe maiestuoasă cu un surâs fermecător, a venit în vizită la părinţii mei; eu însă o detestam, căci era considerată în familie o mesalină, şi m-am purtat cu ea cât am putut de necuviincios, răutăcios şi mojic. Într-o zi, părinţii mei erau plecaţi în oraş. Mătuşa mea a decis să profite de absenţa lor şi să mă judece. Pe neaşteptate, a intrat la mine în *kazabaika*[8] ei căptuşită cu blană, urmată de bucătăreasă, rândăşiţă şi de pisicuţa pe care o disprețuisem. Fără a pune multe întrebări, m-au apucat şi, în ciuda gesturilor mele violente de apărare, m-au legat de mâini şi de picioare, apoi mătuşa mea şi-a suflecat mânecile cu un zâmbet răutăcios şi a început să mă bată cu

[8] Haină cu blană, purtată de femei; caţaveică. (*N.t.*)

o nuia mare, şi lovea atât de tare, încât mi-a dat sângele. Până la urmă, în ciuda curajului meu eroic, am ţipat şi plâns şi am cerut îndurare. Atunci a pus să fiu dezlegat, dar m-a obligat să-i mulţumesc în genunchi pentru pedeapsă şi să-i sărut mâna.

Vedeţi acest nebun suprasenzual! Sub nuiaua frumoasei femei voluptuoase, care îmi apărea în haina ei îmblănită asemenea unei regine mânioase, se trezi în mine întâia dată simţul pentru femeie, iar mătuşa mea mi s-a părut de atunci încolo a fi cea mai excitantă femeie pusă de Dumnezeu pe pământ.

Austeritatea mea catonică, timiditatea mea în faţa femeii nu erau nimic altceva decât un simţ pentru frumos dus la extrem; senzualitatea deveni acum în fantasmele mele un fel de cultură şi mi-am jurat să nu irosesc cumva senzaţiile ei sfinte asupra unei fiinţe obişnuite, ci să le păstrez pentru o femeie ideală, dacă era posibil pentru zeiţa iubirii în persoană.

Am ajuns foarte devreme la Universitate, în capitala districtului, unde locuia şi mătuşa mea. Odaia mea se asemăna pe atunci cu cea a lui Doktor Faust. Domnea aceeaşi dezordine confuză: dulapuri înalte burduşite cu cărţi pe care le cumpărasem la preţuri de nimic de la un anticar evreu din Servanica, globuri pământeşti, atlase, fiole, hărţi de astronomie, schelete de animale, capete de morţi, busturi ale unor spirite mari. Din spatele sobei verzi mari putea să răsară în orice clipă Mefisto ca student călător. Am studiat de toate de-a valma, fără un sistem, fără o selecţie: chimie, alchimie, istorie, astronomie, filosofie, ştiinţe juridice, anatomie şi literatură; am citit Homer, Virgiliu, Ossian, Schiller, Goethe, Shakespeare, Cervantes, Voltaire, Molière, Coranul, cosmosul, memoriile lui Casanova. Am devenit pe zi ce trece mai confuz, mai dăruit fantasmelor şi mai suprasenzual. Şi mereu aveam o femeie frumoasă ideală în

cap, care îmi apărea din când în când, aidoma unei viziuni, întinsă pe un pat de trandafiri, înconjurată de amoraşi, printre volumele mele legate în piele şi printre oseminte, ba într-o toaletă olimpiană, cu chipul alb şi grav al lui Venus în ghips, ba cu cosiţe şatene bogate, ochi albaştri zglobii şi în *kazabaika* din catifea roşie, garnisită cu hermină a frumoasei mele mătuşi.

Într-o dimineaţă, după ce mi se ivise din nou, atrăgătoare cu şarmul ei jucăuş, răsărind din negura aurie a imaginaţiei mele, m-am dus la contesa Sobol, care m-a întâmpinat amabil, chiar cordial şi mi-a dat drept bun venit un sărut ce mi-a tulburat toate simţurile. Se apropia acum de patruzeci de ani, dar ca majoritatea acelor femei mondene pe care trecerea timpului nu le afectează, inspira încă dorinţă. Purta şi acum ca întotdeauna o haină tivită cu blană, şi anume de astă dată din catifea verde cu jder cafeniu. Iar din acea severitate care mă încântase odinioară nu se putea detecta nici o urmă. Dimpotrivă, a fost atât de puţin crudă faţă de mine, încât mi-a dat fără multe ocolişuri permisiunea să-mi manifest adorarea mea.

Ea mi-a descoperit cât se poate de curând inocenţa şi nebunia mea suprasenzuală şi o amuza să mă facă fericit. Iar eu... eu eram, într-adevăr, fericit ca un tânăr zeu. Ce deliciu pentru mine când, stând îngenuncheat în faţa ei, îi puteam săruta mâinile cu care mă pedepsise odinioară. Ah! ce mâini minunate! atât de frumos modelate, atât de fine şi de albe, şi ce gropiţe adorabile formau. De fapt, eram îndrăgostit numai de aceste mâini. Îmi făceam jocul cu ele, le lăsam să dispară sub blana închisă la culoare şi apoi să reapară, le ţineam contra luminii flăcărilor şi nu mă mai puteam sătura privindu-le.

Wanda se uită fără să vrea la mâinile ei, eu i-am observat gestul şi mi-a venit să zâmbesc. Am continuat:

— Că la mine a învins întotdeauna elementul suprasenzual vă puteți da seama din faptul că am fost îndrăgostit la mătuşa mea numai de loviturile crunte de nuia pe care mi le aplicase şi la o actriță tânără, căreia i-am făcut curte vreo doi ani mai târziu, numai de rolurile interpretate de ea. Mai târziu m-am înflăcărat şi pentru o femeie foarte respectabilă, care făcea pe virtuoasa inaccesibilă pentru ca să mă trădeze apoi cu un evreu bogat. Vedeți, din cauză că am fost înşelat, vândut de o femeie care simula principiile cele mai stricte şi se prefăcea că are o sensibilitate ideală, de aceea urăsc atât de mult acest soi de virtuți poetice, sentimentale; dați-mi o femeie suficient de sinceră încât să-mi spună: sunt o Pompadour, o Lucreția Borgia – şi o voi diviniza.

Wanda se ridică şi deschise fereastra.

— Aveți o manieră specială de a înfierbânta fantezia, de a excita nervii, de a face să bată mai repede pulsul celui care vă ascultă. Dacă toate astea sunt adevărate, atunci dați viciului o aureolă. Idealul dumneavoastră este o curtezană îndrăzneață ideală; o! sunteți bărbatul care poate să corupă o femeie din rărunchi!

În toiul nopții am auzit bătăi în geamul meu, m-am sculat, am deschis şi m-a cuprins spaima. Afară stătea Venus înveşmântată în blănuri, exact aşa cum îmi apăruse prima dată.

— Mi-ați creat o stare de agitație cu poveştile dumneavoastră, mă foiesc în patul meu şi nu pot să dorm, mi se adresă. Veniți puțin să-mi țineți companie.

— Într-o clipă.

Când am intrat, Wanda şedea ghemuită în fața căminului în care aţâţase un foculeț.

— Se vesteşte toamna, începu, nopţile sunt deja destul de reci. Mi-e teamă să nu vă displac, dar nu pot să-mi scot blana înainte ca încăperea să fie suficient de încălzită.

— Să-mi displăceţi... Ştrengăriţă ce sunteţi!... Doar ştiţi...

Mi-am încolăcit braţul în jurul ei şi am sărutat-o.

— Sigur că ştiu, dar de unde aveţi o preferinţă atât de accentuată pentru blană?

— E înnăscută, am replicat, am dovedit-o deja de copil. De altfel, blănurile exercită o influenţă excitantă asupra tuturor naturilor nervoase, un efect care se bazează pe nişte legi pe cât de generale, pe atât de naturale. Este un stimul fizic straniu şi excitant, căruia nimeni nu i se poate sustrage întru totul. Ştiinţa a stabilit în vremea din urmă o anumită înrudire între electricitate şi căldură, de natură apropiată sunt în orice caz efectele lor asupra organismului omenesc. Zona fierbinte produce oameni mai pasionali, o atmosferă caldă produce excitare. La fel e şi cu electricitatea. De aici se explică influenţa diabolic de binefăcătoare pe care o are vecinătatea *pisicilor* asupra oamenilor spirituali şi impresionabili şi care a făcut ca aceste graţii cu cozi lungi ale lumii animale, aceste nostime baterii electrice, ce împrăştie scântei, să fie favoritele unui Mohamed, Cardinal de Richelieu, Crebillon, Rousseau, Wieland.

— Aşadar, o femeie care poartă o blană, exclamă Wanda, nu este nimic altceva decât o pisică mare, o baterie electrică mai încărcată?

— Fireşte, am răspuns, şi astfel îmi explic şi semnificaţia simbolică pe care a căpătat-o blana ca atribut al forţei şi al frumuseţii. În acest sens au revendicat-o în timpuri de demult exclusiv pentru ei monarhii şi nobilimea suverană, stabilind un statut pentru îmbrăcăminte, iar pictorii mari şi-au înveşmântat în blănuri reginele frumuseţii. Astfel, un Rafael nu a găsit pentru formele divine

ale Fornarinei, un Tizian pentru trupul de roză al iubitei sale nici un cadru mai încântător decât o blană închisă la culoare.

— Vă mulțumesc pentru discursul savant despre erotism, zise Wanda, dar nu mi-ați spus totul. Dumneavoastră mai legați ceva cu totul aparte de blană.

— Bineînțeles, am exclamat, v-am spus în repetate rânduri că în suferință zace pentru mine o atracție bizară, că nimic nu este atât de apt să-mi ațâțe pasiunea ca tirania, cruzimea şi mai cu seamă infidelitatea unei femei frumoase. Şi această femeie, acest ideal ciudat izvorât din estetica urâtului, sufletul unui Nero în trupul unei Phryne, nu mi-o pot imagina fără blană.

— Înțeleg, interveni Wanda, ea conferă unei femei ceva dominator, impunător.

— Nu este numai asta, am continuat. Ştiți că sunt un „suprasenzual", că la mine totul se înrădăcinează mai degrabă în fantezie şi îşi capătă hrana de acolo. M-am dezvoltat prematur şi m-am arătat foarte surescitat când, pe la zece ani, mi-au ajuns în mâini legendele martirilor; îmi amintesc cum citeam cu o groază ce era de fapt încântare, cum lâncezeau în temniță, cum trăiau suplicii pe jăratic, erau străpunşi de săgeți, aruncați în smoală fierbinte, dați ca pradă animalelor sălbatice, crucificați, şi cum îndurau cele mai cumplite cazne cu un fel de bucurie. A suferi, a suporta chinurile cele mai teribile mi s-a părut de atunci încoace un adevărat deliciu, şi mai cu seamă când veneau din partea unei femei frumoase, căci dintotdeauna tot ce era poezie, ca şi tot ce era demonic, se concentra pentru mine în femeie. Aveam de-a dreptul un cult pentru ea. Vedeam în senzualitate ceva sfânt, ba chiar unicul principiu sfânt, iar în femeie şi în frumusețea ei ceva divin, căci sarcina principală a existenței, reproducerea speciei, este mai cu seamă misiunea ei; vedeam în femeie personificarea naturii,

pe *Isis,* şi în bărbat pe preotul ei, sclavul ei şi mi-o imaginam față de el cumplită ca însăşi natura care respinge pe cel ce i-a servit de îndată ce nu mai are trebuință de el, în timp ce maltratările ei, chiar moartea prin mâna ei devin pentru el voluptuoasă fericire. L-am invidiat pe regele Gunther, pe care puternica Brunhilda l-a legat în noaptea nunții; pe sărmanul trubadur pe care stăpâna lui capricioasă l-a pus să fie cusut în blană de lup pentru a-l vâna apoi asemenea unei sălbăticiuni; l-am invidiat pe cavalerul Ctirad, pe care temerara amazoană Şarca l-a prins prin vicleşug în pădurea de lângă Praga, l-a cărat în cetatea Divin şi apoi, după ce şi-a petrecut ceva timp cu el, a pus să fie tras pe roată.

— Oribil! strigă Wanda. V-aş dori să cădeți pe mâinile unei femei de această rasă sălbatică. În blană de lup, sub dinții dulăilor sau pe roată, poezia şi-ar mai pierde pentru dumneavoastră din farmec.

— Credeți? Eu, nu.

— Chiar că nu sunteți în toate mințile.

— Se poate. Dar ascultați în continuare. Citeam mai departe cu o autentică lăcomie istorii în care erau evocate cele mai cumplite cruzimi şi contemplam cu o delectare deosebită picturi şi gravuri care le înfățişau. Şi toți tiranii sângeroşi care au stat vreodată pe un tron, inchizitorii care torturau, ardeau, omorau ereticii, toate acele femei consemnate între filele istoriei mondiale ca voluptuoase, frumoase şi violente, ca Libussa, Lucreția Borgia, Agnes a Ungariei, regina Margot, Isabeau, sultana Roxolana, țarinele Rusiei veacului trecut, pe toți şi toate le vedeam în blănuri, sau în robe ori rochii cu margini de hermină.

— Şi astfel, blana vă trezeşte acum fantasmele dumneavoastră bizare, strigă Wanda, şi începu în acelaşi timp să se înfăşoare cochet în mantoul ei splendid de blană, aşa încât firele cu luciu închis de zibelină jucau delicios în

jurul sânilor, al braţelor ei. Ei bine, cum vă simţiţi acum, aveţi senzaţia că sunteţi pe jumătate tras deja pe roată?

Ochii-i verzi şi pătrunzători zăboviră cu o expresie ciudată de plăcere batjocoritoare asupra mea, când, copleşit de patimă, m-am aruncat la picioarele ei şi mi-am pus braţele în jurul ei.

— Da... aţi trezit în mine fantasma mea preferată, am exclamat, care a mocnit suficient de mult timp până acum.

— Şi aceasta ar fi? întrebă, lăsându-şi mâna pe ceafa mea.

Mă cuprinse o beţie dulce la atingerea acestei mâini micuţe şi calde, sub privirea care, cercetând delicat, cădea pe mine prin pleoapele semiînchise.

— *Să fiu sclavul unei femei, al unei femei frumoase pe care o iubesc, pe care o ador!*

— Şi care, în schimb, vă maltratează, mă întrerupse Wanda râzând.

— Da, care mă leagă şi mă biciuieşte, care mă loveşte cu picioarele, în timp ce aparţine altuia.

— Şi care, atunci când dumneavoastră, nebun de gelozie din cauza ei, vă confruntaţi cu rivalul fericit, merge în aroganţa ei atât de departe, încât vă dăruieşte acestuia şi vă lasă pradă cruzimii lui. De ce nu? Vă place mai puţin tabloul final?

Am privit-o pe Wanda speriat.

— Depăşiţi visurile mele.

— Da, noi, femeile, suntem inventive, rosti ea. Aveţi grijă, dacă vă găsiţi idealul, s-ar putea întâmpla cu uşurinţă să fiţi tratat cu mai multă cruzime decât vă este pe plac.

— Mi-e teamă că mi-am găsit deja idealul! am exclamat şi mi-am lipit obrajii înfierbântaţi de poala ei.

— Doar nu pe mine? strigă, îşi aruncă blana şi sări râzând prin cameră.

Încă mai râdea când am coborât treptele, iar când am zăbovit în curte dus pe gânduri, tot se mai auzeau sus râsetele ei exuberante şi zglobii.

— Trebuie să vă întruchipez deci idealul? m-a întrebat Wanda poznaş când ne-am întâlnit azi în parc.

La început nu am găsit nici un răspuns. În mine se luptau senzaţiile cele mai contradictorii. Între timp, se aşează pe una dintre băncile de piatră, jucându-se cu o floare.

— Ei bine... trebuie?

Am îngenuncheat şi i-am cuprins mâinile.

— Vă mai rog o dată să deveniţi soţia mea, femeia mea credincioasă, loială; dacă nu puteţi asta, fiţi idealul meu, dar atunci în totalitate, fără reţinere, fără menajamente.

— Ştiţi că sunt dispusă să vă dau mâna mea peste un an, dacă sunteţi bărbatul pe care-l caut, veni foarte grav replica Wandei, dar cred că mi-aţi fi mai recunoscător să vă realizez fantasmele. Ei bine, ce preferaţi?

— Cred că tot ceea ce mi se năzare în imaginaţia mea zace în natura dumneavoastră.

— Vă înşelaţi.

— Cred, am continuat, că vă face plăcere să aveţi un bărbat care să fie complet în mâinile dumneavoastră, să îl torturaţi...

— Nu, nu! ţipă energic, şi totuşi.... Căzu pe gânduri. Nu mă mai înţeleg nici eu pe mine, continuă, şi trebuie să vă fac o mărturisire. Mi-aţi corupt fantezia, sângele meu clocoteşte, încep să găsesc o delectare în toate astea. Entuziasmul cu care vorbiţi de o Pompadour, o Ecaterina a II-a şi de toate celelalte femei egoiste, frivole şi crude mă înflăcărează, se adânceşte în străfundul sufletului meu şi mă înghionteşte să devin aidoma acestor femei care, în

ciuda răutății lor, au fost divinizate servil cât timp au fost în viață şi mai fac minuni şi în mormânt. Până la urmă faceți din mine o femeie-despot în miniatură, o Pompadour pentru uz domestic.

— Atunci, am vorbit agitat, dacă toate acestea există în dumneavoastră, lăsați-vă în seama înclinației naturii dumneavoastră, dar fără jumătăți de măsură; dacă nu puteți să fiți o soție credincioasă şi bună, atunci fiți un diavol.

Eram excitat şi petrecusem o noapte albă. Apropierea frumoasei femei mă învăluia asemenea febrei, nu mai ştiu ce am zis, dar îmi amintesc că i-am sărutat picioarele şi că la urmă i-am ridicat unul dintre ele şi i l-am pus pe ceafa mea. Şi l-a retras grăbită şi s-a sculat aproape mânioasă.

— Dacă mă iubiți, Severin, rosti ea iute, iar glasul ei suna tranşant şi poruncitor, atunci nu mai vorbiți de astfel de lucruri. Înțelegeți-mă, nu le mai pronunțați niciodată. Aş putea până la urmă chiar să..., şi se aşează din nou zâmbind.

— Vorbesc cât se poate de serios, am exclamat fantazând pe jumătate, vă divinizez într-atât, încât vreau să îndur de la dumneavoastră totul cu prețul de a avea voie să vă fiu tot restul vieții în preajmă.

— Severin, vă mai previn o dată.

— Mă preveniți în van. Faceți cu mine ce vreți, numai nu mă respingeți întru totul.

— Severin, replică Wanda, sunt o femeie tânără şi uşuratică, este primejdios pentru dumneavoastră să vă dăruiți total persoanei mele, până la urmă chiar că deveniți jucăria mea. Cine vă apără, ca să nu abuzez de demența de care dați dovadă?

— Ființa dumneavoastră nobilă.

— Puterea face omul să devină arogant.

Wanda îşi petrecu brațele pe după gâtul meu, mă privi în ochi şi clătină din cap.

— Mă tem că nu o să pot, dar vreau să încerc, de dragul tău, căci te iubesc, Severin, cum nu am mai iubit vreodată un bărbat.

Şi-a luat azi, deodată, pălăria şi şalul şi a trebuit să o însoţesc în bazar. Acolo a pus să-i fie arătate bice, bice lungi cu coadă scurtă, aşa cum se întrebuinţează la câini.

— Astea ar trebui să ajungă, zise vânzătorul.

— Nu, sunt mult prea mici, răspunse Wanda, aruncându-mi o privire piezişă, am nevoie de unul mare...

— E probabil pentru un buldog? vru să ştie negustorul.

— Da, exclamă ea, aşa cum se foloseau în Rusia pentru sclavii îndărătnici.

Căută şi alese în sfârşit un bici a cărui simplă vedere îmi provocă frisoane.

— Acum, la revedere, Severin, mai am de făcut nişte cumpărături la care nu aveţi voie să mă însoţiţi.

Mi-am luat la revedere şi am făcut o plimbare, iar pe drumul de întoarcere am văzut-o pe Wanda ieşind din prăvălia unui blănar. Mi-a făcut semn cu mâna să mă apropii.

— Mai gândiţi-vă o dată, începu ea încântată. Nu v-am făcut niciodată un secret din faptul că mai ales felul dumneavoastră serios, meditativ de a fi m-a captivat; desigur că mă excită să constat cum bărbatul serios îmi este dăruit complet, ba să-l văd de-a dreptul în extaz la picioarele mele – dar oare această excitare va şi dura? Femeia iubeşte bărbatul, pe sclav îl maltratează şi până la urmă îl înlătură cu piciorul din calea ei.

— Ei bine, alungă-mă, dă-mă deoparte cu piciorul când te-ai săturat de mine, i-am replicat. Vreau să fiu sclavul tău.

— Văd că în mine mocnesc nişte înclinaţii periculoase, spuse Wanda, după ce mai făcurăm câţiva paşi. Tu le stârneşti şi nu spre binele tău. Ştii să descrii într-un chip

atât de seducător căutarea plăcerii, cruzimea, aroganța. Ce vei spune dacă încerc acest joc şi dacă îl încerc mai întâi pe tine, ca tiranul Dionys, care l-a pus pe inventatorul boului de fier să fie primul care să ardă în interiorul acestuia, pentru a se convinge dacă gemetele sale, dacă horcăielile sale de moarte chiar sunau ca mugetele de bovină. Poate că sunt un astfel de Dionys feminin?

— Fii, am strigat, şi atunci fantasma mea este împlinită. Îți aparțin la bine sau la rău, alege tu însăți. Împins sunt de destinul ce-n pieptu-mi locuieşte... demonic... atotputernic.

„Iubitul meu!

Astăzi nu vreau să te văd şi nici mâine, ci poimâine seară abia, şi atunci, *ca sclavul meu.*

A ta stăpână,
Wanda”

„Ca sclavul meu” era subliniat. Am citit încă o dată biletul pe care l-am primit dis-de-dimineață, apoi am pus să-mi fie înşeuat un măgar, un autentic animal savant, şi am plecat călare în munți, pentru a-mi ameți pasiunea, dorul în măreața natură a Carpaților.

Iată-mă din nou, obosit, înfometat, însetat şi mai cu seamă îndrăgostit. Mă schimb repede şi bat câteva clipe după aceea la uşa ei.

— Intră!

Intru. Stă în picioare în mijlocul încăperii, într-o rochie albă de satin care cade în falduri luminoase până la pământ, şi cu o *kazabaika* din satin roşu aprins garnisită din abundență cu o hermină luxoasă, cu o mică diademă de diamante în părul ei parcă pudrat cu zăpadă, cu brațele încrucişate la piept, cu sprâncenele încruntate.

— Wanda!

Alerg spre ea, vreau să-mi pun braţul în jurul ei, să o sărut; ea face un pas înapoi şi mă măsoară de sus până jos.

— Sclavule!

— Stăpână! Îngenunchez şi sărut tivul veşmântului ei.

— Aşa se cade.

— Oh, cât eşti de frumoasă!

— Îţi plac?

Se duse în faţa oglinzii şi se contemplă cu o satisfacţie orgolioasă.

— O să înnebunesc!

Schiţă un gest dispreţuitor, trăgându-şi buza inferioară şi mă privi batjocoritor cu pleoapele semiînchise.

— Dă-mi biciul!

Am privit prin cameră.

— Nu, strigă, rămâi în genunchi! Se duse la cămin, luă biciul de pe cornişă şi îl făcu să şuiere prin aer, privindu-mă cu un zâmbet, apoi îşi suflecă încet mânecile hainei de blană.

— Femeie minunată! am exclamat.

— Taci, sclavule! Deodată, privirea i se întunecă, deveni sălbatică şi mă lovi cu biciul; însă în clipa următoare îşi trecu braţul cu delicateţe pe după ceafa mea şi se aplecă cu milă spre mine.

— Te-a durut? întrebă pe jumătate cu ruşine, pe jumătate cu teamă în glas.

— Nu! am răspuns, şi chiar dacă ar fi aşa, pentru mine durerile provocate de tine sunt delicii. Biciuieşte-mă, dacă îţi face plăcere!

— Dar nu îmi face plăcere!

Iarăşi mă invadă acea beţie ciudată.

— Biciuieşte-mă, am rugat-o, biciuieşte-mă fără milă.

Wanda zvâcni biciul şi mă lovi de două ori.

— Ţi-a ajuns acum?

— Nu.

— Chiar nu?

— Biciuieşte-mă, te rog, este o desfătare pentru mine.

— Da, pentru că ştii foarte bine că nu este în serios, replică ea, că nu am inima să îți fac rău. Îmi repugnă tot jocul ăsta barbar. Dacă aş fi cu adevărat femeia care îşi biciuieşte sclavul, te-ai îngrozi.

— Nu, Wanda, i-am vorbit, te iubesc mai mult decât pe mine însumi, îți sunt dăruit pe viață şi pe moarte, poți să faci cu mine la modul cel mai serios tot ce doreşti, da, orice îți sugerează aroganța ta.

— Severin!

— Calcă-mă în picioare! am strigat şi m-am aruncat, cu chipul la pământ, în fața ei.

— Urăsc tot ce este comedie, spuse Wanda nerăbdătoare.

— Atunci, maltratează-mă în serios!

O pauză neliniştitoare.

— Severin, te mai previn o ultimă oară, începu Wanda.

— Dacă mă iubeşti, atunci fii cruntă cu mine, am implorat-o, ridicându-mi ochii la ea.

— Dacă te iubesc, repetă Wanda. Fie! se dădu înapoi şi mă privi cu un zâmbet întunecat. *Atunci fii sclavul meu, să simți ce înseamnă să fii dat pe mâinile unei femei*. În acelaşi moment îmi trase o lovitură cu piciorul.

— Ei, cum îți convine asta, sclavule?

Apoi pocni din bici.

— Ridică-te!

Am vrut să mă ridic în picioare.

— Nu aşa, porunci, în genunchi.

Am ascultat şi ea începu să mă biciuiască.

Loviturile cădeau rapid şi puternic pe spatele meu, pe brațele mele, fiecare mă cresta şi continua să usture în carne vie, dar durerile mă delectau, căci ele veneau de la cea

pe care o adoram, pentru care eram gata în orice clipă să-mi dau viața.

Acum se opri.

— Încep să simt plăcere, spuse. Destul pentru astăzi, dar mă cuprinde o curiozitate diabolică să văd cât de departe duc forțele tale, o plăcere crudă să te văd tremurând sub biciul meu, să te văd încolăcindu-te şi în sfârşit să-ți aud gemetele, vaietele şi tot aşa, până ce vei cere îndurare, iar eu să continuu să te biciuiesc fără milă până ce îți pierzi cunoştința. Ai trezit elemente periculoase în natura mea. Acum însă, sus cu tine.

I-am apucat mâna, pentru a o lipi de buzele mele.

— Ce obrăznicie.

M-a alungat cu piciorul.

— Piei din ochii mei, sclavule!

Mă trezesc după o noapte agitată de vise confuze şi febrile. De-abia se luminase de ziuă.

Ce este adevărat din ceea ce pluteşte în amintirea mea? Ce am trăit şi ce a fost doar un vis? Am fost biciuit, asta este sigur, căci mai simt încă fiecare lovitură în parte, îmi pot număra dungile roşii şi usturătoare de pe corp. Şi ea este cea care m-a biciuit. Da, acum ştiu tot.

Fantasma mea a devenit realitate. Cum mă simt? M-a dezamăgit realizarea visului meu? Nu, sunt doar puțin obosit, dar cruzimea ei mă umple de delectare. O, cum o iubesc, cum o divinizez! Ah, toate astea nu exprimă nici pe departe ceea ce simt pentru ea, devotamentul meu total. Ce fericire să fiu sclavul ei!

Mă strigă de la balcon. Urc scările în fugă. Stă în prag şi îmi întinde amical mâna.

— Mi-e ruşine, spune, în timp ce o îmbrățişez şi îşi ascunde capul în pieptul meu.

— Cum?

— Încercați să uitați scena oribilă de ieri, spune cu glas tremurător. V-am îndeplinit viziunea nebunească, acum să fim raționali, să ne iubim şi într-un an să vă devin soție.

— Stăpâna mea, exclam, iar eu sclavul dumneavoastră!

— Nici un cuvânt în plus despre sclavie, despre cruzime şi bici, mă întrerupe. Din toate astea nu vă mai acord decât haina de blană. Veniți să mă ajutați s-o îmbrac.

Micul ceasornic de bronz, pe care se află Amor care tocmai a tras cu săgeata, bătu miezul nopții. M-am ridicat vrând să plec.

Wanda nu spuse nimic, dar mă cuprinse cu brațele, se trase înapoi pe divan şi începu să mă sărute din nou, iar acest limbaj mut avea ceva atât de adânc, de convingător... Şi spunea şi mai multe decât îndrăzneam eu să înțeleg. În întreaga-i ființă zăcea o dăruire atât de languroasă, şi ce moliciune voluptuoasă în ochii ei pe jumătate închişi, crepusculari, în valurile cu luciri roşii ce ieşeau uşor de sub pudra albă a părului ei, în satinul alb şi roşu care foşnea în jurul ei la orice mişcare, în unduirile herminei ce orna *kazabaika* în care se mlădia nonşalant!

— Te rog, am bâiguit, dar o să te superi.

— Fă din mine ce vrei, şopti.

— Atunci calcă-mă în picioare, te rog, altfel înnebunesc.

— Nu ți-am interzis? spuse ea sever. Dar eşti incorijibil.

— Vai, sunt atât de îngrozitor de îndrăgostit.

Căzusem în genunchi şi îmi lipeam fața fierbinte de poala ei.

— Cred efectiv, spuse Wanda reflectând, că întreaga ta demență este numai o senzualitate demonică nesatisfăcută. *Latura perversă, monstruoasă din noi trebuie să producă asemenea boli.* Dacă ai fi mai puțin virtuos, ai fi perfect rațional.

— Atunci deşteaptă-mă, am murmurat.

Mâinile mele scormoneau prin părul ei şi prin blana lucioasă care, asemenea unui val luminat sub clar de lună, se ridica şi cobora pe pieptu-i unduitor, presărând tulburare în toate simţurile mele.

Şi am sărutat-o... nu, ea m-a sărutat, atât de sălbatic, de nemilos, ca şi cum ar fi vrut să mă ucidă cu sărutările ei. Eram ca în delir, îmi pierdusem de mult uzul raţiunii, iar în cele din urmă mi-a pierit şi suflul. Am încercat să mă desprind.

— Ce-i cu tine? întrebă Wanda.

— Sufăr cumplit.

— Suferi? Izbucni într-un hohot de râs zburdalnic.

— Poţi să râzi! am gemut. Nu-ţi închipui oare...

Deodată deveni serioasă, îmi prinse capul între mâini, îl ridică şi mă trase apoi cu o mişcare bruscă la piept.

— Wanda! am bâiguit.

— E-adevărat, doar îţi place să suferi, spuse şi începu din nou să râdă, dar aşteaptă că te fac eu rezonabil.

— Nu, nu vreau să te întreb mai departe, am exclamat, dacă vrei să fii a mea pentru totdeauna sau numai pentru o clipă ferice, vreau să-mi savurez fericirea; acum eşti a mea şi mai bine să te pierd, decât să nu te posed niciodată.

— Iată-te rezonabil, mi-a spus şi m-a sărutat din nou cu buzele ei ucigaşe.

I-am smuls hermina şi vălul de dantele, iar pieptul ei gol se mlădie de al meu, palpitând.

Apoi mi-am pierdut cunoştinţa...

Îmi amintesc din nou de clipa în care am văzut sânge picurând din mâna mea şi am întrebat-o apatic:

— M-ai zgâriat?

— Nu, cred că te-am muşcat.

Este ciudat cum fiecare relație a vieții capătă o altă față, de îndată ce mai intră în scenă un personaj.

Am trăit zile splendide împreună, ne-am plimbat prin munți, am vizitat lacurile, am citit împreună, iar eu am terminat portretul Wandei. Şi ce ne-am mai iubit, cât de surâzător era chipul ei fermecător! Dar iată că vine o prietenă, o femeie divorțată, ceva mai în vârstă, mai experimentată şi mai puțin scrupuloasă ca Wanda, şi deja se simte influența ei în toate direcțiile.

Wanda se încruntă şi manifestă o anumită nerăbdare față de mine. Nu mă mai iubeşte?

De aproape două săptămâni, această constrângere insuportabilă. Prietena locuieşte la ea, nu mai suntem niciodată singuri. Un cerc de domni înconjoară cele două femei tinere. Cu seriozitatea mea, cu melancolia mea joc un rol ridicol ca iubit. Wanda mă tratează ca pe un străin.

Astăzi, în timpul unei plimbări, a rămas cu mine puțin în urmă. Am văzut că a făcut-o intenționat şi m-am bucurat în sinea mea. Iată ce mi-a spus însă:

— Prietena mea nu înțelege cum de vă pot iubi. Consideră că nu sunteți nici frumos, nici altminteri atrăgător în vreun mod special şi în plus îmi povesteşte de dimineață până târziu în noapte despre strălucitoarea viață frivolă din capitală, despre pretențiile pe care le-aş putea avea, despre marile partide pe care le-aş găsi, despre adoratorii distinşi şi frumoşi pe care i-aş captiva. Dar ce folos, căci eu vă iubesc şi gata!

Mi s-a tăiat pentru o clipă răsuflarea, apoi i-am spus:

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu-mi doresc să vă stau în drum, Wanda. Nu mai țineți cont de mine.

Acestea fiind zise, mi-am scos pălăria şi am lăsat-o să treacă în față. M-a privit uimită, dar nu a rostit nici un cuvânt.

Când am ajuns însă pe drumul de întoarcere din nou întâmplător în apropierea ei, mi-a strâns pe furiş mâna şi privirea ei m-a mângâiat cu atâta căldură, promiţând atâta fericire, încât toate chinurile acestor zile erau uitate într-o clipită, şi toate rănile vindecate. Acum ştiu din nou exact cât de mult o iubesc.

— Prietena mea s-a plâns de tine, mi-a spus Wanda azi.

— S-ar putea să simtă că o disprețuiesc.

— Şi mă rog de ce o disprețuieşti, prostuțule? a exclamat şi m-a luat de urechi cu ambele mâini.

— Pentru că este o ipocrită, i-am răspuns. Eu respect numai o femeie care este virtuoasă sau care duce deschis o viață dăruită plăcerii.

— Aşa ca mine, a replicat Wanda glumind, dar vezi tu, copile, femeia poate asta numai în cazurile cele mai rare. Ea nu poate să fie nici atât de pur senzuală, nici atât de liberă spiritualiceşte ca bărbatul, dragostea ei este mereu un amalgam de senzualitate şi tendințe spirituale. Inima ei tânjeşte să-l înlănțuie continuu pe bărbat, în vreme ce ea însăşi este supusă schimbării, şi astfel se iscă o dezbinare, îşi fac loc minciuna şi înşelăciunea, de obicei contrar voinței ei, în acțiunile ei, în ființa ei, şi îi alterează caracterul.

— Sigur că aşa este, am spus, caracterul transcendental pe care femeia vrea să-l imprime iubirii o duce la trădare.

— Dar şi lumea o cere, zise Wanda, tăindu-mi vorbele. Uită-te la această femeie, are în Liov bărbatul şi amantul, iar aici şi-a găsit un nou admirator, îi înşală pe toți şi totuşi este venerată de toți şi respectată de lume.

— N-are decât, am exclamat, numai să te lase pe tine în afara jocului, dar ea te tratează ca pe o marfa.

— De ce nu? m-a întrerupt energic frumoasa femeie. Orice femeie are instinctul, tendința de a trage foloase de pe urma farmecelor ei; e mare lucru să te dai fără iubire şi fără

plăcere, căci atunci îți păstrezi frumos sângele rece şi îți poți percepe avantajele.

— Wanda, tu spui asta?

— De ce nu? Ține minte ce îți spun acum: *să nu te simți niciodată sigur pe femeia pe care o iubeşti,* căci natura femeii ascunde în sine mai multe pericole decât crezi. Femeile nu sunt nici atât de *bune* cum le consideră adoratorii şi apărătorii lor, nici atât de *rele* cum le consideră duşmanii lor. *Caracterul femeii nu este decât o lipsă de caracter.* Cea mai bună femeie se scufundă la un moment dat în murdărie, cea mai rea se ridică pe neaşteptate pe culmile unor acțiuni mari, bune şi îi ruşinează pe cei care au disprețuit-o. Nici o femeie nu este atât de bună sau atât de rea, încât să nu fie capabilă în orice clipă atât de gândurile, sentimentele şi acțiunile cele mai diavoleşti, cât şi de cele mai dumnezeieşti, atât de cele mai sordide, cât şi de cele mai pure. Căci femeia, în ciuda tuturor progreselor civilizației, a rămas aşa cum a ieşit ea din marginea naturii, are caracterul *sălbaticului,* care se arată credincios şi necredincios, binevoitor şi crud, în funcție de pornirea care tocmai îl domină. În toate epocile, numai cultura serioasă, profundă a creat caracterul moral; astfel, bărbatul ascultă, chiar şi când este egoist, chiar şi când este rău, întotdeauna de *principii,* femeia însă ascultă întotdeauna numai de *porniri.* Nu uita asta niciodată şi nu te simți niciodată sigur pe femeia pe care o iubeşti!

Prietena a plecat. În sfârşit, o seară singur cu ea. Este de parcă Wanda şi-ar fi economisit pentru această seară fericită şi unică întreaga iubire pe care mi-o sustrăsese, atât este de bună, de dăruită, de inimoasă. Ce fericire să nu mă mai desprind de buzele ei, să mă sfârşesc între brațele ei! Şi cum se odihneşte apoi atât de desăvârşit de relaxată, de dedicată mie la pieptul meu şi cum ne cufundăm unul în

celălalt ochii amețiți de voluptate. Nu pot să cred, nu pot să înțeleg că această femeie este a mea, complet a mea.

— Într-un punct are totuşi dreptate, începu Wanda, fără să se mişte, fără ca măcar să deschidă ochii, ca din somn.

— Cine?

Tăcu.

— Prietena ta?

Dădu din cap că da.

— Da, are dreptate, tu nu eşti bărbat, eşti un fantast, un adorator şarmant, şi ai fi cu siguranță un sclav neprețuit, dar ca soț nu mi te pot închipui.

Am tresărit speriat.

— Ce ai? Tremuri?

— Mă cutremur la gândul cât de uşor te pot pierde, am replicat.

— Ei, şi de aceea eşti mai puțin fericit acum? m-a întrebat. Îți răpeşte ceva din bucuriile tale faptul că înaintea ta am fost a altora, că mă vor avea alții după tine, şi ai savura mai puțin plăcerea ta dacă ar fi şi un altul fericit o dată cu tine?

— Wanda!

— Vezi, continuă ea, asta ar fi o ieşire. Nu vrei să mă pierzi niciodată, mie îmi eşti drag şi îmi convii spiritualiceşte atât de bine că aş dori să trăiesc întotdeauna cu tine, dacă pe lângă tine...

— Ce idee! am exclamat. Îmi trezeşti un fel de groază.

— Şi mă iubeşti mai puțin?

— Dimpotrivă.

Wanda se ridicase pe brațul ei stâng.

— Cred, spuse, că, spre a captiva un bărbat pentru totdeauna, mai cu seamă nu trebuie să-i fii fidelă. A fost vreodată o femeie cuminte atât de adorată ca o hetairă?

— Într-adevăr, în infidelitatea femeii iubite rezidă un farmec dureros, suprema voluptate.

— Şi pentru tine? întrebă Wanda iute.

— Şi pentru mine.

— Dacă îţi fac deci această plăcere? strigă Wanda ironic.

— Atunci aş suferi cumplit, dar n-aş face decât să te ador mai mult, am replicat. Numai că nu ar trebui să mă minţi niciodată, ci să ai măreţia demonică să-mi spui: te voi iubi numai pe tine, însă voi face fericit pe oricine-mi place.

Wanda clătină din cap.

— Îmi displace profund minciuna, eu sunt sinceră, dar ce om nu sucombă sub povara adevărului? Dacă ţi-aş spune: această viaţă veselă şi senzuală, acest păgânism constituie idealul meu, ai avea puterea să suporţi?

— Sigur că da. Vreau să îndur de la tine tot, numai să nu te pierd. Doar simt cât de puţin însemn de fapt pentru tine.

— Dar, Severin...

— Aşa este, i-am spus, şi tocmai de aceea...

— De aceea ai dori... Surâse poznaş: am ghicit?

— Să fiu sclavul tău! am exclamat. Proprietatea ta docilă, nelimitată, de care poţi dispune după chef şi care de aceea nu-ţi poate deveni povară. Aş dori, în timp ce tu sorbi viaţa în înghiţituri mari, ce savurezi, înconjurată de un lux opulent, fericirea senină, dragostea Olimpului, să-ţi slujesc, să-ţi pun şi să-ţi scot pantofii.

— În fond nu te înşeli chiar într-atât, replică Wanda, căci numai fiind sclavul meu ai putea îndura să iubesc pe alţii, şi apoi, libertatea plăcerii din lumea antică nu este de imaginat fără sclavie. O! trebuie să fie un sentiment de asemănare cu zeii cel pe care-l nutreşti, când vezi oameni îngenunchind în faţa ta, tremurând în faţa ta. Vreau să am sclavi, auzi, Severin?

— Nu sunt eu sclavul tău?

— Ascultă-mă deci, spuse Wanda surescitată, luându-mă de mână, vreau să fiu a ta, atât timp cât te iubesc.

— O lună?

— Poate chiar două.

— Şi după aceea?

— După aceea eşti sclavul meu.

— Şi tu?

— Eu? Ce mai întrebi? Eu sunt o zeiță şi cobor uneori uşor, uşor de tot şi tainic din Olimpul meu la tine. Dar ce sunt toate astea, spuse Wanda, sprijinindu-şi capul în mâini şi lăsându-şi privirea să piară în depărtări, altceva decât nişte viziuni de aur care nu pot deveni niciodată realitate?

O melancolie meditativă, neliniştitoare se revărsase asupra întregii ei ființe; nu o văzusem niciodată astfel.

— De ce sunt irealizabile? am început.

— Pentru că la noi nu există sclavie.

— Atunci să mergem într-o țară unde mai există, undeva în Orient, în Turcia, am spus energic.

— Ai vrea, Severin, la modul serios? întrebă Wanda, iar ochii îi scânteiară.

— Da, vreau să fiu la modul cel mai serios sclavul tău, am continuat, vreau ca puterea ta asupra mea să fie consfințită prin lege, viața mea să fie în mâna ta, nimic pe această lume să nu mă poată apăra sau salva de tine. O! ce voluptate să mă simt dependent în totalitate numai de bunul tău plac, de capriciul tău, de un semn făcut de tine cu degetul. Şi apoi... ce fericire... dacă arăți o dată clemență, dacă sclavul poate săruta buzele de care depind viața şi moartea lui!

Am îngenuncheat şi mi-am rezemat fruntea fierbinte de genunchii ei.

— Ai febră, Severin, spuse Wanda agitată. Mă iubeşti într-adevăr atât de profund?

M-a strâns la pieptul ei şi m-a acoperit cu săruturi.

— Deci vrei? am întrebat şovăitor. Îți jur aici, pe Dumnezeu şi onoarea mea, că sunt sclavul tău, unde şi

când vrei, de îndată ce porunceşti astfel! am strigat, nemaiputându-mă controla.

— Şi dacă îţi cer cuvântul? exclamă Wanda.

— Cere-mi-l!

— E o atracţie fără pereche pentru mine, continuă ea, să ştiu că un bărbat care mă adoră şi pe care-l iubesc din tot sufletul îmi este atât de desăvârşit de dăruit, este atât de dependent de voinţa mea, de toanele mele, să ştiu că posed acest bărbat ca sclav al meu, în timp ce eu...

Mă privi ciudat. Apoi continuă:

— Dacă devin cu adevărat frivolă, este vina ta, aproape cred că te temi deja de pe-acum de mine, dar am jurământul tău.

— Şi îl voi ţine.

— O să am eu grijă de asta, spuse. Acum îmi face plăcere, acum nu o să mai rămână la o simplă fantazare. Devii sclavul meu, şi eu... eu voi încerca să fiu *„Venus înveşmântată în blănuri”.*

Am crezut că în sfârşit cunosc, că în sfârşit înţeleg această femeie, şi acum văd că iar pot să o iau de la capăt. Cu ce aversiune îmi întâmpina încă până de curând fantasmele şi cu ce seriozitate se ocupă acum de punerea lor în aplicare. A conceput un contract în care mă angajez prin cuvântul meu de onoare şi jurământ să fiu sclavul ei atât timp cât va voi ea. Ţinând braţul în jurul cefei mele, îmi citeşte documentul nemaiauzit, incredibil. După fiecare propoziţie, un sărut punctează încheierea.

— Dar contractul conţine numai obligaţiile mele, i-am spus tachinând-o.

— Bineînţeles, a răspuns foarte grav. Tu încetezi să fii iubitul meu, aşa că eu sunt dezlegată de toate îndatoririle, toate considerentele faţă de tine. Favoarea mea trebuie să o priveşti atunci ca pe o îndurare, nu mai ai nici un drept,

aşadar nici nu poţi revendica vreunul. Puterea mea asupra ta nu are limite. Gândeşte-te, omule, că atunci nu eşti cu nimic mai bun decât un câine, decât un lucru neînsufleţit; eşti obiectul meu, jucăria mea pe care o pot sfărâmă de îndată ce îmi procură o oră de distracţie. Tu nu eşti nimic şi eu sunt totul. Înţelegi?

Râse şi mă sărută din nou şi totuşi mă trecu un fel de frison.

— Nu-mi permiţi câteva condiţii..., am început.

— Condiţii? se încruntă. A! ţi-e deja teamă sau chiar regreţi, numai că e prea târziu. Am jurământul tău, cuvântul tău de onoare. Dar s-auzim!

— Mai întâi aş dori să fie consemnat în contractul nostru că nu te desparţi niciodată complet de mine şi apoi că nu mă laşi niciodată în seama cruzimii unuia dintre adoratorii tăi...

— Dar, Severin, exclamă Wanda cu emoţie în glas, lacrimi umezindu-i ochii, poţi să crezi că pe tine, un bărbat care mă iubeşte atât de mult, care se abandonează în totalitate în mâinile mele, aş putea...

Se opri.

— Nu! nu! am spus, acoperindu-i mâinile cu sărutări, nu mă tem de nimic din partea ta ce m-ar putea dezonora, iartă-mi momentul detestabil.

Wanda surâse fericită, îşi lipi obrazul de al meu şi păru să reflecteze.

— Ceva ai uitat, şopti acum strengăreşte, ce-i mai important.

— O condiţie?

— Da, că trebuie să apar întotdeauna în blană, exclamă, dar asta îţi promit în orice caz, o să o port măcar pentru că îmi dă sentimentul de despot şi eu vreau să fiu foarte crudă faţă de tine, înţelegi?

— Să semnez contractul? am întrebat.

— Încă nu, spuse Wanda, voi adăuga înainte condițiile tale şi, oricum, îl vei semna abia la fața locului.

— La Constantinopole?

— Nu. M-am gândit. Ce valoare ar putea avea pentru mine să am un sclav acolo unde oricine are sclavi; aici, în lumea noastră cultivată, lucidă, filistină, vreau să am necondiționat între mâinile mele un sclav, *numai eu vreau să am un sclav,* şi anume unul pe care nu legea, dreptul meu sau puterea crudă îl lasă în voia mea, ci doar forța frumuseții mele şi a ființei mele. Asta mi se pare picant. Să mergem în orice caz într-o țară unde nu ne cunoaşte nimeni, unde poți să apari fără probleme în fața lumii ca servitorul meu. Poate în Italia: la Roma sau Neapole.

Şedeam amândoi pe divanul Wandei, ea în haina ei cu hermină, cu părul desfăcut pe spate ca o coamă de leu, şi era suspendată de buzele mele, şi îmi sugea sufletul din trup. Mi se învârtea capul, sângele începu să clocotească, inima mea bătea cu putere lipită de a ei.

— Vreau să fiu complet în puterea ta, Wanda, am strigat deodată, cuprins de acel tumult al patimii în care de-abia de mai pot gândi clar sau decide liber, fără nici o condiție, fără nici o limitare a puterii tale asupra mea, vreau să mă predau necondiționat samavolniciei tale.

În timp ce rosteam aceste vorbe, am căzut la picioarele ei, privind spre ea cu ochii învăluiți de un abur de beție.

— Ce frumos eşti acum, exclamă, ochii tăi, semiînchişi ca în extaz, mă încântă şi mă transportă, privirea ta ar trebui să fie minunată când, flagelat de moarte, eşti pe punctul de a pieri. Ai ochi de martir.

Uneori mă cuprinde totuşi o oarecare nelinişte la gândul să mă dau aşa de total, aşa de necondiționat pe mâinile unei femei. Dacă face abuz de pasiunea mea, de puterea ei?

Aşadar, trăiesc acum ceea ce îmi preocupa fantezia de când eram copil, umplându-mă mereu cu o dulce groază. Temeri nebuneşti! Este un joc zburdalnic cel pe care-l practică ea cu mine, nimic mai mult. Doar mă iubeşte şi este atât de bună, o natură nobilă, incapabilă de orice infidelitate; dar totul este în mâna ei – *poate, dacă vrea.* Ce farmec rezidă în această îndoială, în această frică!

Acum îi înţeleg pe Manon Lescaut şi pe sărmanul cavaler care încă o mai divinizează, şi ca metresa altuia, chiar pe stâlpul infamiei. Iubirea nu cunoaşte virtute, merit, ea iubeşte şi iartă şi îndură tot, pentru că trebuie s-o facă; nu judecata ei ne conduce, nu calităţile sau defectele pe care le descoperim ne fac să ne dăruim sau să dăm speriaţi înapoi. Este o putere dulce, melancolică, misterioasă, care ne mână, iar noi încetăm să mai gândim, să mai simţim, să mai voim, ne lăsăm purtaţi de ea şi nu întrebăm încotro.

Pe promenadă a apărut astăzi pentru prima oară un prinţ rus care a atras atenţia generală prin alura sa atletică, trăsăturile frumoase ale feţei, luxul înfăţişării sale. Mai cu seamă doamnele îl priveau uimite ca pe un animal sălbatic, dar el păşea sobru pe alei, neacordând atenţie nimănui, însoţit de doi valeţi, un negru îmbrăcat complet în satin roşu şi un cerchez echipat strălucitor. Deodată o văzu pe Wanda, îşi fixă privirea rece şi pătrunzătoare pe ea, chiar întoarse capul după ea şi, după ce ea trecu, se opri şi privi în urma ei.

Iar ea... ea îl devoră din ochii ei verzi care aruncau scântei, şi părea gata să facă orice pentru a-l întâlni din nou.

Am simțit cum mă strangula cochetăria rafinată cu care mergea, se mişca, îl privea. Când am ajuns acasă, am făcut o remarcă în acest sens. S-a încruntat.

— Ce vrei, mă rog? Prințul este un bărbat care mi-ar putea plăcea, care chiar mă orbeşte, iar eu sunt liberă, pot să fac ce vreau...

— Nu mă mai iubeşti? m-am bâlbâit speriat.

— Te iubesc numai pe tine, a răspuns, dar o să-l las pe prinț să-mi facă curte.

— Wanda!

— Nu eşti sclavul meu? spuse cu calm. Nu sunt eu Venus, cruda Venus nordică înveşmântată în blănuri?

Am tăcut; mă simțeam de-a dreptul strivit de vorbele ei, privirea ei de gheață m-a sfârtecat ca un pumnal împlântat în inimă.

— Te vei interesa imediat de numele, locuința, toată situația prințului, înțelegi?

— Dar...

— Nici o obiecție. Supune-te! strigă Wanda cu o severitate pe care nu aş fi crezut-o niciodată posibilă la ea. Să nu apari în fața ochilor mei până ce nu ai un răspuns la toate întrebările mele.

Abia după-amiază i-am putut aduce Wandei toate informațiile dorite. M-a lăsat să stau în fața ei ca pe un servitor, în timp ce mă asculta zâmbind, instalată în fotoliu, rezemându-şi capul alene pe spetează. Apoi a încuviințat, părând mulțumită.

— Dă-mi taburetul! ordonă scurt.

Am ascultat-o, i l-am adus, şi-a pus picioarele pe el şi eu am rămas în genunchi în fața ei.

— Cum se va termina asta? am întrebat trist, după o scurtă pauză.

Izbucni într-un râs zglobiu.

— Nici nu a început încă.

— Eşti mai lipsită de inimă decât credeam, am replicat rănit.

— Severin, începu Wanda grav. Încă nu am făcut nimic, nici cel mai mic lucru, şi deja mă consideri fără inimă. Cum o să fie dacă îţi înfăptuiesc fantasmele, dacă duc o viaţă veselă, liberă, am în jurul meu un cerc de admiratori şi, exact conform idealului tău, îţi dau lovituri de picioare şi de bici?

— Îmi iei imaginaţia prea în serios.

— Prea în serios? Dacă o îndeplinesc, doar nu pot să mai rămân la glumă, a replicat. Ştii cât urăsc orice joacă, orice comedie. Tu ai vrut aşa! A fost ideea mea sau a ta? Te-am ademenit eu aici sau tu mi-ai înfierbântat imaginaţia? Acum pentru mine a devenit, ce-i drept, o treabă serioasă.

— Wanda, am replicat cu dragoste, ascultă-mă calm. Ne iubim atât de infinit de mult, suntem atât de fericiţi. Vrei să sacrifici tot viitorul nostru de dragul unui capriciu?

— Nu mai este un capriciu! exclamă ea.

— Ce anume? am întrebat speriat.

— Acest lucru zăcea pesemne în mine, vorbi liniştit, gânditoare parcă, poate nu ar fi ieşit niciodată la lumină, dar tu l-ai trezit, l-ai dezvoltat, şi acum când a devenit un imbold puternic, când mă umple cu totul, când îmi provoacă plăcere, când nu mai pot şi nu mai vreau altfel, acum vrei să dai înapoi... bărbat eşti?

— Dragă, scumpă Wanda! am început să o mângâi, să o sărut.

— Lasă-mă... nu eşti bărbat...

— Şi tu, tu ce eşti! am izbucnit.

— Eu sunt îndărătnică, spuse, ştii asta. Nu sunt puternică în fantazare şi slabă în executare, ca tine; dacă îmi propun ceva, duc la îndeplinire, şi cu atât mai sigur, cu cât întâmpin mai multă rezistenţă. Lasă-mă!

Mă respinse şi se ridică.

— Wanda!

M-am ridicat şi eu şi m-am uitat ochi în ochii ei.

— Acum mă cunoşti, continuă ea, te mai previn o dată. Mai poți alege încă. Nu te silesc să devii sclavul meu.

— Wanda, am răspuns mişcat, iar ochii mi s-au împăienjenit de lacrimi, nu ştii cât de mult te iubesc.

Wanda schiță un gest disprețuitor din buze.

— Te înşeli, te faci mai urâtă decât eşti, natura ta e mult prea bună, prea nobilă...

— Ce ştii tu despre natura mea? m-a întrerupt violent. Abia urmează să mă cunoşti.

— Wanda!

— Hotărăşte-te, vrei să te supui necondiționat?

— Şi dacă spun nu?

— Atunci...

Se apropie rece şi sarcastic de mine şi, aşa cum stătea acum în fața mea, cu brațele încrucişate pe piept, cu zâmbetul răutăcios pe buze, era într-adevăr femeia despotică din fantasmele mele şi trăsăturile ei păreau dure, iar în privirea ei nu se putea citi nimic care să promită bunătatea sau mila.

— Bine, spuse în cele din urmă.

— Eşti supărată, am spus, o să mă biciuieşti.

— O, nu! replică, o să te las să pleci. Eşti liber. Nu te rețin.

— Wanda, eu care te iubesc atât...

— Da, domnul meu, dumneavoastră care mă adorați, exclamă cu dispreț, dar şi un laş, un mincinos, un sperjur. Dispăreți în această clipă...

— Wanda!

— Netrebnicule!

Mi s-a urcat sângele la inimă. M-am prăvălit la picioarele ei şi am început să plâng.

— Şi lacrimi acum! Începu să râdă. O! acest râs era cumplit. Plecaţi... nu vreau să vă mai văd.

— Dumnezeule! am strigat ieşit din minţi. Vreau să fac tot ce-mi porunceşti, să fiu sclavul tău, obiectul tău, de care dispui după bunul tău plac... numai nu mă alunga... sunt distrus... nu pot trăi fără tine.

I-am cuprins picioarele şi i-am acoperit mâna cu sărutări.

— Da, trebuie să fii sclav, să simţi cravaşa... căci bărbat nu eşti, mi se adresă calm, şi tocmai asta a fost ce mi-a pătruns cu forţă la inimă, că nu vorbea cu mânie, nici măcar agitată, ci cu multă cumpănire. Te cunosc acum, natura ta de câine care divinizează atunci când este călcat în picioare şi cu atât mai mult, cu cât este mai maltratat. Eu te cunosc acum, dar tu abia urmează să mă cunoşti.

Mergea cu paşi mari de colo-colo, în timp ce eu rămăsesem distrus în genunchi, cu capul plecat. Lacrimi mi se prelingeau pe obraji.

— Vino la mine, îmi ordonă Wanda, lăsându-se pe divan. M-am supus şi m-am aşezat lângă ea. Mă privi sumbru, apoi ochii ei se luminară, parcă dinspre interior, mă trase zâmbind la piept şi începu să-mi soarbă lacrimile din ochi cu sărutări.

Tocmai ăsta este elementul umoristic al situaţiei mele: că eu, ca ursul din parcul lui Lili[9], pot să fug şi nu vreau, că suport totul de îndată ce mă ameninţă că-mi redă libertatea.

De-ar lua din nou biciul în mână! Drăgălăşenia cu care mă tratează mă impacientează. Mi se pare că sunt un şoricel prins cu care o pisică frumoasă se joacă delicat, gata în

[9] Ursul subjugat care apare în poezia *Lilis Park* a lui Goethe. (*N.t.*)

orice moment să-l sfâşie, iar inima mea de şoarece ameninţă să se spargă.

Ce are de gând? Ce vrea să facă din mine?

Pare să fi uitat complet contractul, sclavia mea sau chiar a fost numai un act de încăpăţânare şi a renunţat la tot planul în clipa în care nu am mai opus rezistenţă, în care capriciul ei suveran m-a făcut să mă plec? Cât de bună este acum cu mine, cât de delicată, de iubitoare. Petrecem zile fericite.

Astăzi m-a pus să-i citesc scena dintre Faust şi Mefisto în care cel din urmă apare ca student călător; mă privea stăruitor, cu o satisfacţie ciudată.

— Nu înţeleg, spuse după ce am terminat, cum un om poate să expună idei mari şi frumoase în chip atât de minunat de clar, de precis, de rezonabil şi să fie în acelaşi timp un astfel de fantast, un Schlemihl[10] suprasenzual.

— Ai fost mulţumită? am întrebat şi i-am sărutat mâna.

M-a mângâiat prietenos pe frunte.

— Te iubesc, Severin, a şoptit, cred că nu aş mai putea iubi un alt bărbat. Să fim rezonabili, vrei?

În loc de răspuns, am cuprins-o între braţele mele; o fericire profundă, intensă, melancolică îmi invadă pieptul, ochii mi se umeziră, o lacrimă se rostogoli pe mâna ei.

— Cum poţi să plângi! Ce copil eşti!

În timpul unei plimbări cu trăsura l-am întâlnit pe prinţul rus. A fost în mod evident neplăcut surprins să mă vadă alături de Wanda şi parcă voia să o sfredelească cu

---

[10] După personajul fantast Peter Schlemihl din nuvela lui Adalbert von Chamisso, *Peter Schlemihls wundersame Geschichte* (*Nemaipomenita poveste a lui Peter Schlemihl*). (*N.t.*)

ochii săi electrici cenuşii, ea însă – îmi venea în acest moment să îngenunchez în faţa ei şi să-i sărut picioarele – nici nu păru să-l observe, îşi lăsă privirea să alunece cu indiferenţă pe deasupra lui, ca peste un obiect neînsufleţit, un copac, de exemplu, şi se întoarse apoi cu un zâmbet adorabil spre mine.

Când i-am spus astăzi noapte bună, mi s-a părut deodată distrată şi prost dispusă fără motiv. Oare ce o preocupă?

— Îmi pare rău că pleci, spuse, când mă aflam deja în prag.

— Numai de tine depinde să scurtezi intervalul greu al probei mele. Încetează să mă mai chinui, am implorat-o.

— Deci nu presupui că această constrângere este şi pentru mine un chin, îmi aruncă Wanda.

— Atunci pune-i capăt, am strigat, înconjurând-o cu braţul, şi devii soţia mea.

— *Niciodată, Severin,* rosti blând, dar foarte categoric.

— Ce-i asta?

M-am speriat până în străfundul sufletului.

— *Nu eşti un soţ pentru mine.*

Am privit-o, mi-am retras încet braţul care era încă în jurul taliei ei şi am părăsit încăperea şi ea... ea nu m-a chemat înapoi.

O noapte fără somn; am luat o grămadă de decizii şi le-am lăsat din nou baltă. Dimineaţa i-am scris o scrisoare în care am declarat că relaţia noastră era încheiată. Mâna îmi tremura, şi când am sigilat-o, mi-am ars degetele.

Când am urcat scările pentru a o preda cameristei, genunchii mei erau gata să se rupă.

Deodată uşa se deschise şi Wanda scoase un cap plin de bigudiuri.

— Încă nu m-am coafat, spuse zâmbind. Ce aveţi acolo?

— O scrisoare...

— Pentru mine?

Am dat din cap.

— Ah! Vreți s-o rupeți cu mine! exclamă a batjocură.

— Nu ați declarat ieri că nu sunt un soț pentru dumneavoastră?

— *V-o repet*, spuse.

— Aşadar...

Tremuram din tot corpul, vocea mă părăsea, i-am întins scrisoarea.

— Păstrați-o, spuse, privindu-mă rece. Uitați că nu mai este deloc vorba despre a şti dacă îmi ajungeți sau nu ca *soț,* iar ca *sclav* sunteți în orice caz destul de bun.

— Doamnă! am strigat indignat.

— Da, aşa trebuie să mă numiți pe viitor, replică Wanda, înălțându-şi capul cu o expresie de dispreț indicibil. Pregătiți-vă lucrurile în decurs de douăzeci şi patru de ore, eu plec poimâine în Italia şi o să mă însoțiți ca slujitorul meu.

— Wanda...

— Vă interzic orice familiaritate, spuse, întrerupându-mă dur, precum şi să intrați fără ca eu să vă chem sau să vă sun şi să-mi vorbiți fără ca eu să vă adresez mai întâi cuvântul. De acum încolo nu vă mai numiți Severin, ci *Gregor.*

Tremuram de furie şi totuşi – nu pot să neg – de plăcerea şi excitarea ce mă furnicau.

— Dar îmi cunoaşteți situația, doamnă, am început tulburat, depind încă de tatăl meu şi mă îndoiesc că îmi va da o sumă atât de mare cum mi-ar trebui pentru această călătorie...

— Adică nu ai bani, Gregor, remarcă Wanda încântată, cu atât mai bine, atunci eşti complet dependent de mine şi efectiv sclavul meu.

— Nu vă gândiți, am încercat să obiectez, că, în calitate de om de onoare este cu neputință...

— M-am gândit foarte bine, replică aproape pe ton de ordin, că, în calitate de om de onoare trebuie să vă țineți în primul rând jurământul, cuvântul de a mă urma ca sclav, oriunde poruncesc, şi de a mă asculta în tot ce aş comanda. Acum du-te, Gregor!

M-am îndreptat spre uşă.

— Încă nu. Poți să-mi săruți mâna mai întâi.

Zicând acestea, îmi întinse mâna cu o anumită nonşalanță mândră pentru a i-o săruta, iar eu – eu, amatorul, eu, măgarul, eu sclavul mizerabil! – mi-am lipit de ea cu o tandrețe puternică buzele secate de căldură şi emoție.

Un ultim semn binevoitor din cap. Apoi, am fost concediat.

Am lăsat până seara târziu lumina aprinsă şi focul să ardă în soba mare şi verde, căci mai aveam de rânduit diferite scrisori şi hârtii, iar toamna, aşa cum se întâmplă de obicei la noi, îşi făcuse brusc apariția, instalându-se în toată forța şi splendoarea ei.

Deodată a ciocănit cu coada biciului la fereastra mea. Am deschis şi am văzut-o stând afară în haina ei tivită cu hermină şi cu o căciulă cazacă de hermină, înaltă şi rotundă, în stilul pe care-i plăcea Ecaterinei cea Mare să poarte.

— Eşti gata, Gregor? întrebă sumbru.

— Încă nu, stăpână, am răspuns.

— Cuvântul îmi place, a replicat acum, să-mi spui mereu stăpână, înțelegi? Mâine dimineață la ora nouă plecăm de aici. Până în capitala districtului eşti însoțitorul meu, prietenul meu, din clipa în care ne suim în tren devii sclavul meu, servitorul meu. Acum închide fereastra şi deschide uşa.

După ce am procedat precum a poruncit, iar ea a păşit în odaie, m-a întrebat, încruntându-se ironic:

— Ei bine, cum îți plac?

— Eşti...

— Cine ți-a permis asta? şi îmi trase o lovitură de bici.

— Sunteți minunat de frumoasă, stăpână.

Wanda zâmbi şi se aşează în fotoliul meu.

— Îngenunchează aici... aici, lângă fotoliul meu.

Am ascultat-o.

— Sărută-mi mâna.

I-am apucat mâna cea micuță şi am sărutat-o.

— Şi gura...

Mi-am încolăcit brațele într-o frenezie pasională în jurul femeii frumoase şi crude şi i-am acoperit chipul, gura şi sânii cu sărutări fierbinți, iar ea mi le-a înapoiat cu acelaşi foc – ținându-şi pleoapele închise ca în vis – până dincolo de miezul nopții.

Exact la ora nouă dimineața, aşa cum poruncise, totul era gata de plecare şi am părăsit într-o caleaşcă foarte comodă mica localitate balneară carpatină, în care drama cea mai interesantă a vieții mele formase un nod a cărui dezlegare nu putea fi bănuită pe-atunci de nimeni.

Lucrurile mergeau încă bine. Şedeam alături de Wanda, iar ea sporovăia cu mine pe tonul cel mai amabil şi spiritual, aşa cum faci cu un bun prieten, despre Italia, despre noul roman al lui Pisemski şi muzica wagneriană. Alesese să poarte pe drum un fel de costum de amazoană, o rochie din postav negru şi o haină scurtă din acelaşi material, tivită cu o blană închisă la culoare, care se mulau pe formele ei zvelte şi le puneau minunat în valoare, iar pe deasupra avea o blană neagră de voiaj. Părul, prins într-un coc antic, zăcea sub o tocă de blană neagră, din care cădea de jur-împrejur un văl negru. Wanda era foarte bine dispusă, îmi băga

bomboane în gură, mă pieptăna, îmi desfăcea eşarfa şi o lega altfel, făcându-i o fundă mică delicioasă, îmi acoperea picioarele cu blana ei, pentru a-mi strânge apoi în taină degetele de la mână. Iar în timp ce vizitiul nostru evreu privea neclintit în față, mi-a furişat chiar un sărut şi buzele ei reci emanau acea mireasmă proaspătă de ger a unei roze tinere, care înfloreşte toamna singuratică printre arbuşti golaşi şi frunze îngălbenite şi al cărei potir a fost ornat de prima brumă cu diamante mici de gheață.

Iată-ne ajunşi în capitala districtului. Coborâm în fața gării. Wanda îşi scoate blana şi mi-o aruncă pe braț cu un surâs fermecător, apoi se duce să cumpere biletele.

Când se întoarce, este complet transformată.

— Ăsta-i biletul tău, Gregor, mi se adresează pe tonul cu care vorbesc doamnele semețe cu lacheii lor.

— Un bilet de clasa a treia, am replicat cu o indignare comică.

— Desigur, continuă, dar ai grijă, te sui abia după ce sunt în compartimentul meu şi nu mai am nevoie de tine. În fiecare stație trebuie să vii degrabă în vagonul meu ca să-ți dau poruncile. Să nu care cumva să neglijezi acest lucru. Şi acum, dă-mi blana.

După ce am ajutat-o umil ca un sclav să şi-o pună pe ea, a căutat, urmată de mine, un cupeu gol de clasa întâi, a sărit sprijinindu-se de umerii mei înăuntru şi m-a pus să-i învelesc picioarele în blană de urs şi să le aşez pe termofor.

Apoi mi-a făcut semn din cap să mă retrag. M-am îndreptat încet spre un vagon de clasa a treia, încărcat cu un miros greu şi infect de tutun de cea mai proastă calitate, aşa cum plutea peste limbul Infernului pâcla Acheronului, şi am avut acum timp suficient să reflectez la enigmele existenței omeneşti, şi la cea mai mare dintre aceste enigme – *femeia.*

De fiecare dată când se opreşte trenul sar din el, alerg la vagonul ei şi îi aştept ordinele, cu căciula în mână. Doreşte ba o cafea, ba un pahar cu apă, o dată un mic supeu, altă dată un lighean cu apă caldă ca să se spele pe mâini, şi tot aşa, şi le îngăduie câtorva cavaleri, care s-au suit în cupeul ei, să o curteze; mor de gelozie şi trebuie să fac salturi de antilopă pentru a procura rapid cele cerute, a i le aduce şi a nu pierde trenul. Aşa vine noaptea. Nu pot nici să mănânc, nici să dorm deloc, respir ca şi ţăranii polonezi, neguţătorii evrei şi soldaţii proşti acelaşi aer ce duhneşte a ceapă, iar pe ea o văd, atunci când urc treptele cupeului ei, întinsă pe perne, înfăşurată în haina ei confortabilă, acoperită cu blănuri de animal, o adevărată femeie despotică orientală; iar domnii şed asemenea unor zei indieni drepţi la perete şi de abia de îndrăznesc să respire.

La Viena, unde rămâne o zi pentru a face cumpărături şi mai cu seamă ca să-şi procure o serie de toalete luxoase, continuă să mă trateze ca pe valetul ei. Merg în spatele ei, la o distanţă respectuoasă de zece paşi, ea îmi întinde pachetele, fără a mă onora nici măcar cu o privire amabilă, şi mă lasă să o urmez gâfâind, încărcat ca un măgar.

Înainte de plecare îmi ia toate hainele pentru a le dărui portarilor hotelului, şi îmi porunceşte să îmbrac livreaua lor, un costum de Cracovia în culorile ei, albastru deschis cu rever roşu şi beretă roşie cu patru colţuri, împodobită cu pene de păun, care nu-mi vine deloc rău.

Nasturii argintii poartă blazonul ei. Am sentimentul că aş fi fost cumpărat sau că mi-aş fi vândut sufletul diavolului.

Frumosul meu diavol m-a dus într-un tur de la Viena la Florența; în locul țăranilor din Mazuria îmbrăcați în in și al evreilor cu păr soios îmi țin companie acum *contadini* cu părul creț, un sergent superb din primul regiment italian de grenadieri și un pictor german sărac. Fumul de tutun nu mai miroase a ceapă, ci mai degrabă a salam și brânză.

Din nou noapte. Șed pe bancheta mea de lemn ca la tortură, brațele și picioarele îmi sunt parcă zdrobite. Dar întreaga poveste este totuși poetică – stelele sclipesc împrejur, sergentul are o față de Apollo de la Belvedere iar pictorul german intonează un minunat cântec german:

„Iată că umbrele se înnegresc
Și stele după stele se trezesc,
Ce adiere-nmiresmată de dor
Plutește prin noapte-arzător!

Prin a viselor mare
Colindă fără-ncetare,
Colindă sufletul meu,
Către sufletul tău."

Iar eu mă gândesc la femeia frumoasă care doarme cu un calm regesc printre blănurile ei moi.

Florența! Îmbulzeală, *țipete, fachini* insistenți și caleşti. Wanda alege o trăsură și expediază hamalul.

— La ce mi-ar folosi atunci un valet? spune. Gregor... uite tichetul... adu bagajele.

Se înfășoară în blana ei și stă în trăsură liniștită, în timp ce eu car valizele grele, una după alta. La ultima sunt gata să cad, un *carabiniere* amabil cu o mutră inteligentă mă ajută. Ea râde.

— Ăsta trebuie să fie greu, spune, căci sunt toate blănurile mele înăuntru.

Mă urc lângă vizitiu şi îmi şterg picăturile de sudoare de pe frunte. Ea dă numele hotelului, vizitiul începe să-şi mâne calul. În câteva minute ne oprim în faţa intrării luminată strălucitor.

— Sunt camere libere? îl întreabă pe portar.

— Da, doamnă.

— Două pentru mine, una pentru servitorul meu, amândouă cu sobe.

— Două elegante, doamnă, ambele cu şemineu pentru dumneavoastră, îi spune un garçon venind în grabă spre ea, şi una fără încălzire pentru servitor.

— Arătaţi-mi camerele.

Le inspectează, apoi spune foarte repede:

— Bun. Sunt mulţumită. Faceţi iute focul, servitorul poate să doarmă în camera neîncălzită.

Nu fac decât s-o privesc.

— Urcă valizele, Gregor, îmi porunceşte, fără să acorde atenţie privirii mele. Între timp, îmi fac toaleta şi cobor în sufragerie. După aceea poţi să mănânci şi tu ceva de seară.

În timp ce intră în camera alăturată, eu car valizele sus, îl ajut pe garçon, care încearcă să mă descoasă despre „patroana” mea într-o franceză stricată, să facă focul în dormitorul ei şi privesc o clipă cu invidie mută căminul luminat de foc, patul alb şi parfumat cu baldachin, covoarele întinse pe jos. Apoi cobor scara obosit şi înfometat şi cer ceva de mâncare. Un chelner binevoitor care a fost soldat austriac şi se străduieşte să vorbească în germană cu mine mă duce în sala de mese şi mă serveşte. Tocmai am luat prima înghiţitură de băutură proaspătă după treizeci şi şase de ore şi îmi pregătesc prima îmbucătură de mâncare caldă în furculiţă, când intră ea.

Mă ridic.

— Cum puteți să mă duceți într-o sală de mese în care mănâncă servitorul meu! îl apostrofează pe garçon clocotind de mânie, face cale-ntoarsă şi părăseşte încăperea.

Mulțumesc cerului că măcar pot să mănânc linişti mai departe. Apoi urc scara până la odaia mea în care se află deja valijoara mea şi arde o lampă mică şi murdară cu ulei. Este o odăiță strâmtă fără cămin, fără fereastră, cu o mică gaură de aerisire. Dacă nu ar fi un frig atât de cumplit mi-ar aduce aminte de camerele de plumb venețiene[11]. Îmi vine să râd tare, fără să vreau, aşa încât râsul meu răsună puternic şi mă sperii singur de el.

Deodată uşa se deschide violent şi garçon strigă, făcând un gest teatral, tipic italienesc:

— Să coborâți la doamna imediat!

Îmi iau bereta, cobor împiedicându-mă pe câteva trepte, ajung până la urmă nevătămat la etajul întâi în fața uşii ei şi bat.

— Intră!

Intru, închid şi rămân în fața uşii.

Wanda s-a instalat comod, pe un divan micuț de catifea roşie, îmbrăcată în neglijeul din muselină albă şi dantelă, cu picioarele ridicate pe o pernă din acelaşi material ca divanul; şi-a pus pe umeri o blană, aceeaşi în care mi-a apărut pentru prima dată ca zeiță a iubirii.

Luminile galbene ale candelabrelor care stau între cele două ferestre, reflexele lor în oglinda cea mare şi flăcările roşii ale focului din cămin se joacă splendid pe catifeaua verde, pe zibelina maro închis a hainei, pe pielea albă şi perfect netedă şi în părul roşu incandescent al frumoasei

[11] Închisoare din Veneția. (*N.t.*)

femei care întoarce spre mine chipul ei luminos dar rece şi îşi fixează ochii verzi glaciali asupra mea.

— Sunt mulţumită de tine, Gregor, începu.

M-am înclinat în faţa ei.

— Vino mai aproape.

M-am supus.

— Şi mai aproape. Privi în jos şi îşi plimbă mâna peste zibelină. Venus învеşmântată în blănuri îşi întâmpină sclavul. Apoi continuă: Văd că sunteţi totuşi mai mult decât un fantast obişnuit, măcar nu rămâneţi în urma visurilor dumneavoastră, sunteţi omul care duce la îndeplinire orice şi-ar imagina, fie şi ideea cea mai nesăbuită; mărturisesc că acest lucru îmi place, că mă impresionează. Rezidă forţă în el, şi numai forţa e demnă de respect. Cred chiar că în condiţii neobişnuite, într-o epocă măreaţă, ceea ce pare a fi slăbiciunea dumneavoastră s-ar dezvălui a fi o forţă minunată. Sub primii împăraţi aţi fi devenit un martir, în epoca Reformei un anabaptist, pe timpul Revoluţiei franceze unul dintre acei girondini entuziaşti care urcau pe ghilotină cu Marseilleza pe buze. Aşa însă sunteţi sclavul meu, sunteţi...

A sărit deodată în sus, aşa încât blana a căzut de pe ea, şi şi-a aruncat braţele cu forţă blândă de gâtul meu.

— Dragul meu sclav, Severin, o! cât te iubesc, cât te ador, cât de fercheş arăţi în costumul cracovian, dar, inimioara mea, vei îngheţa la noapte în camera aia mizeră de sus, fără cămin, să-ţi dau blana mea, blana asta mare...

A ridicat-o repede, mi-a aruncat-o pe umeri şi, înainte de a apuca să schiţez vreun gest, mă învelise complet în ea.

— O! Ce bine se potriveşte blana cu faţa ta, trăsăturile tale nobile ies cu atât mai mult în evidenţă. De îndată ce nu vei mai fi sclavul meu, vei purta o haină de catifea cu zibelină, înţelegi, altfel nu mai îmbrac niciodată o haină de blană...

Şi din nou începu să mă mângâie, să mă sărute şi mă trase în sfârşit jos pe divanul mic de catifea.

— Te complaci, cred, în blană, spuse. Dă-mi-o repede, repede, altminteri îmi pierd total simţul demnităţii.

Am pus blana pe după umerii ei, iar Wanda şi-a strecurat în mânecă braţul drept.

— Aşa este în tabloul lui Tizian. Acum însă, gata cu gluma. Nu privi mereu atât de nefericit, căci mă întristezi; deocamdată numai în ochii lumii eşti servitorul meu, sclavul meu încă nu eşti, încă nu ai semnat contractul, momentan eşti liber şi mă poţi părăsi în orice clipă. Ţi-ai interpretat splendid rolul. Eu am fost încântată, dar tu oare nu te-ai săturat încă, nu mă găseşti respingătoare? Hai, vorbeşte... ţi-o ordon.

— Trebuie să-ţi mărturisesc adevărul, Wanda? am început.

— Da, trebuie.

— Şi chiar dacă vei abuza apoi de ceea ce ai aflat, am continuat, tot ţi-o spun... Sunt mai îndrăgostit de tine ca niciodată şi te voi venera, te voi diviniza tot mai mult, tot mai fanatic, cu cât mă maltratezi mai tare. Aşa cum te-ai purtat acum cu mine, faci să mi se aprindă sângele, îmi îmbeţi toate simţurile. Am lipit-o de mine şi am zăbovit câteva secunde pe buzele ei umede. Femeie frumoasă ce eşti, am exclamat apoi, privind-o, şi în entuziasmul meu i-am smuls blana de zibelină de pe umeri şi am sărutat-o pe ceafa.

— Aşadar, mă iubeşti când sunt crudă, spuse Wanda. Acum, du-te!... mă plictiseşti... nu auzi?...

Mi-a tras o palmă atât de puternică încât am văzut numai fulgere şi urechile au început să-mi tune.

— Ajută-mă să-mi pun blana, sclavule.

Am ajutat-o cât am putut.

— Ce neîndemânatic, exclamă şi imediat ce-şi îmbrăcă blana mă lovi din nou în plină faţă.

Am simţit cum îmi piere culoarea din obraji.

— Te-a durut? întrebă şi puse mâna blând pe mine.

— Nu, nu! am strigat.

— Ce-i drept, nu ai voie să te plângi, căci tu vrei aşa; mai dă-mi un sărut.

Mi-am petrecut braţele în jurul ei, buzele ei le sugeau cu putere pe ale mele şi, aşa cum stătea cu blana mare şi grea la pieptul meu, m-a cuprins un sentiment straniu, angoasant, de parcă m-ar strânge în braţe un animal sălbatic, o ursoaică, şi am avut senzaţia că acuşica voi simţi ghearele ei înfigându-se în carnea mea. Dar de astă-dată ursoaica mi-a dat drumul, dând dovadă de clemenţă.

Cu pieptul palpitând de speranţe surâzătoare, am urcat până în camera mea de servitor şi m-am trântit pe patul meu tare.

„Viaţa este de fapt cât se poate de bizară, m-am gândit. Până acu' câteva clipe, cea mai frumoasă femeie, însăşi Venus, se odihnea la pieptul tău, şi acum ai ocazia să studiezi iadul chinezilor, care nu aruncă, aşa ca noi, condamnaţii în flăcări, ci îi mână cu ajutorul dracilor pe câmpuri de gheaţă. Se vede treaba că întemeietorii religiei lor au dormit şi ei în camere neîncălzite."

M-am trezit în noaptea aceasta din somn ţipând speriat. Am visat un câmp de gheaţă pe care mă rătăcisem şi căutam în zadar ieşirea. Deodată veni un eschimos într-o sanie trasă de un ren; avea faţa acelui garçon care îmi dăduse camera neîncălzită.

— Ce căutaţi aici, domnul meu? exclamă. Aici este Polul Nord.

În clipa următoare dispăruse, şi Wanda zbura acum pe suprafaţa de gheaţă cu nişte patine mici, fusta ei albă de

satin flutura şi foşnea, hermina jachetei şi căciuliţei ei, dar mai cu seamă chipul ei străluceau mai alb decât zăpada cea albă. Se repezi spre mine şi mă prinse în braţele ei şi începu să mă sărute şi deodată am simţit cum sângele meu se prelinge cald de-a lungul corpului meu, picurând pe jos.

— Ce faci? am întrebat indignat.

Râse. Şi când am privit-o acum, nu mai era Wanda, ci o ursoaică mare şi albă care îmi străpungea corpul cu ghearele ei. Am strigat disperat şi am mai auzit încă râsetele ei diabolice când m-am trezit şi am privit mirat în jurul meu prin cameră.

Dis-de-dimineaţă mă aflam deja la uşa Wandei şi, când cafeaua fu adusă de garçon, i-am luat-o şi i-am servit-o frumoasei mele stăpâne. Îşi făcuse deja toaleta şi arăta splendid – proaspătă şi trandafirie. Mi-a surâs amical şi m-a strigat să rămân atunci când am vrut să mă retrag respectuos.

— I-aţi repede micul dejun, Gregor, spuse, căci plecăm apoi imediat în căutare de locuinţe. Vreau să rămân cât se poate de scurt timp la hotel, aici ne jenează groaznic, şi dacă stau ceva mai mult de vorbă cu tine, atunci se spune imediat: rusoaica are o relaţie amoroasă cu servitorul ei, se vede că rasa Ecaterinei nu se stinge.

O jumătate de oră mai târziu, am plecat, Wanda în rochia ei de postav şi căciula rusească, eu în costumul meu cracovian. Făceam amândoi senzaţie. Eu mă ţineam la vreo zece metri în spatele ei şi aveam o figură sobră, în timp ce mă temeam de fapt să nu izbucnesc în orice secundă în râs.

Nu era aproape nici o stradă în care să nu fi atârnat la una dintre casele drăguţe o plăcuţă cu notiţa *Camere mobilate.* Wanda mă trimitea de fiecare dată sus pe scară şi numai dacă o anunţam că locuinţa părea să corespundă dorinţelor ei, urca şi ea. Aşa că pe la prânz eram deja la fel

de obosit precum un câine de vânătoare după o vânătoare parforce[12].

Tot intram în câte o casă şi iarăşi o părăseam, fără să fi găsit locuința adecvată. Wanda era deja puțin supărată. Deodată îmi spuse:

— Severin, gravitatea cu care îți joci rolul este fermecătoare şi constrângerea pe care ne-am impus-o mă excită de-a dreptul. Nu mai rezist, eşti prea drăguț, trebuie să te sărut. Hai într-o casă.

— Dar, stimată doamnă..., am obiectat.

— Gregor!

Intră în primul gang deschis, urcă nişte trepte ale scării întunecate, mă îmbrățişă cu o tandrețe fierbinte şi mă sărută.

— Ah! Severin, ai fost foarte isteț, eşti mult mai periculos ca sclav decât aş fi bănuit, da, te găsesc irezistibil, mă tem că o să mă mai îndrăgostesc o dată de tine.

— Oare nu mă mai iubeşti? am întrebat-o, cuprins de o frică bruscă.

A clătinat grav din cap, m-a sărutat însă din nou cu buzele ei pline, delicioase.

Ne-am întors la hotel. Wanda a luat dejunul şi mi-a poruncit şi mie să mănânc rapid ceva.

Dar sigur că eu nu am fost servit la fel de prompt ca ea, aşa că tocmai îmi duceam a doua bucată a beefsteakului meu la gură, când a intrat acel garçon şi mi-a strigat cu gest teatral:

— Imediat la doamna.

Mi-am luat un adio rapid şi dureros de la mâncarea mea şi am alergat obosit şi înfometat după Wanda, care se afla deja în stradă.

---

[12] Călare şi cu haită de câini. (*N.t.*)

— Nu v-am bănuit chiar atât de crudă, stăpână, am zis cu reproş, încât după toată oboseala nici să nu mă lăsaţi să mănânc în linişte.

Wanda a râs cu poftă.

— Am crezut că eşti gata, mi-a zis, dar e bine şi aşa. Omul este născut pentru suferinţă, iar tu în mod cu totul special. Nici martirii nu au mâncat fripturi.

Am urmat-o mânios, ros de foame.

— Am renunţat la ideea de a lua o locuinţă în oraş, continuă Wanda. Se găseşte cu greu un întreg etaj în care să fii izolat şi să poţi să faci ce vrei. La o relaţie atât de ciudată, de fantezistă cum este a noastră trebuie să concorde totul. Voi închiria o vilă întreagă şi... stai puţin că o să te miri. Îţi permit acum să mănânci pe săturate şi să te plimbi apoi nitel prin Florenţa. Nu ajung acasă până diseară. Dacă am atunci nevoie de tine, o să pun să fii chemat.

Am văzut Domul, Palazzo Vecchio, Loggia dei Lanzi şi am stat apoi mult timp pe malul râului Arno. Iarăşi şi iarăşi mi-am lăsat privirea să zăbovească asupra splendorilor Florenţei antice, ale cărei cupole şi turnuri rotunde se profilau pe cerul albastru lipsit de nori, asupra podurilor superbe sub ale căror arcade ample frumosul râu galben se unduia agitat, asupra colinelor verzi care, purtând chiparoşi zvelţi şi clădiri mari, palate şi mănăstiri, înconjoară oraşul. Este o altă lume cea în care ne aflăm noi acum, una veselă, senzuală, surâzătoare. Nici peisajul nu are nimic din seriozitatea, din melancolia peisajelor noastre. Până în depărtări, până la ultimele vile albe presărate în munţii de un verde deschis, nu există nici un locşor pe care soarele să nu-l scalde în lumina sa cea mai vie; oamenii sunt mai

puțin gravi ca noi şi, or fi gândind ei mai puțin, dar cu toții au un aer mai fericit. Se şi spune că în sud se moare mai uşor. Intuiesc acum că există o frumusețe fără spin şi o senzualitate fără chin.

Wanda a descoperit şi a închiriat pentru iarnă o vilă drăguță pe colina delicioasă de pe malul drept al răului Arno, vizavi de Cascine. Este situată într-o grădină adorabilă cu chioşcuri fermecătoare, peluze fine şi o alee splendidă cu camelii. Are numai un etaj şi este construită în stil italian, în formă pătrată; pe o latură se întinde o galerie deschisă, un fel de loggia cu reproduceri în ghips ale unor statui antice, de la care duc în grădină scări de piatră. Din galerie se ajunge într-o sală de baie cu un bazin superb din marmură, din care o scară în spirală conduce în dormitorul stăpânei.

Wanda locuieşte singură la etajul întâi.

Mie mi s-a repartizat o cameră la parter, este foartă drăguță şi are chiar un şemineu.

Am cutreierat prin grădină şi am descoperit pe un colnic rotund un templu mic a cărui poartă era închisă; dar poarta avea o crăpătură şi când mi-am apropiat ochiul de ea, am zărit-o pe zeița iubirii pe un piedestal alb.

M-a cuprins un uşor fior. Mi s-a părut că mi-ar fi spus surâzând: „Ai venit? Te-am aşteptat."

S-a lăsat seara. O cameristă nostimă îmi aduce porunca să mă înfățişez stăpânei. Urc scara lată de marmură, străbat anticamera, un salon mare amenajat cu risipă de lux, şi bat la uşa dormitorului. Bat foarte încet, căci fastul pe care îl văd etalat pretutindeni mă sperie, aşa că nu sunt auzit şi stau câtva timp în fața uşii. Am o senzație ca şi cum aş sta în fața dormitorului Ecaterinei cea Mare iar ea ar putea să iasă în orice clipă în dezabieul ei din blană verde,

cu panglica roşie a ordinului pe pieptul gol şi cu buclele ei mici şi albe, pudrate.

Bat din nou. Wanda deschide impacientată uşa.

— De ce atât de târziu? întreabă.

— Am stat în faţa uşii şi nu mi-ai auzit bătăile, am replicat timid.

Închide uşa, se agaţă de mine şi mă duce la canapeaua din damasc roşu pe care se odihnea. Întreaga amenajare a camerei, tapetele, perdelele, draperiile, patul cu baldachin, totul este din damasc roşu, iar plafonul îl formează o pictură superbă, Samson şi Dalila.

Wanda mă întâmpină într-un dezabie înnebunitor, veşmântul alb din satin se prelinge uşor de-a lungul trupului ei zvelt şi-i dezgoleşte braţele şi pieptul, care se mulează graţios şi nonşalant în blana întunecată de zibelină, ce tiveşte haina din catifea verde. Părul ei roşu cade pe umeri, pe jumătate desfăcut, ţinut doar de nişte şnuruleţe din perle negre şi ajungându-i până la şold.

— „Venus înveşmântată în blănuri", şoptesc, în timp ce mă trage la piept şi riscă să mă sufoce cu sărutările ei.

Apoi nu mai articulez nici un cuvânt şi nici nu mai gândesc, totul se scufundă într-o mare de beatitudine nicicând bănuită.

În cele din urmă Wanda se desprinde uşor şi mă contemplă, sprijinită într-un braţ. Alunecasem la picioarele ei; m-a tras la ea şi a început să se joace cu părul meu.

— Mă mai iubeşti? mă întrebă, iar ochii îi erau împăienjeniţi de o pasiune dulce.

— Mai întrebi! am exclamat.

— Îţi mai aminteşti de jurământul tău?, continuă cu un zâmbet şarmant. Acum că totul este rânduit, totul este pregătit, te mai întreb o dată: este cu adevărat intenţia ta serioasă să devii sclavul meu?

— Păi nu sunt deja? întreb mirat.

— Încă nu ai semnat documentele.

— Documente... ce documente?

— Aha. Văd că nu-ți mai e gândul la ele, spuse. Să lăsăm deci totul deoparte.

— Dar, Wanda, am rostit, ştii bine că nu cunosc o fericire mai mare decât să-ți slujesc, să-ți fiu sclav, şi că aş da totul pentru sentimentul de a mă şti complet în mâinile tale, mi-aş da chiar şi viața...

— Cât eşti de frumos, murmură Wanda, când eşti atât de entuziast, când vorbeşti cu atâta pasiune. Vai, sunt mai îndrăgostită ca oricând de tine. Cum să fiu atunci poruncitoare şi severă şi crudă cu tine; mi-e teamă că nu voi fi în stare.

— Nu mi-e frică de asta, am replicat zâmbind. Unde ai deci documentele?

— Aici.

Le scoase pe jumătate ruşinată de la piept şi mi le întinse.

— Pentru ca să ai sentimentul că te afli complet în mâinile mele, am mai întocmit şi un ai doilea document, în care declari că eşti hotărât să-ți iei viața. Pot să te şi omor dacă vreau.

— Dă-l încoace.

În timp ce am deschis documentele şi am început să le citesc, Wanda a adus cerneală şi pană, apoi s-a aşezat lângă mine, şi-a pus brațul pe după gâtul meu şi a privit peste umărul meu spre hârtii.

Primul înscris suna astfel:

„CONTRACT ÎNTRE DOAMNA WANDA VON DUNAJEW ŞI DOMNUL SEVERIN VON KUSIEMSKI

Domnul Severin von Kusiemski încetează, începând de astăzi, să fie logodnicul doamnei Wanda von Dunajew şi renunță la toate drepturile sale de iubit; se obligă în schimb,

cu cuvântul său de onoare ca bărbat şi gentilom, să fie de acum încolo *sclavul* sus-numitei, şi anume atâta timp cât ea însăşi nu îi redă libertatea.

Va trebui să poarte ca sclav al doamnei von Dunajew numele Gregor, să-i îndeplinească necondiţionat orice dorinţă, să se supună oricărei porunci de-a ei, să-şi slujească stăpâna cu umilinţă, să considere orice semn de favoare din partea ei ca pe o graţie extraordinară.

Doamna von Dunajew poate să-şi pedepsească sclavul după plac nu numai la cea mai mică neglijenţă sau greşeală, ci are şi dreptul să-l maltrateze după capriciul ei sau numai ca divertisment, aşa cum îi face ei plăcere, ba chiar să-l omoare, dacă are chef, pe scurt, el este proprietatea ei nelimitată.

Dacă doamna von Dunajew i-ar reda sclavului ei vreodată libertatea, atunci domnul Severin von Kusiemski trebuie să uite tot ce a trăit sau indurat ca sclav şi *să nu se gândească niciodată, în nici o împrejurare şi în nici o modalitate, la răzbunare sau la represiuni.*

Doamna von Dunajew promite în schimb să apară cât se poate de des în blană în calitate de stăpână a lui, mai cu seamă când urmează să fie crudă cu sclavul ei."

În josul contractului era trecută data de astăzi.

Al doilea document conţinea numai câteva cuvinte.

„De mulţi ani sătul de viaţă şi de deziluziile ei, mi-am pus capăt de bunăvoie zilelor mele lipsite de orice valoare."

M-a cuprins o groază cumplită când am ajuns la final. Încă mai era timp, încă mai puteam da înapoi, dar nebunia patimii mele, vederea frumoasei făpturi care se lăsa cu moliciune pe umărul meu m-au făcut să-mi pierd cumpătul.

— Textul acesta trebuie mai întâi să-l copiezi, spuse Wanda indicând cel de-al doilea document, el trebuie să fie scris complet de mâna ta, ceea ce nu este necesar la contract, desigur.

Am copiat repede rândurile care făceau din mine un sinucigaş şi i le-am dat Wandei. Le-a citit şi apoi le-a pus pe masă cu un zâmbet.

— Ei bine, ai curajul să semnezi asta? întrebă înclinându-şi capul şi surâzând galeş.

Am luat pana.

— Lasă-mă pe mine mai întâi, spuse Wanda, ţie îţi tremură mâna. Te temi atât de tare de fericirea ta?

A luat contractul şi pana... iar eu, luptându-mă cu mine însumi, am privit o clipă în sus şi abia atunci m-a frapat – ca la multe tablouri din şcoala italienească şi flamandă – lipsa absolută a caracterului istoric al picturii de pe tavan, care îi conferea o amprentă ciudată, pentru mine de-a dreptul neliniştitoare. Dalila, o femeie opulentă cu păr roşu ca de flăcări, zace pe jumătate dezbrăcată într-un mantou de blană pe o canapea roşie şi se înclină zâmbind spre Samson, pe care filistenii l-au trântit pe jos şi l-au legat. Zâmbetul ei este de o cruzime cu adevărat infernală în cochetăria-i sarcastică, ochii ei semiînchişi îi întâlnesc pe cei ai lui Samson, care se uită fix în ai ei cu o ultimă privire învăluită de o dragoste nebunească, întrucât unul dintre duşmani şi-a pus deja genunchiul pe pieptul lui, gata să-l străpungă cu fierul înroşit în foc.

— Aşa..., exclamă Wanda, ai aerul complet pierdut. Ce-i cu tine? Doar rămâne totul ca mai înainte, chiar dacă ai semnat, oare tot nu mă cunoşti, inimioară?

M-am uitat în contract. Numele ei era trecut într-un scris mare şi îndrăzneţ. Am mai privit o dată în ochii ei cu puteri magice, apoi am luat pana şi am semnat repede contractul.

— Ai tremurat, spuse Wanda calm. Să-ți ghidez eu pana?

Prinse în acelaşi moment cu blândeţe mâna mea şi iată-mi numele trecut şi pe cel de-al doilea act. Wanda mai privi o dată ambele documente şi le închise apoi în sertarul mesei care se afla la capătul canapelei.

— Aşa... acum dă-mi paşaportul şi banii tăi.

Îmi scot portofelul şi i-l întind, ea îi inspectează interiorul, dă din cap şi îl pune împreună cu restul, în timp ce eu îngenunchez în faţa ei şi îmi las capul să se odihnească la pieptul ei într-o dulce beţie.

Deodată mă dă deoparte cu piciorul, sare în sus şi trage soneria, iar la acest semnal îşi fac apariţia trei negrese tinere, zvelte, parcă sculptate în abanos şi îmbrăcate de sus până jos în satin roşu, fiecare ţinând o frânghie în mână.

Acum abia îmi realizez dintr-o dată situaţia şi vreau să mă scol, dar Wanda care, ridicată în picioare, îşi întoarce spre mine chipul frumos şi rece cu sprâncenele sumbre şi cu ochii ironici şi stă în faţa mea dominatoare ca o stăpână, face semn cu mâna şi, înainte de a mă dezmetici ce se petrece exact cu mine, negresele mă şi aruncă la pământ, îmi leagă strâns picioarele şi mâinile şi îmi prind braţele la spate ca unuia care urmează să fie executat, aşa încât abia de mă pot mişca.

— Dă-mi biciul, Haydée, porunceşte Wanda cu un calm îngrijorător.

Negresa îl întinde, îngenunchind în faţa stăpânei.

— Şi scoate-mi blana asta grea, continuă, mă jenează.

Negresa face întocmai.

— Haina de colo! continuă Wanda să poruncească.

Haydée aduce repede *kazabaika* tivită cu hermină care stătea pe pat şi Wanda o îmbracă din două mişcări de un farmec inimitabil.

— Legaţi-l de stâlpul de aici.

Negresele mă ridică, trec o funie groasă în jurul trupului meu şi mă leagă în picioare de unul dintre stâlpii masivi care susțin baldachinul patului lat, italienesc.

Apoi dispar dintr-un foc, ca şi cum le-ar fi înghițit pământul.

Wanda se apropie repede de mine, veşmântul de satin alb curge în urma ei ca o trenă lungă de argint, țesută din razele lunii, părul ei parcă aruncă flăcări pe blana albă a hainei. Acum stă în fața mea, cu mâna stângă în şold, cu biciul în dreapta şi scoate un râs scurt.

— Acum a încetat jocul dintre noi, rosteşte pe un ton glacial, în care nu există nici urmă de suflet. Acum e lucru serios, smintit ce eşti, pe care îl batjocoresc şi disprețuiesc, care mi se dăruieşte *mie,* femeie orgolioasă şi capricioasă, într-o orbire dementă, ca să fie jucăria mea. Nu mai eşti iubitul meu, ci *sclavul meu,* lăsat pradă samavolniciei mele pe viață şi pe moarte. Urmează abia să mă cunoşti!

În primul rând vei gusta acum cât se poate de serios biciul, fără să te fi făcut vinovat de ceva, ca să înțelegi ce te aşteaptă dacă te arăți neîndemânatic, neascultător sau îndărătnic.

Îşi suflecă schițând un gest de o grație sălbatică mânecile garnisite cu blană şi mă lovi peste spate.

Am tresăltat, biciul a tăiat ca un cuțit în carnea mea.

— Ei, cum îți place? strigă.

Eu tac.

— Stai puțin, o să gemi ca un câine sub bici, mă amenință şi începu să mă biciuiască.

Loviturile cădeau rapid şi des, cu o forță cumplită pe spatele meu, pe brațele mele, pe ceafa mea. Strângeam din dinți ca să nu țip. O lovitură mă nimeri pe obraz, sângele cald începu să se scurgă pe mine, ea însă râdea şi continua să dea cu biciul.

— Abia acum te înțeleg, striga în acest timp. Este un adevărat deliciu să am un om aşa în puterile mele, şi pe deasupra un bărbat care mă iubeşte... doar mă iubeşti? Nu?... Oh! te voi sfâşia, căci aşa îmi creşte la fiecare lovitură plăcerea; încovoaie-te de durere, gemi, urlă! La mine nu vei găsi îndurare.

În sfârşit pare că a obosit.

Aruncă biciul, se întinde pe canapea şi sună.

Negresele intră.

— Dezlegați-l.

Când îmi desfac funia, mă prăvălesc ca o bucată de lemn pe jos. Creaturile negre râd şi îşi arată dinții albi.

— Desprindeți-i frânghiile de la picioare.

Creaturile se execută. Pot să mă ridic.

— Vino la mine, Gregor.

Mă apropii de frumoasa femeie care nu mi s-a părut încă niciodată atât de seducătoare ca azi în cruzimea ei, în batjocura ei.

— Încă un pas, porunceşte Wanda. Îngenunchează şi sărută-mi piciorul.

Întinde piciorul pe sub tivul alb de satin şi eu, dement suprasenzual, îmi lipesc buzele de el.

— Acum nu o să mă vezi o lună întreagă, Gregor, zice grav, pentru ca să îți devin străină, ca să îți fie mai uşor în noua ta poziție față de mine; în acest răstimp vei munci grădina şi îmi vei aştepta ordinele. Şi acum, marş, sclavule!

A trecut o lună într-o regularitate monotonă, în muncă grea, în dor melancolic, în dorință arzătoare de a o vedea pe cea care îmi provoacă toate aceste suferințe. Sunt la ordinele grădinarului, îl ajut să tundă copacii şi arbuştii, să aranjeze plantele, să sape straturile de flori, să mături aleile cu pietriş, împart cu el hrana frugală şi patul tare, mă trezesc o dată cu găinile şi mă culc o dată cu găinile şi aud din când

în când că stăpâna noastră se amuză, că este înconjurată de admiratori şi la un moment dat percep chiar râsul ei zburdalnic, răsunând până jos în grădină.

Mă consider stupid. Am devenit ducând această viaţă sau eram încă dinainte? Luna se încheie poimâine – ce-o să facă acum cu mine, sau m-a uitat şi pot să tund garduri vii şi să prepar buchete până îmi dau obştescul sfârşit?

Un ordin scris.

„Prin prezenta sclavul Gregor este chemat prin ordin în serviciul meu personal.

Wanda Dunajew.”

Cu inima bătându-mi puternic dau a doua zi dimineaţa deoparte draperia din damasc şi păşesc în dormitorul zeiţei mele care este încă învăluit într-un dulce semiîntuneric.

— Tu eşti, Gregor? întreabă, în timp ce îngenunchez în faţa şemineului şi fac focul.

Tresar la tonul vocii multiubite. Pe ea nu o pot vedea, se odihneşte la distanţă de mine îndărătul perdelelor patului cu baldachin.

— Da, stimată doamnă, răspund.

— Cât e ceasul?

— Nouă trecute.

— Micul dejun.

Mă grăbesc să i-l aduc şi îngenunchez apoi în faţa patului ei ţinând în mână tava cu cafeaua.

— Poftim micul dejun, stăpână.

Wanda dă la o parte perdelele şi, ciudat, aşa cum o văd între pernele ei albe, cu şuvoiul părului despletit, îmi pare în prima clipă total străină. O femeie frumoasă, atât; dar nu sunt trăsăturile dragi mie; acest chip este dur şi are

expresia neliniştitoare de oboseală, de suprasaturaţie. Sau nu am avut mai devreme ochi pentru toate astea?

Mă fixează cu ochii ei verzi mai degrabă curioasă decât ameninţătoare sau compătimitoare şi îşi trage blana neagră a dezabieului, în care se odihneşte, cu nonşalanţă pe umărul dezgolit.

În acest moment este atât de fermecătoare, de tulburătoare, încât simt cum sângele mi se urcă la cap şi la inimă zvâcnind, iar tava din mâna mea începe să se clatine. Ea observă şi întinde mâna spre biciul care zace pe noptieră.

— Eşti neîndemânatic, sclavule, spune, încreţindu-şi fruntea.

Cobor privirea şi ţin tava cât pot de strâns. Wanda îşi ia micul dejun, cască şi îşi întinde membrele voluptuoase în blana splendidă.

A sunat. Intru.

— Du această scrisoare, prinţului Corsini.

Plec degrabă în oraş, îi dau scrisoarea prinţului, un tânăr frumos cu ochi negri înfocaţi, şi îi aduc stăpânei mele răspunsul, ros de gelozie.

— Ce ai? întreabă pândindu-mă cu răutate, eşti îngrozitor de palid.

— Nimic, stăpână, am mers cam repede.

La dejun, prinţul se află alături de ea şi eu sunt condamnat să-i servesc, în timp ce amândoi glumesc şi eu nu exist absolut deloc pentru ei. Preţ de o clipă mi se face negru în faţa ochilor. Tocmai turnam Bordeaux în paharul lui. Îl vărs pe faţa de masă, pe rochia ei.

— Câtă neîndemânare! exclamă Wanda şi îmi trage o palmă.

Prinţul râde şi ea la fel, iar mie mi se urcă vertiginos sângele în obraz.

După dejun pleacă în Cascine. Conduce singură trăsurica pe care o trag nişte eleganţi cai englezeşti murgi, eu stau în spatele ei şi o văd cum mulţumeşte cu un surâs cochet când este salutată de vreun domn distins.

Când o ajut să coboare din trăsură, se sprijină uşor pe braţul meu, iar atingerea ei mă face să tresar ca străbătut de un curent electric. Vai! femeia asta este realmente minunată şi o iubesc mai mult ca oricând.

La cină se strânge o mică societate de doamne şi domni. Eu servesc, şi de data aceasta nu vărs vin pe faţa de masă. O palmă valorează de fapt mai mult ca zece prelegeri. Înţelegem atât de repede mai cu seamă dacă cea care ne învaţă este o mână mică şi durdulie de femeie.

După cină se îndreaptă spre La Pergola. Când coboară scara în rochia neagră de catifea, cu gulerul mare de hermină şi o diademă din trandafiri albi în păr, te orbeşte efectiv cu strălucirea ei. Deschid portiera şi o ajut să se suie în trăsură. În faţa teatrului sar de pe capră şi ea se reazemă la coborâre pe braţul meu, care tremură sub dulcea povară. Îi deschid uşa lojei şi aştept apoi pe culoar. Patru ore durează reprezentaţia în timpul căreia întâmpină vizitele cavalerilor ei, iar eu îmi muşc buzele de furie.

A trecut de mult de miezul nopţii când soneria stăpânei se aude pentru ultima oară.

— Foc! ordonă scurt şi, când flăcările încep să trosnească în cămin: Ceai!

Când mă întorc cu samovarul, tocmai îşi pune neglijeul alb cu ajutorul negresei.

Haydée se îndepărtează.

— Dă-mi dezabieul din blană, spune Wanda, întinzându-şi somnoroasă membrele frumoase.

Îl ridic de pe fotoliu şi i-l ţin, în timp ce se strecoară alene în el. După care, se trânteşte între pernele canapelei.

— Scoate-mi pantofii şi apoi pune-mi papucii de catifea.

Îngenunchez şi trag de pantofiorul care îmi opune rezistenţă.

— Repede! Repede! Strigă Wanda. Mă doare! Aşteaptă că te pun eu la punct.

Îmi dă o lovitură de bici şi, uite cum, deodată reuşesc.

— Şi acum, marş!

Încă o lovitură cu piciorul şi am dreptul să mă duc să mă odihnesc.

Astăzi am însoţit-o la o *soirée*. În anticameră mi-a poruncit să-i scot blana, apoi a intrat cu un zâmbet vanitos, sigură de succesul ei, în salonul viu luminat. Timp de ore întregi am putut din nou să rumeg gânduri monotone şi melancolice: din când în când, atunci când uşa rămânea deschisă o clipă, muzica străbătea până la mine. Lacheii au încercat să încropească o conversaţie cu mine, dar cum eu nu vorbesc decât câteva cuvinte în italiană, au renunţat curând.

Adorm în cele din urmă şi visez că o omor pe Wanda într-un acces furios de gelozie şi sunt condamnat la moarte, mă văd încătuşat de butuc, securea cade, o simt în ceafă, dar încă mai trăiesc... Atunci călăul mă loveşte în plină faţă...

Nu, nu este călăul, ci Wanda care stă mânioasă în faţa mea şi îmi cere blana. Sunt într-o clipită sus lângă ea şi o ajut să şi-o îmbrace.

Ce deliciu este să pui o blană în jurul unei femei frumoase şi voluptuoase, să vezi cum gâtul, cum braţele ei superbe alunecă furişându-se în blana preţioasă şi moale,

să-i ridici buclele unduitoare şi să i le laşi să cadă pe guler. Când şi-o scoate apoi, căldura dulce şi mireasma uşoară a trupului ei mai zăbovesc încă în vârfurile aurii ale perilor zibelinei – poți să-ți pierzi mințile şi gata!

În sfârşit o zi fără oaspeți, fără teatru, fără societate. Respir uşurat. Wanda şade în galerie şi citeşte, nepărând să aibă vreo poruncă pentru mine. O dată cu crepusculul şi cu ceața argintie a serii se retrage şi ea. O servesc la cină, ea mănâncă singură, dar nu are nici o privire, nici o silabă pentru mine, nici măcar... o palmă.

Ah! cât tânjesc după o lovitură aplicată de mâna ei. Îmi vin lacrimile, simt cât de mult m-a înjosit, atât de mult, încât nu mai consideră că merită nici măcar să-şi dea osteneala de a mă tortura, de a mă maltrata.

Înainte să se ducă la culcare mă cheamă soneria ei.

— Vei dormi la noapte lângă mine, căci noaptea trecută am avut nişte vise oribile şi mă tem să fiu singură. Ia-ți o pernă de pe canapea şi întinde-te pe blana de urs de la picioarele mele.

După care, Wanda stinge luminile, aşa încât rămâne numai o lampă mică în tavan care luminează de sus camera, şi se suie în pat.

— Să nu te mişti, ca să nu mă trezeşti.

Am făcut cum poruncise, dar nu am putut să adorm mult timp. Vedeam frumoasa femeie, frumoasă ca o zeiță, odihnindu-se în dezabieul ei de blană neagră, întinsă pe spate, cu brațele sub ceafă, inundată de valuri de păr roşu; auzeam cum pieptul ei splendid se ridica inspirând adânc şi regulat aer şi de fiecare dată când se mişca mă trezeam şi pândeam dacă avea nevoie de mine.

Dar ea nu avea nevoie de mine. Nu aveam de îndeplinit altă sarcină, nu aveam o importanță mai mare pentru ea

decât lumina unei veioze sau un revolver pe care îl pui lângă pat.

Sunt nebun sau ea este cea nebună? Răsar toate acestea dintr-un creier de femeie inventiv şi orgolios, în intenția de a-mi depăşi fantasmele suprasenzuale, sau această femeie chiar este una dintre acele naturi de Nero care găsesc o delectare diabolică în a-i călca în picioare ca pe nişte viermi pe acei oameni care, ca ele, gândesc, şi simt, şi au o voință?

Ce am avut parte să trăiesc!

Când am îngenuncheat în fața ei cu tava pe care era cafeaua, Wanda mi-a pus deodată mâna pe umeri şi şi-a plonjat ochii adânc în ai mei.

— Ce ochi frumoşi ai, rosti încet, şi în special acum, de când suferi. Eşti foarte nefericit?

Am lăsat capul în jos şi am tăcut.

— Severin! Mă mai iubeşti, strigă deodată pătimaş, mă mai poți iubi? şi mă trase cu atâta violență la ea încât tava se răsturnă, cafetiera şi ceştile căzură pe jos şi cafeaua se vărsă pe covor.

— Wanda, Wanda mea! am exclamat şi am strâns-o cu putere la piept, acoperindu-i gura, obrajii, sânii cu sărutări. Tocmai asta-i nenorocirea mea, că te iubesc tot mai mult, tot mai nebuneşte, cu cât mă maltratezi mai tare, cu cât mă trădezi mai des! O, voi muri de durere şi dragoste şi gelozie.

— Dar încă nu te-am trădat, Severin, replică Wanda zâmbind.

— Nu? Wanda! Pentru numele lui Dumnezeu! nu glumi atât de nemilos cu mine, am strigat. Nu i-am dus chiar eu scrisoarea prințului...

— Desigur, o invitație la *déjeuner.*

— De când suntem la Florența, tu ai...

— ...ți-am fost fidelă cu desăvârşire, replică Wanda, ți-o jur pe ce am mai sfânt. Am făcut totul numai spre a-ți realiza fantasmele, numai de dragul tău. Dar acum îmi voi lua un adorator, altminteri treaba este făcută numai pe jumătate, iar la urmă îmi mai şi aduci reproşuri că nu am fost suficient de crudă cu tine. Dragul, frumosul meu sclav! Astăzi însă vei fi iarăşi Severin, vei fi numai şi numai iubitul meu. Nu am dat hainele tale, le găseşti aici în dulap, îmbracă-te aşa cum erai atunci în mica localitate balneară carpatină unde ne-am iubit atât de intens; uită tot ce s-a întâmplat de atunci încoace, o! vei uita uşor în brațele mele, o să-ți alung orice supărare cu săruturile mele.

Începu să mă alinte, să mă pupe, să mă mângâie ca pe un copil. În fine, mă rugă cu un surâs grațios:

— Acum îmbracă-te. Îmi voi face şi eu toaleta. Să-mi iau scurta de blană? Da, da, ştiu eu, hai du-te.

Când m-am întors stătea în mijlocul camerei în rochia ei de satin alb, cu *kazabaika* roşie mărginită de hermină, cu părul pudrat cu alb, cu o mică diademă de diamante pe frunte. O clipă mi-a amintit cu îngrijorare de Ecaterina a II-a, dar nu mi-a lăsat timp de amintiri, m-a tras la ea pe canapea şi am petrecut două ore feerice; acum nu mai era stăpâna severă şi capricioasă, ci femeia delicată, iubita tandră. Mi-a arătat fotografii, cărți tocmai apărute şi a vorbit cu mine despre ele cu atâta spirit şi claritate şi gust, încât i-am dus nu o dată încântat mâna la buzele mele. Apoi m-a pus să citesc câteva poezii de Lermontov, care m-au făcut să mă înflăcărez. Atunci şi-a pus mânuța cu dragoste pe a mea şi m-a întrebat, în timp ce în trăsăturile ei suave, în privirea ei blândă se zărea o dulce satisfacție:

— Eşti fericit?

— Încă nu.

S-a lăsat înapoi în perne şi şi-a deschis încet *kazabaika.*

Eu însă am acoperit rapid cu hermina sânii ei pe jumătate goi.

— Mă înnebuneşti, am bâiguit.

— Atunci vino.

Deja mă aflam în braţele ei, deja mă săruta cu limba ca o şerpoaică; a mai şoptit o dată:

— Eşti fericit?

— Infinit! am strigat.

A izbucnit în râs. Era un râs hohotitor răutăcios, la care mă trecură fiori reci.

— Mai înainte visai tu, sclavul, să fii jucăria unei femei frumoase, acum îţi închipui că eşti un om liber, un bărbat, iubitul meu, nebunule! Un semn din partea mea, şi eşti din nou sclav... În genunchi!

M-am prăbuşit de pe canapea la picioarele ei, dar ochii mei îi fixau cu îndoială pe ai ei.

— Nu poţi să crezi, spuse, privindu-mă cu braţele încrucişate pe piept. Mă plictisesc şi tu eşti tocmai destul de bun ca să mă distrezi câteva ore. Nu te uita aşa la mine...

Îmi trase un picior.

— Eşti exact ce vreau, un om, un lucru, un animal...

Trase soneria. Negresele intrară.

— Legaţi-i mâinile la spate.

Am rămas în genunchi şi le-am lăsat să facă ce vor. Apoi m-au dus jos în grădină până la mica vie care o mărgineşte spre sud. Între bolţile cu viţă-de-vie fusese plantat porumb, ici şi colo se mai înălţau câteva fire uscate. Într-o parte era un plug.

Negresele m-au legat de un ţăruş şi s-au amuzat înţepându-mă cu acele lor aurii de păr. Nu a durat însă mult şi a apărut Wanda, cu toca de hermină pe cap, cu mâinile în buzunarele scurtei. A poruncit să fiu dezlegat, să-mi fie prinse braţele la spate, să-mi fie pus un jug în ceafă şi să fiu înhămat la plug.

Apoi drăcoaicele negre m-au împins în ogor, una ducea plugul, cealaltă mă târa trăgându-mă de frânghie, a treia mă lovea cu biciul şi Venus înveşmântată în blănuri şedea deoparte şi contempla scena.

Când îi serveam a doua zi cina, Wanda spuse:

— Mai adu un tacâm, vreau ca astăzi să mănânci cu mine. Iar când am vrut să iau loc vizavi de ea, mi-a zis: Nu, lângă mine, cât mai aproape de mine.

Este în toanele cele mai bune, îmi dă supă cu lingura ei, mă hrăneşte cu furculiţa ei, apoi îşi lasă capul pe masă ca o pisică jucăuşă şi cochetează cu mine. Ghinionul face să o privesc pe Haydée, care aduce în locul meu felurile de mâncare, puţin mai lung decât se cuvine eventual; abia acum îmi sar în ochi trăsăturile nobile, aproape europene ale feţei ei, bustul splendid, statuar, parcă cioplit în marmură neagră. Frumoasa drăcoaică observă că îmi place şi îşi arată zâmbind toţi dinţii. Nici nu a părăsit bine camera, şi Wanda sare clocotind de mânie.

— Ce, cutezi să priveşti în faţa mea o altă femeie! La urma urmei poate că îţi place mai mult ca mine, căci este şi mai demonică.

Mă sperii, aşa nu am văzut-o încă niciodată, păleşte brusc, până şi din buze îi piere sângele şi tremură din tot corpul... Venus înveşmântată în blănuri este geloasă pe sclavul ei. Smulge biciul din cui şi îmi arde una peste faţă, apoi îşi cheamă servitoarele negre, le pune să mă lege şi să mă care în pivniţă, unde mă aruncă într-o încăpere subterană boltită, întunecată, umedă, o adevărată temniţă.

Apoi uşa este închisă, zăvoarele sunt trase, o cheie scârţâie în broască. Sunt prins, îngropat.

Zac aşa, nu ştiu cât de mult timp, legat ca un viţel care este dus la abator, pe nişte fân umed, fără lumină, fără

mâncare, fără băutură, fără somn... ea este capabilă să mă lase să mor de foame, dacă nu mor mai înainte de frig. Frigul mă face să tremur continuu. Sau este febra. Cred că încep să urăsc această femeie.

O dâră roşie, ca nişte sânge, înoată pe jos, este lumina care pătrunde pe sub uşa ce se deschide acum.

Wanda apare în prag învelită în blana ei de zibelină şi luminează locurile cu o făclie.

— Mai trăieşti? întreabă.

— Ai venit să mă omori? răspund cu glas istovit, răguşit.

Wanda ajunge la mine din doi paşi grăbiți, îngenunchează la culcuşul meu şi îmi ia capul în poală.

— Eşti bolnav... cum îți ard ochii! Mă iubeşti? Vreau să mă iubeşti.

Scoate un mic pumnal. Mă trece un fior de groază când văd tăişul lucind în fața ochilor mei, chiar cred că vrea să mă omoare. Ea însă râde şi taie corzile care mă leagă.

Sunt chemat în fiecare seară după cină, mă pune să-i citesc şi discută cu mine tot felul de probleme şi de subiecte interesante. Pare complet transformată, este ca şi cum s-ar ruşina de sălbăticia pe care a etalat-o față de mine, de cruzimea cu care m-a tratat. O dulceață emoționantă îi transfigurează întreaga ființă, şi când îmi întinde mâna de rămas-bun, în ochii ei se citeşte acea forță supraomenească de bunătate şi iubire care ne smulge lacrimi, la care uităm de toate chinurile vieții şi de toate temerile morții.

Îi citesc *Manon Lescaut.* Simte legătura, nu rosteşte, ce-i drept, nici o vorbă, dar zâmbeşte din când în când, şi în sfârşit închide cărticica.

— Nu mai vreți să citim mai departe, stimată doamnă?

— Astăzi, nu. Astăzi jucăm chiar noi Manon Lescaut. Am un rendez-vous în Cascine şi dumneavoastră, dragul meu cavaler, mă veți acompania; ştiu că o veți face, nu-i aşa?

— Dumneavoastră ordonați.

— Nu ordon, vă rog doar, grăieşte cu un şarm irezistibil, apoi se ridică, îşi pune mâinile pe umerii mei şi mă priveşte. Ochii ăştia! exclamă deodată, te iubesc atât de mult, Severin, nici nu ştii cât te iubesc.

— Da, am replicat cu amar, atât de mult, încât aveți întâlnire cu altul.

— Dar fac asta numai ca să te excit, răspunde energic. Trebuie să am adoratori ca să nu te pierd, nu vreau să te pierd niciodată, niciodată, auzi, căci te iubesc doar pe tine, numai şi numai pe tine.

Se agață cu pasiune de buzele mele.

— Oh! De-aş putea, aşa cum aş dori, să-ți dăruiesc tot sufletul meu în acest sărut... aşa, acum haide însă.

Se îmbrăcă într-un mantou simplu de catifea neagră şi îşi puse pe cap un *baschlik*[13] închis la culoare. Apoi trecu iute prin galerie şi se urcă în trăsură.

— O să mă ducă Gregor, îi strigă vizitiului care se retrase surprins.

M-am urcat pe capră şi am dat furios bice cailor.

---

[13] *Baschlik* este un fel de căciulă cu aspect de glugă, cu două capete lungi care puteau fi prinse în jurul gâtului. A fost adus în Germania probabil în timpul războaielor de eliberare din secolul al XIX-lea prin cazacii ruşi. (*N.t.*)

Wanda coborî în Cascine, acolo unde aleea principală devine un coridor des de verdeață.

Era noapte. Numai câteva stele singuratice priveau printre norii cenuşii care străbăteau cerul. La Arno stătea un bărbat cu un palton negru şi o pălărie mare şi contempla valurile galbene. Wanda păşi cu grabă printre boschete şi îl bătu pe umăr. Am mai văzut cum se întoarse spre ea, îi prinse mâna şi... dispărură îndărătul peretelui de verdeață.

O oră chinuitoare. În fine aud foşnete prin frunziş. Se întorc.

Bărbatul o însoțeşte la trăsură. Lumina puternică a lanternei cade din plin pe o față infinit de tinerească, de blândă şi de visătoare, pe care nu am văzut-o niciodată, şi se joacă în buclele sale lungi şi blonde.

Ea îi întinde mâna pe care el o sărută cu respect, apoi Wanda îmi face un semn şi într-o clipită trăsura zboară de-a lungul peretelui de frunziş, care stă ca un tapet verde în fața râului.

Sună la poarta grădinii. O figură cunoscută. Bărbatul din Cascine.

— Pe cine să anunț? întreb în franceză.

Cel căruia i-am adresat întrebarea clatină ruşinat din cap.

— Înțelegeți cumva germană? întreabă timid.

— Desigur. Vă rog deci să-mi spuneți numele dumneavoastră.

— Ah! Din păcate încă nu am unul, răspunde jenat. Spuneți-i stăpânei numai că pictorul german din Cascine este aici şi ar dori... dar iat-o.

Wanda a ieşit în balcon şi îi face un semn din cap străinului.

— Gregor, condu-l pe domnul la mine, îmi strigă.

Îi arăt pictorului scara.

— Vă rog, acum găsesc eu, mulțumesc, mulțumesc mult, şi se repede pe trepte.

Rămân jos şi privesc în urma sărmanului neamț cu o milă profundă. Venus înveşmântată în blănuri i-a prins sufletul în lațul buclelor ei roşii. O va picta şi va înnebuni.

O zi însorită de iarnă. Pe frunzele pâlcurilor de copaci, pe întinderea verde a poienii tremură un fel de negură aurie. Cameliile de la baza galeriei strălucesc în toată splendoarea podoabei lor bogate de boboci.

Wanda stă în loggia şi desenează, pictorul german se află însă vizavi de ea, cu mâinile împreunate ca într-o adorație şi se uită la ea cum desenează, nu, îi contemplă chipul şi este complet absorbit de priveliştea pe care i-o oferă ea, căzut parcă în extaz.

Ea însă nu vede, nu mă vede nici pe mine cum răscolesc cu cazmaua în mână straturile de flori numai ca să o văd, ca să-i simt apropierea care acționează asupra mea aidoma muzicii sau poeziei.

Pictorul a plecat. E o cutezanță, dar îndrăznesc totuşi. Păşesc spre galerie, mă apropii de Wanda şi o întreb:

— Îl iubeşti pe pictor, stăpână?

Mă priveşte, fără să se înfurie pe mine, clatină din cap şi apoi chiar zâmbeşte.

— Mi-e milă de el, răspunde, dar nu-l iubesc. Nu iubesc pe nimeni. *Pe tine te-am iubit, atât de intens, de pătimaş, de adânc cât puteam iubi,* dar acum nu te mai iubesc nici pe tine, inima mea este pustie, moartă, şi asta mă face melancolică.

— Wanda! am strigat, cuprins de durere.

— Nici tu nu mă vei mai iubi în curând, a continuat, să-mi spui când se va întâmpla aşa, ca să-ți redau atunci libertatea.

— Atunci rămân toată viața sclavul tău, căci te divinizez şi te voi diviniza mereu, am exclamat, cuprins de fanatismul iubirii care mi-a fost deja de atâtea ori funest.

Wanda m-a privit cu o satisfacție stranie.

— Gândeşte-te bine, mi-a zis, te-am iubit imens şi am fost despotică față de tine, pentru a-ți duce la îndeplinire dorințele. Acum mai vibrează în pieptul meu ceva din acel sentiment dulce, ca o simpatie intensă față de tine. Dar când şi aceasta va fi dispărut ce ştiu eu dacă o să te mai eliberez, dacă atunci nu o să devin cu adevărat crudă, nemiloasă, chiar barbară cu tine, dacă nu o să simt o bucurie diabolică, în timp ce sunt indiferentă sau iubesc un altul, să-l chinui, să-l torturez pe bărbatul care mă venerează, mă idolatrizează, şi să-l văd murind din dragoste pentru mine. Gândeşte-te bine!

— M-am gândit de mult la tot, am replicat, dogorind ca în febră. Nu pot fi, nu pot trăi fără tine. Dacă îmi dai libertatea, mor, lasă-mă să fiu sclavul tău, omoară-mă, dar nu mă alunga.

— Bun, atunci fii sclavul meu, răspunse, dar nu uita că nu te mai iubesc şi că de aceea dragostea ta nu are o valoare mai mare pentru mine decât ataşamentul unui câine; iar pe câini, îi calci în picioare.

Azi am vizitat-o pe Venus de Medicis.

Era încă devreme, micuța sală octogonală de la Tribuna era ca un sanctuar scăldat în lumina dimineții, iar eu stăteam, cu mâinile împreunate, într-o cucernică reculegere în fața statuii mute a zeiței.

Dar nu am stat mult astfel. Nu era încă nimeni în galerie, nici măcar un englez, aşa că m-am aşezat în genunchi şi am contemplat trupul grațios, zvelt, pieptul înmugurit, chipul feciorelnic şi voluptuos cu ochii

semiînchişi, buclele vaporoase care par să ascundă de ambele părți nişte cornițe.

Soneria patroanei mele.

Este amiază. Ea se mai află însă în pat, cu brațele încrucişate după ceafa.

— O să fac baie, spune, iar tu o să mă ajuți. Închide uşa.

Mă supun.

— Du-te jos şi asigură-te că şi acolo e încuiat.

Am coborât scara în spirală care ducea din dormitorul ei în sala de baie, picioarele mi se tăiau, a trebuit să mă sprijin de balustrada de fier.

După ce am constatat că uşa care dădea în loggia şi în grădină era încuiată, m-am întors. Wanda stătea acum pe pat cu părul despletit, în haina ei din catifea verde cu blană. La o mişcare bruscă pe care a făcut-o am văzut că nu era îmbrăcată decât în blană şi m-am speriat, nu ştiu de ce, atât de cumplit, ca un condamnat la moarte care ştie că merge spre eşafod, dar începe să tremure când îl vede.

— Haide, Gregor, ia-mă pe brațe.

— Cum, stăpână?

— Să mă duci, nu înțelegi?

Am ridicat-o. Acum era în brațele mele, în timp ce ale ei mi-au cuprins gâtul. Aşa cum coboram scara încet, treaptă de treaptă, şi cum părul ei îmi atingea din când în când obrazul, iar piciorul ei se sprijinea uşor de genunchiul meu, am început să tremur sub frumoasa povară şi mă gândeam că mă voi prăbuşi dintr-o clipă în alta.

Sala de baie era o rotondă largă şi înaltă, care îşi primea lumina blândă, calmă, de sus, prin cupola roşie de sticlă. Doi palmieri îşi întindeau frunzele mari ca un acoperiş verde peste un pat de odihnă din perne roşii de catifea, de la care

nişte trepte acoperite cu covoare turceşti duceau în jos în bazinul mare de marmură, care ocupa spaţiul din mijloc.

— Sus, pe noptiera mea, se află o panglică verde, spuse Wanda, în timp ce o aşezam pe patul de odihnă, adu-mi-o şi adu şi biciul.

Am zburat pe scară în sus şi înapoi şi le-am pus pe amândouă îngenunchind în mâna patroanei mele. Mi-a poruncit să-i strâng părul încărcat de electricitate într-un coc mare şi să i-l prind cu panglica verde de catifea. Apoi i-am pregătit baia şi m-am dovedit foarte neîndemânatic, căci nici mâinile, nici picioarele nu voiau să mă asculte; de fiecare dată când trebuia să privesc frumoasa femeie întinsă pe pernele din catifea roşie, al cărei trup graţios strălucea din când în când, pe ici, pe colo, de sub blana neagră – nu voiam, ci mă îmboldea o forţă magnetică –, simţeam cum toată voluptatea, toată lascivitatea zac numai în ceea ce este pe jumătate învăluit, totuşi atât de senzual dezvăluit, şi am avut această senzaţie şi mai pregnant atunci când bazinul s-a umplut în sfârşit şi Wanda şi-a azvârlit cu o singură mişcare haina de blană, rămânând în faţa mea asemenea zeiţei de la Tribuna.

În această clipă mi-a apărut atât de sfântă, atât de castă în frumuseţea-i descoperită, încât, ca şi atunci, în faţa zeiţei, am căzut în genunchi şi mi-am lipit buzele cucernic de piciorul ei. Sufletul meu care până atunci fusese agitat de valuri tumultuoase se calmă dintr-o dată: Wanda nu mai avea acum nimic crud pentru mine.

Coborî încet treptele, iar eu o puteam contempla cu o bucurie mută, neatinsă de nici un atom de suferinţă sau dorinţă, cum se scufunda şi reapărea din apele cristaline şi cum valurile pe care singură le forma se jucau în jurul ei, parcă înamorate.

Esteticianul nostru nihilist are într-adevăr dreptate: un măr autentic este mai frumos decât unul pictat şi o femeie vie mai frumoasă decât o Venus din piatră.

Iar când s-a ridicat apoi din apă, iar picăturile argintii şi lumina trandafirie au început să se prelingă de-a lungul trupului ei, m-a cuprins un extaz mut. Am înfăşurat-o într-un cearşaf de olandă, uscându-i corpul splendid, simţind acea fericire calmă şi atunci când, cu un picior sprijinit pe mine ca pe un taburet, s-a întins din nou să se odihnească pe perne în haina largă de catifea. Blana elastică de zibelină se mula cu nesaţ de trupu-i rece de marmură. Braţul stâng, pe care se rezema ca o lebădă adormită, era furişat în blana neagră, în timp ce mâna dreaptă se juca neglijent cu biciul.

Privirea mi-a alunecat întâmplător pe oglinda masivă de pe peretele de vizavi şi deodată am scos un ţipăt, căci imaginea noastră părea în rama sa aurie a fi un tablou, iar acest tablou era de o frumuseţe miraculoasă – atât de straniu, atât de fantastic, încât m-a cuprins o tristeţe profundă la ideea că liniile sale, culorile sale urmau să piară ca aburul, ca ceaţa.

— Ce ai? mă întrebă Wanda.

I-am arătat oglinda.

— Ah! Este într-adevăr frumos, exclamă. Păcat că nu putem reţine momentul.

— Şi de ce nu? am întrebat. Nu va fi orice artist, chiar şi cel mai renumit, mândru dacă îi îngădui să te imortalizeze prin penelul său? Mă cuprind toţi fiorii morţii, ai distrugerii, la gândul cumplit că această frumuseţe extraordinară, am continuat privind-o entuziast, aceste trăsături superbe ale feţei, aceşti ochi stranii emanând flăcări verzi, acest păr demonic, această splendoare a trupului riscă să se piardă pentru omenire. Mâna unui artist să te smulgă din ghearele distrugerii, tu nu ai voie să dispari complet şi pentru totdeauna ca noi, ceilalţi, fără să laşi după tine o urmă a

existenței tale: imaginea ta trebuie să trăiască şi când tu însăți te vei fi transformat de mult în țărână. Frumusețea ta trebuie să triumfe asupra morții!

Wanda zâmbi.

— Păcat că Italia de azi nu are un Tizian sau un Rafael, spuse, în schimb poate că iubirea suplineşte geniul. Cine ştie, oare micul nostru neamț...? Reflectă. Da... să mă picteze el... şi o să am eu grijă ca Amor să-i amestece culorile.

Tânărul pictor şi-a instalat atelierul în vilă, este complet în mrejele ei.

Tocmai a început o madonă, o madonă cu păr roşu şi ochi verzi! Să facă din acest tip de femeie o imagine feciorelnică poate numai idealismul unui german. Bietul flăcău este un măgar aproape mai mare ca mine. Nenorocirea este doar că Titania noastră a descoperit *prea devreme* urechile noastre de măgar.

Acum râde de noi, şi încă cum! Aud melodia hohotelor ei orgolioase din studioul lui, sub al cărui geam deschis stau şi pândesc gelos.

— Sunteți nebun să mă pictați pe mine – ah! este incredibil – pe mine ca madonă! exclamă şi râse din nou. Stați puțin, vreau să vă arăt o altă imagine de-a mea, un tablou pe care l-am pictat eu însămi. Să mi-l copiați.

Capul ei, scânteind în lumina soarelui, apăru la fereastră.

— Gregor!

Am alergat pe scări în sus, prin galerie, şi am intrat în atelier.

— Du-l în sala de baie, porunci Wanda, şi dispăru.

Trecură câteva clipe şi Wanda coborî scările, îmbrăcată numai în blana de zibelină, cu biciul în mână, şi se întinse ca atunci pe pernele de catifea; eu m-am aşezat la picioarele

ei, ea îşi puse un picior pe mine, iar mâna dreaptă se juca cu biciul.

— Uită-te la mine, spuse, cu privirea ta profundă, fanatică... aşa... aşa e bine.

Pictorul devenise cumplit de palid, parcă devora scena cu frumoşii săi ochi albaştri şi visători, buzele i se deschiseră, dar rămaseră fără glas.

— Ei bine, cum vă place tabloul?

— Da... aşa vreau să vă pictez, vorbi neamţul, dar de fapt nu erau vorbe, ci un oftat grăitor, plânsetul unui suflet bolnav, bolnav de moarte.

Desenul în cărbune este gata, capetele, trupurile sunt grunduite, chipul ei diabolic iese deja în evidenţă din câteva linii îndrăzneţe, în ochii verzi palpită viaţa.

Wanda stă, cu braţele încrucişate la piept, în faţa pânzei.

— Tabloul acesta trebuie să devină, ca multe din şcoala veneţiană, un portret şi o istorie deopotrivă, explică pictorul care este din nou atins de paloarea morţii.

— Şi cum vreţi să-l intitulaţi atunci? întreabă ea. Dar ce aveţi, sunteţi bolnav?

— Mă tem că da..., răspunse, sorbind din priviri frumoasa femeie în blană, dar să vorbim despre tablou.

— Da, să vorbim despre tablou.

— Îmi imaginez zeiţa iubirii, care a coborât din Olimp la un muritor şi, îngheţând pe acest pământ modern, încearcă să-şi încălzească sublimul trup înfăşurându-l într-o blană neagră mare, iar picioarele la poalele iubitului; îmi imaginez favoritul unei frumoase despotice, care biciuieşte sclavul când a obosit să-l sărute şi este iubită de el cu atât mai nebuneşte, cu cât ea îl calcă mai tare în picioare. Aşa că voi intitula tabloul *Venus înveşmântată în blănuri.*

Pictorul lucrează încet. Cu atât mai repede îi creşte însă pasiunea pentru ea. Mi-e teamă că până la urmă îşi va lua viaţa. Ea se joacă cu el şi îi dă ghicitori pe care el nu ştie să le dezlege; el simte cum îi clocoteşte sângele, iar ea se distrează.

În timpul şedinţei Wanda suge bomboane, face din învelitorile de hârtie ghemotoace şi le aruncă în el.

— Mă bucur că sunteţi atât de bine dispusă, stimată doamnă, spune pictorul, dar chipul dumneavoastră a pierdut cu totul acea expresie de care am nevoie pentru tabloul meu.

— Acea expresie de care aveţi nevoie pentru tabloul dumneavoastră, răspunde ea zâmbind. Aveţi răbdare o clipă.

Se ridică şi îmi aplică o lovitură de bici; pictorul o priveşte încremenit, pe faţa lui se citesc o uimire copilărească, un amestec de aversiune şi admiraţie.

În timp ce mă biciuieşte, chipul Wandei capătă tot mai mult caracterul acela crud, sarcastic care mă încântă într-atât.

— Este acum acea expresie de care aveţi nevoie pentru tabloul dumneavoastră? exclamă.

Pictorul coboară încurcat privirea în faţa razelor reci emise de ochii ei.

— Este acea expresie, se bâlbâie, dar acum nu pot să pictez...

— Cum? întreabă Wanda ironic. Vă pot ajuta cumva?

— Da, strigă neamţul parcă în delir, biciuiţi-mă şi pe mine.

— Oh! cu plăcere, răspunde ea ridicând din umeri. Dar dacă e să vă biciuiesc, vreau să o fac în serios.

— Biciuiţi-mă până la moartei strigă pictorul.

— Deci mă lăsaţi să vă leg? întreabă zâmbind.

— Da..., răspunde el cu un oftat.

Wanda părăseşte pentru o clipă încăperea şi se întoarce cu nişte corzi.

— Aşadar... mai aveți curajul să vă lăsați pe mâinile lui Venus înveşmântată în blănuri, predându-vă necondiționat frumoasei despotice? începe acum ironic.

— Legați-mă, răspunde pictorul cu voce gâtuită.

Wanda îi leagă mâinile la spate, îi trecu o coardă peste braţe şi o a doua în jurul corpului şi îl prinse aşa de crucea ferestrei, apoi îşi zvârli blana pe spate, apucă biciul şi se îndreptă spre el.

Scena avea pentru mine o atracție fioroasă pe care nu o pot descrie. Am simțit bătându-mi inima cu putere când şi-a luat râzând elan pentru prima lovitură şi biciul a pocnit prin aer iar el a tresărit uşor sub şfichiul lui. Apoi, cu gura întredeschisă, aşa încât dinții îi luceau printre buzele roşii, a început să-l lovească fără oprire, până ce bieții lui ochi albaştri părură să ceară îndurare... Este de nedescris.

Acum ea pozează singură pentru el. Pictorul îi lucrează capul.

Wanda m-a postat în camera de alături în spatele perdelei grele a uşii, unde nu pot fi văzut, dar văd tot.

Ce-o fi cu ea? Se teme de el? De înnebunit l-a înnebunit destul. Sau urmează o altă tortură pentru mine? Îmi tremură genunchii.

Cei doi stau de vorbă. El îşi înăbuşă glasul atât încât nu pot înțelege nimic, iar ea răspunde pe acelaşi ton. Ce o fi însemnând asta? Există un acord tacit între ei? Sufăr cumplit, inima mea amenință să-mi sară din piept.

Acum el îngenunchează la picioarele ei, o înconjoară cu braţele şi îşi lipeşte capul de pieptul ei... şi ea... cruda femeie... râde... şi o aud exclamând tare:

— Aha! Aveți din nou nevoie de bici.

— Femeie! Zeiță! Oare nu ai inimă... nu poți iubi? strigă neamțul. Nici măcar nu ştii ce înseamnă să iubeşti, să te mistuieşti în dor, în pasiune. Nici măcar nu poți să-ți imaginezi cât sufăr? Nu ai pic de milă pentru mine?

— Nu! răspunde cu mândrie şi batjocură. Dar biciul...

Îl scoate repede din buzunarul blănii şi îl loveşte cu coada în plină față. El se ridică şi se dă câțiva paşi înapoi.

— Puteți să pictați din nou acum? întreabă cu indiferență.

El nu răspunde, ci trece din nou în fața şevaletului, ia pensula şi paleta.

Este o reuşită minunată: un portret fără egal care pare totodată a fi un ideal, atât de arzătoare, atât de supranaturale, atât de diabolice, aş putea spune, sunt culorile. Căci pictorul a pus în el toate chinurile sale, adorația, dar şi blestemul său.

Acum mă pictează pe mine. Suntem zilnic câteva ore singuri. Astăzi se îndreaptă deodată spre mine şi-mi spune cu glasul vibrând:

— Iubiți această femeie?

— Da.

— Şi eu o iubesc. Ochii săi plutesc în lacrimi. Tace un timp şi pictează mai departe. La noi în Germania există un munte în care ea sălăşluieşte, murmură apoi ca pentru sine. Această femeie este un demon.

Tabloul este gata. A vrut să-i plătească pentru el, generos, aşa cum plătesc reginele.

— O! M-ați plătit deja, spuse, refuzând cu un surâs dureros.

Înainte să plece şi-a deschis misterios mapa şi m-a pus să arunc un ochi înăuntru... M-am speriat. Capul ei mă privea de acolo parcă viu, ca dintr-o oglindă.

— Pe ăsta îl iau cu mine, spuse, căci e al meu, pe ăsta nu mi-l poate smulge, mi l-am câştigat destul de scump.

— Îmi pare totuşi rău de bietul pictor, îmi spuse Wanda astăzi. Este stupid să fii atât de virtuoasă cum sunt eu. Nu crezi?

Nu am îndrăznit să-i dau un răspuns.

— O, am uitat că vorbesc cu un sclav. Trebuie să ies, vreau să mă distrez, să uit. Repede, trăsura mea!

O nouă toaletă fantastică! Botine ruseşti din catifea albastră ca vioreaua, tivite cu hermină, o rochie din acelaşi material, ridicată şi sumeţită prin benzi înguste şi cocarde din aceeaşi blană, o vestă adecvată, bine ajustată, ornată şi căptuşită şi ea din abundenţă cu hermină; o tocă înaltă din hermină în stilul Ecaterinei a II-a, cu o egretă fixată de o agrafă din briliante, iar părul roşu desfăcut pe umeri. Aşa se urcă pe capră şi mână chiar ea caii. Eu ocup locul din spatele ei. Cum mai biciuieşte caii! Atelajul zboară ca vântul.

Astăzi vrea în mod evident să atragă atenţia, ceea ce reuşeşte perfect. Astăzi este leoaica din Cascine. Este salutată din trăsuri; pe cărarea rezervată pietonilor se formează grupuri care vorbesc despre ea. Dar Wanda nu ia pe nimeni în seamă, doar pe ici pe colo răspunde cu un uşor semn din cap la salutul vreunui cavaler mai în vârstă.

Deodată, un tânăr răsare ca din pământ gonind pe un murg sălbatic, cu picioare înalte; de cum o vede pe Wanda, îşi opreşte brusc calul şi apoi îl pune să meargă la pas... a ajuns deja foarte aproape... stă locului ca să o lase să treacă şi acum îl zăreşte şi ea: leoaica pe leu. Ochii lor se întâlnesc... şi în timp ce Wanda trece în goană pe lângă el, nu se poate desprinde de forţa magică emanată de ochii lui şi întoarce capul după el.

Inima mea încetează să mai bată la această privire pe jumătate surprinsă, pe jumătate extaziată cu care ea îl soarbe, dar el o merită. Căci, pentru Dumnezeu, chiar că este un bărbat frumos! Nu, mai mult, este un bărbat cum nu am văzut niciodată în carne şi oase. La Belvedere el se află cioplit în marmură, cu aceeaşi musculatură zveltă şi totuşi de fier, acelaşi chip, aceleaşi bucle fluturând în vânt, iar ceea ce-i conferă o frumuseţe atât de specială este că nu poartă barbă. Dacă ar avea şolduri mai puţin înguste, ar putea fi luat drept o femeie travestită. Şi ce expresie ciudată în jurul gurii, această buză de leu care face să i se întrevadă dinţii şi conferă pe moment frumoasei feţe o notă de cruzime... Apollo care-l jupoaie pe Marsyas.

Poartă cizme negre înalte, pantaloni strâmţi din piele albă, o redingotă scurtă de blană în genul purtat de ofiţerii de cavalerie italieni, din postav negru ornat cu astrahan şi brandenburguri bogate, pe buclele negre are un fes roşu.

Înţeleg acum Erosul masculin şi îl admir pe Socrate care a rămas virtuos în faţa unui asemenea Alcibiade.

Atât de excitată nu mi-am văzut încă niciodată leoaica. Obrajii ei ardeau când a sărit din trăsură în faţa scării vilei, a urcat treptele în fugă şi m-a pus cu un semn poruncitor s-o urmez.

Mergând prin camera ei cu paşi mari încoace şi încolo, a început să spună, cu o grabă care m-a speriat:

— Vei afla cine era bărbatul din Cascine, astăzi, imediat... O, ce bărbat! L-ai văzut? Ce zici? Vorbeşte.

— Omul e frumos, am replicat cu glas slab.

— Este atât de frumos..., se opri şi se sprijini pe spătarul unui fotoliu, încât mi-a tăiat respiraţia.

— Înţeleg impresia pe care ţi-a făcut-o, am răspuns şi fantezia mea m-a smuls din nou într-un iureş sălbatic. Şi eu mi-am pierdut cumpătul şi îmi pot imagina...

— Îți poți imagina, râse scurt, că acest bărbat este iubitul meu şi că te biciuieşte, şi că pentru tine este o desfătare să fii biciuit de el. Acum du-te, du-te.

Înainte de lăsarea serii, mă informasem asupra lui.

Wanda era încă în toaleta sa magnifică atunci când m-am întors, şedea pe canapea, cu faţa îngropată în mâini, cu părul răvăşit ca o coamă roşie de leu.

— Cum îl cheamă? m-a întrebat cu o linişte neliniştitoare.

— Alexis Papadopolis.

— Un grec deci.

Am încuviinţat din cap.

— Este foarte tânăr.

— Are doar cu puţin mai mult ca tine. Se spune că a primit educaţia la Paris şi că este ateu. A luptat la Candia împotriva turcilor şi se pare că acolo s-a evidenţiat nu numai prin ura sa de rasă şi cruzime, ci şi prin vitejia sa.

— Deci, una peste alta, un bărbat! exclamă cu ochi scânteietori.

— Trăieşte actualmente la Florenţa, am continuat, şi se pare că este extraordinar de bogat...

— Asta nu te-am întrebat, îmi tăie scurt şi rapid vorba. Omul ăsta e periculos. Nu te temi de el? Eu mă tem. Are soţie?

— Nu.

— Iubită?

— Nici.

— Ce teatru frecventează?

— Diseară va fi la Teatrul Nicolini, unde joacă geniala Virginia Marini şi Salvini, artistul numărul unu în viaţă al Italiei, poate al Europei.

— Fă bine să capeţi o lojă... repede! repede! îmi porunci.

— Dar, stăpână...

— Vrei să guşti cravaşa?

— Poți să aştepți la parter, îmi zise după ce i-am pus binoclul şi programul pe balustrada lojii şi tocmai îi aranjam taburetul comod sub picioare.

Iată-mă acum sprijinindu-mă de perete, ca să nu cad pe jos de invidie şi furie... nu, furie nu este cuvântul potrivit, ci frică mortală.

O văd în rochia albastră de moar, cu pelerina de hermină în jurul umerilor goi stând în loja ei, iar el este vizavi de ea. Îi văd cum se sorb reciproc din ochi, cum pentru amândoi scena, Pamela lui Goldoni, Salvini, Marini, publicul, ba chiar lumea s-au prăbuşit astăzi... iar eu, ce sunt eu în această clipă?

Astăzi merge la balul organizat la ambasadorul Greciei. Ştie ea oare că îl va întâlni acolo?

În orice caz, s-a îmbrăcat în conformitate cu acest gând. O rochie grea din mătase de culoarea verdelui mării se mulează armonios pe formele ei divine şi-i arată pieptul şi brațele dezgolite; în părul care formează un singur coc învăpăiat înfloreşte un nufăr alb din care cad nişte fire de stuf verde pe ceafă, împletite cu câteva şuvițe izolate. Nici urmă de emoție, din acea febrilitate clocotitoare a ființei ei. Este calmă, atât de calmă, că-mi încremeneşte sângele şi simt cum inima îmi îngheață sub privirea ei.

Încet, cu o maiestate nonşalantă, urcă treptele de marmură, îşi desface haina prețioasă, o lasă să alunece de pe umeri şi intră cu nepăsare în sala pe care fumul de la o sută de lumânări a umplut-o cu o ceață argintie.

Câteva clipe mă uit ca pierdut în urma ei, apoi îi ridic blana care, fără să-mi fi dat seama, căzuse din mâinile mele. Încă îi poartă căldura. O sărut şi ochii mi se umplu de lacrimi.

Iată-l. În redingota sa neagră de catifea, tivită luxos cu zibelină neagră, este un despot frumos şi semeţ, care se joacă cu viețile şi cu sufletele oamenilor. Stă în picioare la intrare, priveşte mândru în jurul lui şi îşi lasă ochii să zăbovească neliniştitor de îndelung asupra mea.

Sub privirea lui glacială mă cuprind din nou acea frică mortală cumplită, acel presentiment că acest om o poate fascina, înlănțui, subjuga şi un sentiment de ruşine față de virilitatea lui sălbatică, un soi de invidie, de gelozie.

Nu mă mai simt decât un spirit slab şi întortocheat. Şi ceea ce este mai ruşinos: aş dori să-l urăsc şi nu pot. Şi cum se face că şi el m-a remarcat pe mine, tocmai pe mine, din noianul de servitori.

Cu o distincție inimitabilă îmi face un semn din cap să mă apropii... şi eu... îi urmez semnul... fără să vreau...

— Scoate-mi blana, comandă calm.

Tremur din tot corpul de revoltă, dar mă supun, umil ca un sclav.

Aştept toată noaptea în anticameră, delirând ca şi cum aş avea febră. Imagini ciudate trec prin fața ochilor mei interiori, îi văd cum se întâlnesc... prima privire languroasă... o văd în brațele lui plutind prin sală, lipindu-se tulburată, cu pleoapele semiînchise, la pieptul lui... îl văd pe el în sfințenia iubirii, stând pe canapea nu ca sclav, ci ca stăpân şi pe ea la picioarele lui, mă văd pe mine servindu-l îngenuncheat, tava cu ceai tremurându-mi în mână şi pe el întinzându-se după bici.

Acum vorbesc lacheii despre el. Este un bărbat cu atitudine de femeie, ştie că este frumos şi se comportă ca atare; îşi schimbă de patru-cinci ori pe zi toaleta cochetă, ca

o curtezană vanitoasă. La Paris a apărut mai întâi în straie femeieşti şi bărbaţii îl copleşeau cu scrisori de dragoste. Un cântăreţ italian renumit pentru arta şi pentru pasiunea sa deopotrivă a pătruns până în locuinţa lui şi a ameninţat, în genunchi în faţa lui, că-şi ia viaţa dacă nu îi împlinea dorinţa.

— Regret, a replicat zâmbind, v-aş fi acordat favoarea mea cu plăcere – dar, asta e! nu-mi rămâne decât să execut sentinţa dumneavoastră de moarte, căci eu sunt... bărbat.

Sala s-a golit deja considerabil, este însă evident că ea nu se gândeşte încă să plece.

Zorii pătrund deja printre jaluzele.

În fine, se aude foşnind veşmântul ei greu, care curge în urma ei în falduri aidoma unor valuri verzi. Se apropie în ritm lent, adâncită într-o discuţie cu el.

De abia de mai exist pentru ea, nici măcar nu face efortul să îmi dea o poruncă.

— Haina pentru doamna, comandă el, căci nici nu-i trece desigur prin cap să o servească.

În timp ce-i pun blana pe umeri, el stă lângă ea cu braţele încrucişate. Apoi, când, îngenuncheat, o încalţ cu botinele de blană, ea îşi sprijină mâna uşor pe umărul lui şi întreabă:

— Cum a fost povestea cu leoaica?

— Când leul pe care ea l-a ales şi cu care trăieşte este atacat de un altul, răspunde grecul, leoaica se întinde liniştită pe jos şi priveşte lupta, şi dacă soţul ei este doborât, nu-l ajută, ci se uită cu indiferenţă la el cum piere într-o baie de sânge, sub ghearele adversarului, şi îl urmează pe învingător, pe cel care este mai puternic. Asta este natura femeii.

Leoaica mea îmi aruncă în acest moment o privire rapidă şi ciudată. M-au cuprins fiorii, nu ştiu de ce, şi

lumina roşie a zorilor de zi ne-a scăldat pe mine, pe ea şi pe el ca în sânge.

Nu s-a băgat în pat, ci şi-a lepădat numai toaleta de bal şi şi-a desfăcut părul, apoi mi-a poruncit să fac focul şi s-a instalat în faţa căminului, privind fix văpăile.

— Mai ai nevoie de mine, stăpână? am întrebat, iar glasul mi-a cedat la ultimul cuvânt.

Wanda a clătinat din cap.

Am părăsit încăperea, am străbătut galeria şi m-am aşezat pe treptele care duceau de aici în grădină. Un vânt uşor de nord purta o răcoare proaspătă şi umedă dinspre Arno, colinele verzi se odihneau în depărtări într-o ceaţă rozalie, un abur auriu înmiresmat învăluia oraşul, cupola rotundă a Domului. Pe cerul bleu pal mai tremurau pe ici pe colo câteva stele izolate.

Mi-am desfăcut cu o mişcare violentă haina şi mi-am lipit fruntea fierbinte de marmură. Tot ce s-a întâmplat până acum mi s-a părut un joc copilăresc: acum însă era un lucru serios, cumplit de serios. Presimţeam o catastrofă, o vedeam în faţa mea, o puteam prinde cu mâinile, dar îmi lipsea curajul să o înfrunt, puterile mele erau frânte. Şi dacă sunt sincer, nu durerile, nu suferinţele care mă puteau copleşi, nu perspectiva unor eventuale maltratări erau ceea ce mă speria.

Simţeam o singură frică, frica de a o pierde pe ea, pe care o iubeam cu un fel de fanatism, iar această anxietate era atât de puternică, atât de sfâşietoare, încât am început deodată să plâng în sughiţuri ca un copil.

A rămas toată ziua închisă în camera ei, lăsându-se servită de negresă. Când Luceafărul a răsărit pe cerul albastru, am văzut-o mergând prin grădină şi, în timp ce o

urmăream precaut de departe, a intrat în templul lui Venus. M-am furişat după ea şi am privit prin crăpătura uşii.

Stătea în faţa maiestuoasei statui a zeiţei, cu mâinile împreunate ca pentru rugăciune, şi lumina sfântă trimisă de steaua iubirii o învăluia în razele-i albastre.

Noaptea, teama că o voi pierde m-a cuprins în pat cu o disperare a cărei forţă m-a transformat într-un erou, un libertin. Am aprins lampa cea mică şi roşie cu ulei care atârnă pe coridor sub o icoană şi am intrat, mascând cu mâna lumina, în dormitorul ei.

Leoaica hăituită, gonită de moarte, căzuse în sfârşit, epuizată, adormită între pernele ei. Era întinsă pe spate, cu pumnii strânşi, şi respira greu. Am retras încet mâna şi am lăsat lumina roşie să cadă din plin pe chipul ei minunat. Dar ea nu s-a trezit.

Am pus lampa uşor pe jos, m-am prăbuşit în faţa patului Wandei şi mi-am lipit capul de braţul ei moale şi cald. S-a mişcat o clipă, dar nu s-a trezit nici acum.

Nu ştiu cât timp am stat aşa, în mijlocul nopţii, împietrit în chinuri cumplite.

În cele din urmă m-a luat un tremurat puternic şi am putut să plâng – lacrimile mele curgeau pe braţul ei. A tresărit de câteva ori, apoi s-a ridicat, şi-a frecat ochii cu mâna şi s-a uitat la mine.

— Severin! exclamă mai degrabă speriată decât furioasă.

Nu am găsit nimic de spus.

— Severin, continuă încet, ce-i cu tine? Eşti bolnav?

Glasul ei suna atât de compătimitor, atât de binevoitor, atât de drăgăstos, încât parcă mi-a prins pieptul cu nişte cleşti înroşiţi în foc şi am început să plâng tare cu sughiţuri.

— Severin! începu din nou. Sărmane prieten nefericit. Mâna ei mă mângâia blând pe bucle. Îmi pare rău, foarte

rău de tine; dar nu te pot ajuta; cu oricâtă bunăvoință, nu ştiu vreun leac pentru tine.

— O, Wanda, chiar trebuie să fie aşa? am suspinat în durerea mea.

— Ce, Severin? Despre ce vorbeşti?

— Nu mă mai iubeşti deloc? am continuat. Nu simți puțină milă față de mine? Frumosul străin te-a smuls deja la el?

— Nu pot să mint, a replicat blând după o mică pauză. Mi-a produs o impresie pe care nu o pot înțelege, care mă face să sufăr şi să tremur, o impresie cum am găsit-o evocată de poeți, cum am văzut-o pe scenă, considerând-o însă o plăsmuire a imaginației. O! Bărbatul ăsta e ca un leu, puternic şi frumos şi mândru, şi totuşi sensibil, nu nebun ca bărbații noştri din nord. Îmi pare rău de tine, crede-mă, Severin; dar trebuie să-l posed. Ce spun? Trebuie să mă dăruiesc lui, dacă mă vrea.

— Gândeşte-te la onoarea ta, Wanda, pe care ai păstrat-o până acum nepătată, am exclamat, dacă eu tot nu mai însemn nimic pentru tine.

— Mă gândesc, a replicat, vreau să fiu tare, atât cât voi putea, şi îşi ascunse ruşinată fața în perne. Dar vreau să devin femeia lui, dacă el mă vrea.

— Wanda! am strigat, cuprins iarăşi de acea frică de moarte care-mi lua de fiecare dată respirația, mințile. Vrei să devii femeia lui, vrei să-i aparții pentru totdeauna. Oh! Nu mă alunga de lângă tine! El nu te iubeşte...

— Cine ți-a spus-o? a exclamat energic.

— Nu te iubeşte, am continuat cu fervoare, pe când eu te iubesc, te ador, eu sunt sclavul tău, vreau să mă las călcat în picioare de tine, să te port toată viața pe brațele mele.

— Cine ți-a spus că nu mă iubeşte? m-a întrerupt violent.

— O! fii a mea, am implorat-o, fii a mea! Nu mai pot exista, nu mai pot trăi fără tine. Fie-ţi milă, Wanda, milă!

M-a privit, şi acum avea din nou acea privire rece, lipsită de inimă, acel surâs răutăcios.

— Spui că el nu mă iubeşte, zise batjocoritor. Ei bine, consolează-te deci cu asta.

S-a răsucit pe partea cealaltă cu un aer dispreţuitor şi mi-a întors spatele.

— Dumnezeule, oare nu eşti o femeie din carne şi sânge, nu ai o inimă ca mine?! am exclamat, în timp ce pieptul meu se agita în mişcări convulsive.

— Doar ştii, a răspuns cu răutate, că sunt o femeie de piatră, *Venus înveşmântată în blănuri,* idealul tău. Îngenunchează şi divinizează-mă.

— Wanda! am implorat. Îndurare!

A început să râdă. Mi-am presat faţa de pernele ei şi am dat frâu liber lacrimilor în care se descărca durerea mea.

Mult timp a domnit liniştea, apoi Wanda s-a ridicat încet.

— Mă plictiseşti, a început.

— Wanda!

— Mi-e somn, lasă-mă să dorm.

— Îndurare, am implorat-o. Nu mă alunga de lângă tine. Nici un bărbat, nici unul nu te va iubi aşa ca mine.

— Lasă-mă să dorm.

Mi-a întors spatele. Am sărit în sus, am smuls din teacă pumnalul atârnat lângă patul ei şi mi l-am pus pe piept.

— Mă omor aici, în faţa ochilor tăi, am şoptit înăbuşit.

— Fă ce vrei, a răspuns Wanda cu o indiferenţă totală, dar lasă-mă să dorm. Apoi a căscat tare. Mi-e foarte somn.

O clipă am rămas împietrit, apoi am început să râd şi pe urmă din nou să plâng zgomotos. Mi-am băgat pumnalul la centură şi m-am aruncat iar în genunchi în faţa ei.

— Wanda... ascultă-mă, numai câteva clipe, am rugat-o.

— Vreau să dorm, nu auzi! strigă mânioasă, sări din pat şi mă izgoni cu piciorul. Uiți că sunt stăpâna ta?

Văzând că nu mă urnesc din loc, apucă biciul şi mă lovi. M-am ridicat şi atunci m-a mai lovit o dată, de astă dată peste obraz.

— Creatură jalnică, sclavule!

Ținând pumnii strânşi îndreptați spre cer, am părăsit, cu un aer hotărât, dormitorul ei. A aruncat biciul şi a izbucnit într-un râs puternic... şi chiar pot să-mi imaginez că eram de-a dreptul comic în atitudinea mea teatrală.

Decis să mă smulg de femeia asta lipsită de inimă, care m-a tratat atât de crud şi acum este pe cale să mă trădeze ca răsplată pentru adorația mea servilă, pentru tot ce am îndurat de la ea, mi-am împachetat într-o boccea puținele lucruri ce-mi aparțineau şi apoi i-am scris:

„Stimată doamnă,

V-am iubit ca un dement, v-am fost devotat cum nu a fost vreodată un bărbat unei femei, dar dumneavoastră ați abuzat de sentimentele mele cele mai sfinte şi ați jucat cu mine un joc insolent şi frivol. Atâta timp cât ați fost numai crudă şi nemiloasă, v-am mai putut iubi, dar acum sunteți pe cale să deveniți *josnică*. Nu mai sunt sclavul care se lasă călcat în picioare şi biciuit de dumneavoastră. Chiar dumneavoastră m-ați eliberat şi eu părăsesc o femeie pe care nu mai pot decât s-o urăsc şi s-o *disprețuiesc.*

Severin Kusiemski”

Aceste rânduri i le dau negresei să i le transmită şi fug apoi, cât pot de repede. Ajung fără suflu la gară, şi deodată simt o împunsătură puternică în inimă... mă opresc... încep să plâng. Oh! este ruşinos... vreau să fug şi nu pot. Mă

întorc... unde? ...la cea pe care o detest şi divinizez în acelaşi timp.

Iarăşi mă răzgândesc. Nu pot să mă întorc. Nu am voie să mă întorc.

Dar cum să părăsesc Florența? Îmi vine în minte că nu am bani, nici un sfanț. Hai deci, pe jos, a cerşi cinstit este mai bine decât a mânca pâinea unei curtezane.

Dar nu pot să plec. Ea are cuvântul meu, cuvântul meu de onoare. Trebuie să mă întorc. Poate mă eliberează de el.

După câțiva paşi repezi mă opresc din nou. Are cuvântul meu de onoare, jurământul meu, că sunt sclavul ei atâta timp cât vrea ea, cât timp nu-mi dăruieşte ea însăşi libertatea; dar ceea ce pot să fac este să mă omor.

Merg prin Cascine, cobor de-a lungul Arnoului, până ajung jos de tot, acolo unde, clipocind monoton, apele sale galbene scaldă câteva sălcii răzlețe. Şed acolo şi îmi închei socotelile cu existența – trec în revistă toată viața mea şi o găsesc deplorabilă: câteva bucurii izolate, infinit de multă indiferență şi futilitate, printre ele presărate din abundență dureri, suferințe, angoase, deziluzii, speranțe vane, supărări, griji şi tristeți.

M-am gândit la mama mea, pe care am iubit-o atât de mult şi am văzut-o pierind din cauza unei boli cumplite, la fratele meu, care a murit în floarea tinereții sperând să aibă parte de bucurie şi fericire, fără să fi apucat măcar să-şi moaie buzele în cupa vieții, m-am gândit la doica mea moartă, la tovarăşii de joacă ai copilăriei mele, la prietenii care au învățat şi năzuit cu mine, la toți cei pe care îi acoperă acum pământul rece, mort, indiferent; m-am gândit la porumbelul meu, care îmi făcea adesea, uguind reverențe mie, şi nu femelei sale – totul este țărână întoarsă în țărână.

Izbucnesc în râs şi alunec în apă – în aceeaşi clipă mă prind însă de ramura unei sălcii suspendate peste valurile galbene – şi văd în fața mea femeia care m-a făcut nefericit;

pluteşte pe oglinda apei, străluminată de soare, de parcă ar fi transparentă, cu flăcări roşii în jurul capului şi al gâtului; îşi îndreaptă chipul spre mine şi surâde.

Iată-mă din nou, leoarcă, mustind de apă, arzând de ruşine şi febră. Negresa a transmis scrisoarea mea, aşa că sunt condamnat, pierdut, în mâinile unei femei insensibile şi jignite. Ei bine, să mă omoare, eu, eu nu sunt capabil s-o fac, şi totuşi nu mai vreau să trăiesc.

Înconjur casa şi o găsesc în galerie, rezemată de balustradă, cu faţa în plin soare, cu ochii verzi scânteind.

— Mai trăieşti? întreabă, fără să se mişte.

Stau mut, cu capul plecat în piept.

— Dă-mi înapoi pumnalul, continuă, ţie oricum nu-ţi foloseşte. Nu ai nici măcar curajul să-ţi iei viaţa.

— Nu-l mai am, răspund, tremurând, zgâlţâit de friguri.

Se uită la mine a batjocură, cu o privire iute, orgolioasă.

— L-oi fi pierdut în Arno? continuă. Dă din umeri. N-ai decât. Şi de ce nu ai plecat, mă rog?

Şoptesc ceva ce nu înţelegem nici ea, nici eu.

— Ah! Nu ai bani, exclamă. Uite! şi îmi aruncă punga ei cu o mişcare de un dispreţ indescriptibil.

Nu o ridic.

Tăcem amândoi timp îndelungat.

— Deci nu vrei să pleci?

— Nu pot.

Wanda pleacă fără mine în Cascine, merge la teatru fără mine, primeşte oaspeţi, negresa îi serveşte. Nimeni nu întreabă de mine. Rătăcesc nelinişti prin grădină, ca un animal care şi-a pierdut stăpânul. Stând printre tufişuri, privesc la câteva vrăbiuţe care se luptă pentru o grăunţă.

Deodată aud o rochie foşnind.

Wanda se apropie, într-o rochie neagră de mătase, închisă pudic până la gât, iar grecul e cu ea. Poartă o

discuție energică, dar nu pot să înțeleg un cuvânt. Acum el loveşte din picior, încât zboară pietrişul în jur, şi biciuieşte aerul cu cravaşa lui. Wanda tresare. Îi e teamă că o va bate? Au ajuns deja acolo?

El a părăsit-o, ea îl cheamă, el nu o aude, nu vrea s-o audă.

Wanda dă trist din cap şi se aşază pe banca de piatră cea mai apropiată; stă mult timp cufundată în gânduri. O privesc cu un soi de bucurie răutăcioasă, în fine mă adun brusc şi mă îndrept spre ea cu un aer ironic.

Se ridică tresărind şi tremură din tot corpul.

— Vin numai ca să vă urez fericire, spun, înclinându-mă. Văd, stimată doamnă, că v-ați găsit stăpânul.

— Da, mulțumesc lui Dumnezeu! exclamă. Nu încă un sclav, din ăştia am avut destui, ci un stăpân. Femeia are nevoie de un stăpân pe care să-l divinizeze.

— Deci îl divinizezi, Wanda! exclam, pe acest om barbar...

— Îl iubesc aşa cum nu am iubit încă pe nimeni.

— Wanda! Mi-am încleştat pumnii, dar deja mi-au venit lacrimile şi m-a cuprins tumultul pasiunii, ca un dulce delir. Bine, alege-l, ia-l de soț, să fie stăpânul tău, eu însă vreau să rămân sclavul tău cât oi trăi.

— Vrei să fii sclavul meu chiar şi atunci? întrebă. Ar fi nostim, dar mi-e teamă că nu o să te suporte.

— El?

— Da, este deja gelos pe tine, strigă Wanda, el pe tine! Mi-a cerut să-ți dau imediat drumul, şi când i-am spus cine eşti...

— I-ai spus..., am repetat perplex.

— I-am spus tot, răspunse. I-am relatat toată povestea noastră, toate bizareriile tale... iar el... în loc să râdă... s-a înfuriat şi a început să dea din picior.

— Şi te-a ameninţat că te bate?

Wanda îşi lăsă ochii în pământ şi tăcu.

— Da, da, am rostit cu o amărăciune sarcastică, te temi de el, Wanda! M-am aruncat la picioarele ei şi i-am îmbrăţişat excitat genunchii. Eu nu vreau nimic de la tine, nimic, decât să fiu mereu în apropierea ta, să fiu sclavul tău!... să fiu câinele tău...

— Ştii că mă plictiseşti? rosti apatic.

Am sărit în sus. Totul clocotea în mine.

— Acum nu mai eşti crudă, acum eşti josnică! am spus, accentuând fiecare cuvânt puternic şi amarnic.

— Asta scrie deja în scrisoarea dumneavoastră, zise Wanda, făcând o mişcare mândră din umeri. Un bărbat de spirit nu trebuie să se repete niciodată.

— Cum te porţi cu mine! am izbucnit. Cum numeşti asta?

— Aş putea să-ţi administrez o pedeapsă corporală, replică batjocoritor, dar prefer să-ţi răspund de astă dată cu motive în loc de lovituri de bici. Nu ai nici un drept să mă acuzi. Oare nu am fost de fiecare dată sinceră cu tine? Nu te-am avertizat de atâtea ori? Nu te-am iubit din toată inima, chiar cu pasiune? Ţi-am tăinuit cumva că este periculos să mi te dăruieşti, să te umileşti în faţa mea? Ţi-am ascuns că vreau să fiu dominată? Tu însă ai vrut să fii jucăria mea, sclavul meu! Ai găsit cea mai mare delectare în a simţi piciorul şi biciul unei femei semeţe, crude. Aşa că, ce vrei acum? În mine dormitau predispoziţii primejdioase, pe care abia tu le-ai trezit la viaţă; dacă acum îmi produce plăcere să te chinui, să te maltratez, este numai vina ta, tu ai făcut din mine ceea ce sunt acum, şi iată-te că mai eşti şi

suficient de puțin bărbat, de slab şi mizerabil încât să mă acuzi *pe mine.*

— Da, este vina mea, am spus, dar nu am suferit pentru ea? Gata acum, pune capăt jocului crud.

— Este şi intenția mea, zise cu o ciudată privire falsă.

— Wanda! am strigat cu putere, nu mă împinge la extrem, vezi bine că sunt iarăşi bărbat.

— Foc de paie, replică ea, care face o clipă zgomot şi se stinge la fel de repede cum s-a aprins. Crezi că mă intimidezi şi nu eşti decât ridicol. Dacă ai fi fost aşa cum te-am crezut la început că eşti, bărbatul serios, de spirit, sever, te-aş fi iubit cu fidelitate şi ți-aş fi devenit soție. Femeia tânjeşte la un bărbat spre care să poată privi în sus; unul care, aşa ca tine, îşi oferă benevol ceafa, pentru ca femeia să-şi pună picioarele pe ea este binevenit ca o jucărie pe care o aruncă apoi cât colo, când s-a săturat de ea.

— Încearcă numai să mă arunci, am zis ironic. Există şi jucării periculoase.

— Nu mă provoca, strigă Wanda şi ochii începură să scoată scântei în timp ce obrajii luau foc.

— Dacă eu nu pot să te posed, am continuat cu o voce strangulată de furie, atunci nu trebuie să te posede nici altul.

— Din ce piesă este acest pasaj? râse a batjocură, apoi mă înşfacă de piept; în acest moment devenise foarte palidă de furie. Nu mă provoca, nu sunt crudă, dar nu ştiu nici eu cât de departe sunt în stare să ajung şi dacă atunci mai există limite.

— Ce rău mai mare poți să-mi pricinuieşti decât să faci din el iubitul tău, soțul tău? am răspuns, tot mai exasperat.

— Te pot face sclavul lui, replică iute. Nu eşti în mâna mea? Nu am contractul? Dar, desigur, pentru tine va fi doar un deliciu dacă pun să fii legat şi apoi îi zic: „Faceți acum cu el ce vreți.”

— Femeie, eşti nebună! am strigat.

— Sunt foarte raţională, spuse cu calm, şi te avertizez pentru ultima oară. Nu-mi opune rezistenţă. Acum, că am mers atât de departe, pot cu uşurinţă să merg şi mai departe. Simt un fel de ură faţă de tine, aşa că ar fi pentru mine o adevărată plăcere să văd cum te biciuieşte până la moarte, dar încă mă stăpânesc, încă...

Nemaiputându-mă controla, am apucat-o de încheietura mâinii şi am aruncat-o la pământ, aşa că acum era în genunchi în faţa mea.

— Severin! strigă, şi pe faţa ei se citeau mânie şi spaimă.

— Te omor dacă devii soţia lui, am ameninţat-o, iar sunetele ieşeau răguşit şi înăbuşit din pieptul meu. Eşti a mea, nu te las, te iubesc prea mult.

Am prins-o strâns şi am lipit-o de mine şi mâna mea dreaptă a apucat involuntar pumnalul care se afla încă la centura mea.

Wanda mă fixă cu nişte ochi mari, calmi, impenetrabili.

— Aşa îmi placi, rosti pe un ton degajat, acum eşti bărbat şi în acest moment ştiu că te mai iubesc.

— Wanda...

Mi-au venit lacrimile de emoţie, m-am aplecat peste ea şi i-am acoperit feţişoara adorabilă cu sărutări, iar ea – ea strigă, izbucnind deodată într-un râs puternic, zglobiu:

— Ţi-ai ajuns acum idealul tău, eşti mulţumit cu mine?

— Cum? am bâiguit. Doar nu vorbeşti serios.

— Vorbesc serios, a continuat voioasă, că te iubesc pe tine, numai pe tine şi tu... nebun mic, nebun bun ce eşti, nu ai observat că totul nu a fost decât glumă şi joc... şi cât de greu mi-a fost adesea să te biciuiesc când de fapt îmi doream să-ţi iau capul în mâini şi să îl umplu de sărutări? Dar acum gata, nu-i aşa? Mi-am îndeplinit mai bine rolul crud decât te-ai aşteptat, acum vei fi desigur mulţumit să ai

o soțioară bună, isteață şi nu prea urâtă, nu? O să trăim cât se poate de rezonabil şi...

— Devii soția mea! am strigat copleşit de fericire.

— Da... soția ta, bărbat drag şi scump, şopti Wanda şi mă sărută pe mâini.

Am tras-o la pieptul meu.

— Aşa, acum nu mai eşti Gregor, sclavul meu, spuse, ci eşti din nou dragul meu Severin, bărbatul meu...

— Şi el?... nu-l iubeşti? am întrebat agitat.

— Cum ai putut să crezi că iubesc un om barbar... dar erai complet orbit... mi-era teamă pentru tine...

— Eram gata să-mi iau viața din cauza ta.

— Serios? strigă. Ah, încă mai tremur la gândul că ai fost deja în Arno...

— Însă tu m-ai salvat, i-am spus tandru, ai plutit peste ape şi mi-ai zâmbit, şi zâmbetul tu m-a chemat înapoi la viață.

Am un sentiment ciudat aşa cum o țin acum în brațele mele şi cum se odihneşte tăcută la pieptul meu, cum mă lasă s-o sărut şi îmi surâde. Am senzația că m-aş fi trezit deodată dintr-un delir, din nişte halucinații provocate de febră sau că aş fi un naufragiat care s-a luptat zile întregi cu valurile ce amenințau să-l înghită în orice clipă şi care în sfârşit a fost aruncat la mal.

— Urăsc această Florență în care ai fost atât de nefericit, vorbi, când i-am spus noapte bună. Vreau să plec imediat, chiar mâine. Vei avea bunătatea să scrii nişte scrisori pentru mine? În timp ce eşti ocupat cu ele, eu mă duc în oraş să fac câteva vizite de rămas-bun. Îți convine aşa?

— Desigur, draga, buna, frumoasa mea femeie.

A bătut dis-de-dimineață la uşa mea şi m-a întrebat cum am dormit. Amabilitatea ei este de-a dreptul adorabilă, nu aş fi crezut niciodată că blândeţea o prinde atât de bine.

E plecată de peste patru ore. Am terminat de mult scrisorile şi stau în galerie privind spre stradă ca să văd dacă nu recunosc trăsura ei în depărtare. Mi se face puţin teamă în legătură cu ea, şi totuşi nu mai am, pentru Dumnezeu, nici un motiv de îndoieli şi temeri; dar senzaţia îmi apasă pe piept şi nu pot scăpa de ea. Poate că sunt suferinţele zilelor trecute care-şi aruncă încă umbra peste sufletul meu.

Iat-o venind, strălucind de fericire, de încântare.

— Ei, au mers toate cum ţi-ai dorit? am întrebat-o, sărutându-i delicat mâna.

— Da, inima mea, replică ea, şi plecăm la noapte. Ajută-mă să împachetez.

Spre seară mă roagă să merg la poştă şi să-i trimit scrisorile. Iau trăsura ei şi mă întorc într-o oră.

— V-a chemat stăpâna, spune negresa zâmbind când urc scara largă de marmură.

— A fost cineva aici?

— Nimeni, îmi răspunde şi se ghemuieşte ca o pisică neagră pe trepte.

Străbat încet sala şi ajung în faţa uşii dormitorului ei.

De ce îmi bate inima atât de puternic? Doar sunt aşa de fericit!

Deschid uşa uşor. Wanda e întinsă pe canapea, nu pare să mă observe. Cât de frumoasă este în rochia de mătase argintie, care-i trădează formele splendide şi îi lasă dezgolite pieptul şi braţele minunate. Prin părul desfăcut pe spate

trece o panglică neagră de catifea. În şemineu arde un foc puternic, o lampă îşi aruncă lumina roşie, întreaga încăpere pluteşte ca-n sânge.

— Wanda! exclam în cele din urmă.

— O, Severin, strigă bucuroasă, te-am aşteptat cu nerăbdare.

Sare şi mă strânge în braţe. Apoi se aşază din nou pe pernele somptuoase şi vrea să mă tragă la ea, eu însă alunec uşor la picioarele ei şi îmi pun capul în poala ei.

— Ştii că astăzi sunt foarte îndrăgostită de tine? şopteşte, îmi ia câteva şuviţe rebele de pe frunte şi mă sărută pe ochi. Ce frumoşi sunt ochii tăi, ei mi-au plăcut întotdeauna cel mai mult la tine, dar astăzi mă îmbată cu adevărat. Mă pierd toată..., îşi întinde membrele minunate şi mă priveşte tandru printre genele roşii. Iar tu... tu eşti rece... mă ţii ca o bucată de lemn; aşteaptă puţin, te fac eu să fii îndrăgostit! strigă şi se lipi din nou de buzele mele, dezmierdându-mă calină. Nu-ţi mai plac, trebuie să fiu iarăşi crudă cu tine, sunt evident prea bună azi cu tine; ştii, nebun mic ce eşti, o să te biciuiesc puţin...

— Dar, copila mea....

— Aşa vreau.

— Wanda!

— Haide, lasă-te legat, continuă şi începu să ţopăie zburdalnic prin cameră, vreau să te văd foarte îndrăgostit, înţelegi? Uite corzile. Oare mai ştiu s-o fac?

Începu prin a-mi prinde picioarele, apoi îmi legă mâinile strâns la spate şi în cele din urmă îmi înfăşură braţele cu sfori ca unui delincvent.

— Aşa, spuse cu o ardoare voioasă. Te mai poţi mişca?

— Nu.

— Bine...

Apoi făcu un nod lejer dintr-o sfoară solidă, îmi aruncă bucla pe după cap şi o lăsă să alunece până în dreptul şoldurilor, după care o strânse şi mă legă de stâlp.

În acest moment mă cuprinseră nişte fiori ciudaţi.

— Am senzaţia că urmează să fiu executat, am spus încet.

— Azi chiar o să fii biciuit zdravăn! strigă Wanda.

— Dar ia-ţi şi haina de blană, i-am zis, te rog.

— Da, îţi pot face această plăcere, răspunse, îşi luă *kazabaika* şi o îmbrăcă zâmbind, apoi se postă, cu mâinile încrucişate la piept, în faţa mea şi mă contemplă cu ochii pe jumătate închişi.

— Cunoşti povestea boului tiranului Dionys? m-a întrebat.

— Îmi amintesc vag. Ce e cu el?

— Un curtezan a inventat pentru tiranul din Siracuza un instrument de tortură, un bou de fier, în care era închis cel condamnat la moarte şi care era plasat într-un foc puternic. Când boul de fier începea să se înfierbânte şi condamnatul să urle în chinuri, gemetele sale sunau ca mugetele unui bou. Dionys îi zâmbi milostiv inventatorului şi îl puse, pentru a face pe loc proba instrumentului său, pe el mai întâi să fie închis în interiorul boului de fier. Povestea este plină de învăţăminte. Astfel, tu ai fost cel care mi-a inoculat egoismul, orgoliul, cruzimea, şi *urmează ca tu să devii prima lor victimă.* Acum îmi provoacă realmente plăcere să am în puterile mele, să maltratez un om care gândeşte şi simte şi vrea ca mine, un bărbat care este mai puternic psihic şi fizic decât mine, şi mai cu seamă un bărbat care mă iubeşte. Mă mai iubeşti?

— La nebunie! am strigat.

— Cu atât mai bine, replică, atunci vei simţi o delectare cu atât mai mare la ceea ce voi face acum cu tine.

— Dar ce ai? am întrebat. Nu te înțeleg. În ochii tăi sclipeşte azi cu adevărat cruzimea şi eşti de o frumusețe atât de stranie... eşti efectiv *Venus înveşmântată în blănuri.*

Wanda îşi încolăci, fără să-mi răspundă, brațele pe după gâtul meu şi mă sărută. În acest moment, m-am simțit invadat din nou de întreg fanatismul patimii mele.

— Ei, unde este biciul? am întrebat.

Wanda râse şi se dădu doi paşi înapoi.

— Deci chiar vrei să fii biciuit? exclamă, dându-şi capul pe spate într-o mişcare semeață.

— Da.

Deodată chipul Wandei se transformă, ca desfigurat de mânie, iar pentru o clipă mi se păru chiar urâtă.

— Atunci biciuiți-l! strigă tare.

În acelaşi moment, capul negru cu bucle al frumosului grec îşi făcu apariția printre perdelele baldachinului. Am rămas la început fără grai, încremenit. Situația era îngrozitor de comică, aş fi râs chiar eu în hohote, dacă nu ar fi fost în acelaşi timp atât de disperant de tristă, de umilitoare pentru mine.

Îmi depăşea imaginația. M-au trecut fiori reci pe spate când rivalul meu ieşi cu cizmele sale de călărie, pantalonii albi strâmți, redingota de catifea bine ajustată pe corp, şi privirea mea căzu pe membrele sale atletice.

— Sunteți într-adevăr crudă, rosti, întorcându-se spre Wanda.

— Numai avidă de plăceri, replică ea cu un umor sălbatic. Doar plăcerea dă valoare existenței, cine se dedică plăcerii se desparte cu greu de viață, cine are parte de suferință sau îndură lipsuri salută moartea ca pe un prieten; cine vrea să se dedice însă plăcerii trebuie să ia viața cu seninătate, în sensul anticilor, nu trebuie să aibă rețineri să se regaleze pe seama altora, nu trebuie să simtă niciodată îndurare, ci să înhame pe alții la căruța sa, la

plugul său, ca pe nişte animale; din oamenii care simt, care ar dori să savureze plăcerea aşa ca el trebuie să facă sclavii lui, să-i folosească în serviciul său, pentru plăcerile sale, fără remuşcări; să nu întrebe dacă lor le este bine aşa sau dacă se prăbuşesc. Trebuie să nu uite niciodată: dacă m-ar avea ei între mâinile lor aşa cum îi am eu pe ei, ar acționa la fel ca mine, iar eu ar trebui să plătesc cu sudoarea mea, cu sângele meu, cu sufletul meu desfătările lor. Aşa era lumea celor vechi: plăcerea şi cruzimea, libertatea şi sclavia au mers dintotdeauna mână-n mână; oamenii care vor să trăiască asemenea zeilor olimpieni trebuie să aibă sclavi, pe care să-i arunce în eleşteiele lor, şi gladiatori, pe care-i lasă să lupte în timpul ospețelor lor îmbelşugate şi nu-i deranjează dacă se întâmplă să fie stropiți cu ceva sânge.

Cuvintele ei m-au făcut să-mi revin complet.

— Dezleagă-mă! am strigat furios.

— Nu sunteți sclavul meu, proprietatea mea? replică Wanda. Să vă arăt contractul?

— Dezleagă-mă! am țipat amenințător, altfel... am început să trag de sfori.

— Se poate desprinde? întrebă Wanda. Căci m-a amenințat că mă omoară.

— Fiți liniştită, vorbi grecul, verificându-mi legăturile.

— Strig după ajutor, am început din nou.

— Nu vă aude nimeni, spuse Wanda, şi nimeni nu mă va împiedica să fac iarăşi abuz de sentimentele dumneavoastră cele mai sfinte şi să joc cu dumneavoastră un joc frivol, continuă, repetând cu ironie satanică expresiile scrisorii mele către ea. Mă găsiți în acest moment numai crudă şi nemiloasă sau sunt pe cale să devin *josnică*? Ce? Mă mai iubiți sau deja mă urâți şi mă disprețuiți? Iată biciul.

I-l dădu grecului care se apropie repede de mine.

— Să nu îndrăzniți! am strigat, tremurând de indignare. Nu am de gând să suport nimic de la dumneavoastră...

— Asta credeți numai pentru că nu am blană, replică grecul cu un zâmbet frivol şi îşi luă blana scurtă de zibelină de pe pat.

— Sunteți grozav! exclamă Wanda, îi dădu un sărut şi îl ajută să-şi pună blana.

— Pot să-l biciuiesc cu adevărat? o întrebă.

— Faceți cu el ce vreți, îi răspunse Wanda.

— Bestie! am izbucnit revoltat.

Grecul mă fixă cu ochii săi reci de tigru şi probă biciul, muşchii i se umflară în timp ce-şi luă avânt şi îl făcu să zvâcnească prin aer, iar eu eram legat ca Marsyas şi trebuia să văd cum se pregătea Apollo să mă jupoaie de viu.

Privirea mea făcu turul camerei şi se opri la plafon, unde Samson este orbit de filisteni la picioarele Dalilei. Pictura îmi păru în această clipă ca un simbol, o imagine veşnică a pasiunii, a voluptății, a dragostei bărbatului pentru femeie. „Fiecare dintre noi este la urma urmei un Samson, m-am gândit, şi sfârşeşte prin a fi trădat într-un fel sau altul de femeia pe care o iubeşte, fie că ea poartă o bluză de postav sau o blană de zibelină."

— Ia priviți cum o să-l dresez acum, strigă grecul.

Îşi arătă dinții şi fața sa căpătă acea expresie sângeroasă care mă speriase la el chiar de prima dată. Şi începu să mă biciuiască... atât de nemilos, de crunt, încât tresăream sub fiecare lovitură şi am început să tremur din tot corpul de durere. Lacrimile îmi şiroiau pe obraji, în timp ce Wanda şedea în haina ei de blană pe canapea, sprijinită pe un braț şi, privind cu o curiozitate feroce, se tăvălea de râs.

Sentimentul de a fi maltratat de rivalul fericit, în fața unei femeii adorate, este de nedescris: simțeam că pier de ruşine şi deznădejde.

Iar cel mai ruşinos era că, în situaţia mea jalnică, sub biciul lui Apollo şi râsul cumplit al lui Venus a mea, am simţit la început un soi de excitare fantasmatică, suprasenzuală, dar Apollo a izbutit să scoată orice poezie cu biciul din mine, lovitură după lovitură, până ce am scrâşnit din dinţi într-o furie neputincioasă şi am blestemat persoana mea, imaginaţia mea voluptuoasă, femeia şi dragostea.

Am văzut deodată cu o claritate înfiorătoare unde l-au dus pasiunea oarbă şi voluptatea pe bărbat, încă de la Holofern şi Agamemnon: în fundătură, în plasa femeii trădătoare, în mizerie, în sclavie şi moarte. Pentru mine a fost ca trezirea dintr-un vis.

Sângele meu curgea deja sub biciul lui, mă zvârcoleam ca un vierme pe care-l zdrobeşti în picioare, dar el mă flagela în continuare fără îndurare, iar ea râdea în continuare fără milă, în timp ce închidea valizele gata împachetate şi îşi punea haina de blană şi încă i-am mai auzit râsul când, de braţul lui, coborî treptele pentru a se urca în trăsură.

A urmat un moment de tăcere. Am ascultat fără să răsuflu.

S-a auzit poarta închizându-se, caii se urniră din loc... încă un timp huruitul trăsurii... apoi totul se sfârşi.

O clipă m-am gândit să mă răzbun, să-l omor, dar eram legat prin contractul ăla mizerabil, aşa că nu mi-a rămas altceva de făcut decât să-mi ţin cuvântul, să strâng din dinţi şi să-mi muşc buzele.

Prima senzaţie după cumplita catastrofă a vieţii mele a fost dorinţa de a trece prin trude mari, pericole şi privaţiuni. Am vrut să mă fac soldat şi să plec în Asia sau în Algeria, dar tatăl meu, care era bătrân şi bolnav, m-a solicitat lângă el. Aşa că m-am întors liniştit în locurile natale şi l-am

ajutat timp de doi ani să-şi rezolve problemele, împărtăşind cu el grijile şi administrând gospodăria şi am învăţat ceea ce nu ştiusem până atunci, dar mă învioră acum ca o înghiţitură de apă proaspătă, şi anume *să muncesc* şi *să îndeplinesc îndatoriri.*

Apoi tatăl meu a murit şi eu am devenit moşier, fără ca astfel să se schimbe ceva. Mi-am pus eu însumi cizmele spaniole şi acum trăiesc rezonabil mai departe, ca şi cum bătrânul ar sta în spatele meu şi ar privi cu ochii săi mari şi inteligenţi pe după umărul meu.

Într-o zi am primit o ladă, însoţită de o scrisoare. Am recunoscut scrisul Wandei.

Am deschis-o şi am citit cu o emoţie stranie.

„Domnul meu,

Acum că au trecut peste trei ani de la acea noapte la Florenţa, vă pot mărturisi încă o dată că v-am iubit foarte mult, dumneavoastră însă mi-aţi înăbuşit sentimentul prin acel devotament fantasmatic, prin acea pasiune dementă. Din clipa în care aţi devenit sclavul meu, am simţit că nu mai puteaţi fi soţul meu, dar mi s-a părut incitant să vă realizez idealul şi eventual să vă vindec, în timp ce eu însămi mă amuzam copios.

Am găsit bărbatul puternic de care aveam nevoie şi cu care am fost atât de fericită cum putem fi numai pe acest ciudat glob de lut.

Dar fericirea mea a fost, ca a oricărei naturi omeneşti, numai de scurtă durată. A fost ucis acum un an în duel şi de atunci trăiesc la Paris, ca o Aspasie.

Şi dumneavoastră? Viaţa nu vă va fi lipsită de soare dacă imaginaţia a încetat să vă mai domine şi dacă acum v-au ieşit din nou în evidenţă acele calităţi care mă atrăseseră

atât de mult la început: claritatea gândirii, bunătatea inimii şi mai cu seamă – *austeritatea morală.*

Sper că v-aţi vindecat sub biciul meu, cura a fost cumplită, dar radicală. În amintirea acelei epoci şi a unei femei care v-a iubit cu pasiune, vă trimit tabloul făcut de sărmanul pictor german.

Venus înveşmântată în blănuri"

Mi-a venit să zâmbesc şi, cum stăteam cufundat în gânduri, am văzut-o deodată în faţa mea pe frumoasa femeie în haina ei de catifea tivită cu hermină, cu biciul în mână, şi eu am continuat să zâmbesc, gândindu-mă la femeia pe care o iubisem atât de nebuneşte, la haina de blană care mă entuziasmase odinioară atât de mult, la bici, la amintirea durerilor mele şi am zâmbit în cele din urmă, zicându-mi: cura a fost cumplită, dar radicală şi important este că m-am vindecat.

— Ei bine, şi morala povestirii? l-am întrebat pe Severin, punând manuscrisul pe masă.

— Că am fost un măgar, a exclamat, fără să se întoarcă spre mine, căci părea să se simtă jenat. Dacă măcar aş fi biciuit-o!

— Un mijloc curios, am replicat. Poate la ţărăncuţele tale...

— Oh! astea sunt obişnuite, răspunse energic, dar gândeşte-te la efectul asupra doamnelor noastre fine, nervoase, isterice...

— Dar morala?

— Că femeia, aşa cum a creat-o natura şi cum o educă actualmente bărbatul, este duşmanul lui şi poate fi numai sclava sau despotul lui, *însă niciodată tovarăşa lui.* Asta va putea deveni abia când îi va fi egală în drepturi, când va fi de aceeaşi condiţie cu el prin cultură şi muncă. Acum avem

numai alternativa de a fi ciocanul sau nicovala, iar eu am fost un măgar şi am făcut din mine sclavul unei femei, înţelegi? De unde morala povestirii: cine se lasă biciuit merită să fie biciuit. Loviturile mi-au prins foarte bine. După cum vezi, ceaţa rozalie, suprasenzuală s-a destrămat şi nimeni nu mă va mai face să iau maimuţele sfinte de la Benares[14] sau cocoşul lui Platon[15] drept chipul lui Dumnezeu.

[14] Una dintre denumirile date de Schopenhauer femeilor, în *Über die Weiher* (*Despre femei*). (*N.t.*)

[15] Când Platon numise omul „un animal biped şi fără pene", fusese aplaudat. Diogene a jumulit un cocoş, l-a adus în mijlocul conferinţei şi a exclamat: „Iată omul lui Platon." (*N.t.*

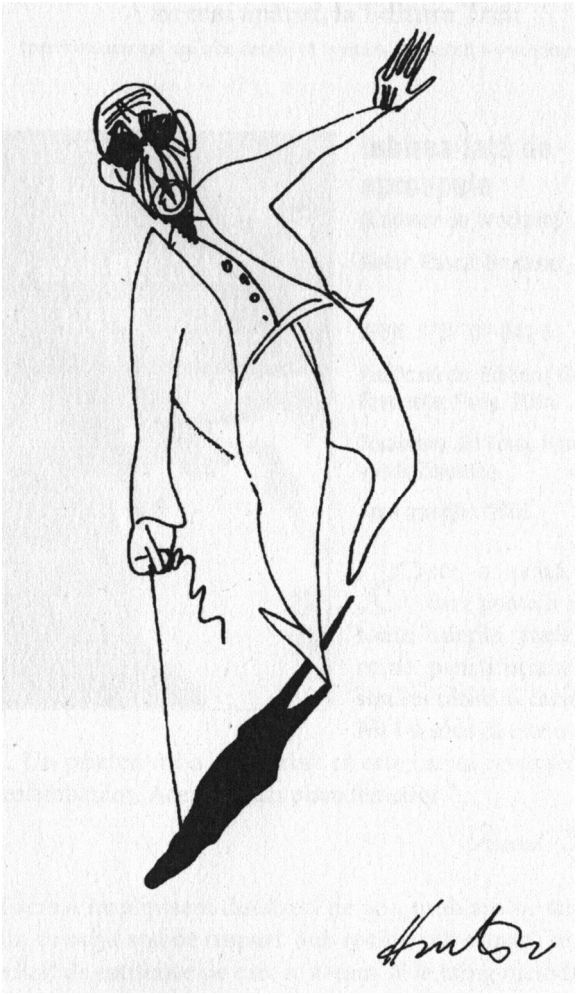

Obligând ființa iubită să-l facă să sufere, amantul exercită o cumplită voință de putere; comparația cu gelozia «banală» mi se pare binevenită: amantul gelos vrea să domine ființa iubită, direct, printr-un control minuțios al fiecărui minut din viața ei (aşa procedează eroul lui Proust, din *În căutarea timpului pierdut*). Metodă care se dovedeşte falimentară, pentru că iubita găseşte mereu noi mijloace de-a înşela vigilența celui ce o iubeşte, inclusiv recursul la amorul sàfic. Amantul

masochian a inventat însă contractul. Aşa cum e conceput, el comportă, din partea celui ce-l propune o exigenţă în aparenţă minoră: portul blănii; şi una majoră: să abuzeze generos de dreptul de-a face să sufere. În schimb, amantul ar deveni sclav şi ar pierde orice libertate. În fapt, lucrurile se petrec invers, iubita fiind de fapt obligată să respecte termenii unui contract pe care nu ea l-a formulat. Iar amantul face dovadă de o forţă dublă, dominând nu numai pe cea care-l domină ci, printr-un efort de voinţă, acceptând suferinţa lui proprie.

Se pune în evidenţă un alt raport de forţe decât cel al posesiunii pure, al geloziei, caracteristice pentru relaţia amoroasă. Totodată, dominarea celuilalt prin suferinţă, prin capacitatea de-a suporta este un raport nu rareori prezent în relaţiile omeneşti în general şi în cele de dragoste, în special.

Ion Vianu

Inspirat de opera lui Sacher-Masoch, psihiatrul Krafft-Ebing a creat termenul de masochism.

Obligând ființa iubită să-l facă să sufere, amantul exercită o cumplită voință de putere; comparația cu gelozia «banală» mi se pare binevenită: amantul gelos vrea să domine ființa iubită, direct, printr-un control minuțios al fiecărui minut din viața ei (așa procedează eroul lui Proust, din *În căutarea timpului pierdut*). Metodă care se dovedește falimentară, pentru că iubita găsește mereu noi mijloace de-a înșela vigilența celui ce o iubește, inclusiv recursul la amorul sàfic. Amantul masochian a inventat însă contractul. Așa cum e conceput, el comportă, din partea celui ce-l propune, o exigență în aparență minoră: portul blănii; și una majoră: să abuzeze generos de dreptul de-a face să sufere. În schimb, amantul ar deveni sclav și ar pierde orice libertate. În fapt, lucrurile se petrec invers, iubita fiind de fapt obligată să respecte termenii unui contract pe care nu ea l-a formulat. Iar amantul face dovadă de o forță dublă, dominând nu numai pe cea care-l domină ci, printr-un efort de voință, acceptând suferința lui proprie.

Se pune în evidență un alt raport de forțe decât cel al posesiunii pure, al geloziei, caracteristice pentru relația amoroasă. Totodată, dominarea celuilalt prin suferință, prin capacitatea de-a suporta este un raport nu rareori prezent în relațiile omenești în general și în cele de dragoste, în special.

Ion Vianu

virtual-project.eu

Inspirat de opera lui Sacher-Masoch, psihiatrul Krafft-Ebing a creat termenul de masochism.

www.edituratrei.ro

ISBN 973-707-050-X